

**AVALIACIÓN EX ANTE DO PROGRAMA
OPERATIVO FSE DE GALICIA 2007-2013**

ÍNDICE

1. ANÁLISE DO PUNTO DE PARTIDA: BALANCE DO PERÍODO DE PROGRAMACIÓN 2000-2006 E CUMPRIMENTO DOS OBXECTIVOS DE LISBOA	7
1.1. BALANCE DO PERÍODO DE PROGRAMACIÓN 2000-2006.....	7
1.2. ANÁLISE DO GRAO DE CUMPRIMENTO DOS OBXECTIVOS DE LISBOA	17
2. VALORACIÓN DA CALIDADE DO DIAGNÓSTICO E PERTINENCIA DA ESTRATEXIA	21
2.1. VALORACIÓN DO DIAGNÓSTICO ECONÓMICO, SOCIAL E AMBIENTAL	21
2.2. AVALIACIÓN DA ESTRATEXIA: ANÁLISE DE PERTINENCIA	29
3. ANÁLISE DA COHERENCIA INTERNA	40
3.1. AVALIACIÓN DA SOLIDEZ INTERNA DO PROGRAMA OPERATIVO DO FSE: SINERXÍA ENTRE OBXECTIVOS.....	40
3.2. ANÁLISE DA CONSISTENCIA ENTRE OS OBXECTIVOS INTERMEDIOS DO PROGRAMA OPERATIVO DO FSE E OS EIXES DO MENR.....	43
4. ANÁLISE DA COHERENCIA EXTERNA	48
4.1. A COHERENCIA EXTERNA NA NOVA POLÍTICA DE COHESIÓN.....	48
4.2. GRAO DE COHERENCIA COAS PRIORIDADES TRANSVERSAIS DE IGUALDADE DE OPORTUNIDADES E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE	55
5. VALORACIÓN DA COHERENCIA FINANCEIRA E OS RISCOS DE EXECUCIÓN	62
5.1. COHERENCIA FINANCEIRA COS OBXECTIVOS INTERMEDIOS.....	63
5.2. COHERENCIA FINANCEIRA COA AXENDA DE LISBOA	64
5.3. RISCOS DE EXECUCIÓN	65
6. AVALIACIÓN DO SISTEMA DE SEGUIMENTO E DOS RESULTADOS E IMPACTOS AGARDADOS	68
6.1. VALORACIÓN DO SISTEMA DE INDICADORES.....	68
6.2. VALOR ENGADIDO COMUNITARIO DO PROGRAMA OPERATIVO	70
6.3. DETERMINACIÓN DE IMPACTOS	74
7. CALIDADE DA EXECUCIÓN E MEDIDAS DE SEGUIMENTO	75

ÍNDICE DE TÁBOAS

Táboa 1: Principais conclusións da Actualización da Avaliación Intermedia do POI de Galicia 2000-2006.....	8
Táboa 2: Principais recomendacións da Actualización da Avaliación Intermedia do POI de Galicia 2000-2006.....	9
Táboa 3: Necesidades detectadas pendentes de satisfacer.....	11
Táboa 4: Atención dos obxectivos intermedios do MECEGA ás necesidades pendentes de satisfacer	12
Táboa 5: Eficacia financeira das medidas de FSE do POI Galicia a 31/12/2005 sobre total programado	15
Táboa 6: Medidas do Programa operativo con maiores desviacións	16
Táboa 7: Obxectivos da Estratexia de Lisboa coa situación de España e Galicia en 2005 vs. 2010 e obxectivos Galicia 2013.....	18
Táboa 8: Indicadores de contexto por área temática: datos de Galicia, España e UE 25 e evolución 2002-2005	23
Táboa 9: Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades (DAFO) de Galicia	27
Táboa 10: Obxectivo global e obxectivos finais do MECEGA 2007-2013.	29
Táboa 11: Obxectivos intermedios 2007- 2013 do MECEGA.....	30
Táboa 12: Árbore de obxectivos do MECEGA 2007-2013.....	33
Táboa 13: Pertinencia entre os Obxectivos intermedios do MECEGA relacionados co FSE e as debilidades rexionais	35
Táboa 14: Pertinencia entre os obxectivos intermedios do MECEGA relacionados co FSE e as fortalezas rexionais.....	37
Táboa 15: Sinerxía interna entre os obxectivos intermedios do FSE	41
Táboa 16: Eixes prioritarios do FEDER e do FSE para o próximo período 2007– 2013 segundo MEF e MTAS.	43
Táboa 17: Relación entre obxectivos do MECEGA e eixes do FEDER e FSE.....	45
Táboa 18. Correspondencia de obxectivos intermedios e finais do MECEGA e eixes prioritarios do Programa operativo FSE de Galicia, 2007-2013.....	46
Táboa 19: Relación entre DEC, obxectivos do MECEGA e eixes do FEDER e FSE.....	49
Táboa 20: Relación de eixes recollidos no PNR de España de converxencia e emprego de outubro 2005.....	51
Táboa 21: Relación entre obxectivos intermedios do MECEGA, Directrices estratéxicas comunitarias e PNR.....	52

Táboa 22. Eixes prioritarios e categorías de gasto do Programa operativo do FSE de Galicia... 62	62
Táboa 23: Coherencia financeira da estratexia Xunta de Galicia-AXE (FEDER e FSE)..... 63	63
Táboa 24. Contribución do PO do FSE de Galicia á Estratexia de Lisboa..... 65	65
Táboa 25: Contribución do PO FSE de Galicia á Estratexia de Lisboa e ao MECEGA 72	72

INTRODUCCIÓN

Galicia, como rexión obxectivo Converxencia, optou pola elaboración dun marco estratéxico de referencia (Marco Estratéxico de Converxencia Económica de Galicia-MECEGA) no que se fixan os obxectivos que se deben acadar para 2013 e no queda plasmada a súa estratexia cara ao novo período de financiamento.

A través do MECEGA, Galicia dótase dun marco global de acción que serve de base para a elaboración dos Programas operativos e no que quedan reflectidas as principais prioridades e actuacións da rexión para o período 2007-2013, segundo os obxectivos de desenvolvemento establecidos.

Do mesmo xeito, as prioridades e actuacións previstas no MECEGA, ademais de responder de forma clara ás necesidades e potencialidades existentes no territorio, deben asegurar a coherencia da intervención dos fondos coas diferentes políticas europeas e nacionais, as Directrices estratéxicas comunitarias en materia de cohesión, o Marco nacional de referencia e o Programa nacional de reformas.

A posta en marcha dunha estratexia coherente, tanto coas necesidades internas da rexión como coas políticas comunitarias, serve para optimizar a asignación de recursos orzamentarios no marco dos programas operativos e para incrementar a calidade da programación.

Neste sentido, e de conformidade co Regulamento 1083/2006 do Consello polo que se establecen as disposicións xerais relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo e ao Fondo de Cohesión, Galicia puxo en marcha un proceso de avaliación previa da estratexia establecida no MECEGA, co fin de asegurar a coherencia entre as prioridades de Galicia e as da Unión Europea para o próximo período de programación.

O propósito básico da avaliación previa é o de asegurar a coherencia entre a planificación estratéxica e os obxectivos que se deben acadar, co fin de optimizar o uso dos recursos procedentes da Unión Europea e avanzar no proceso de converxencia, ao tempo que se reforzará a cohesión social e económica entre o conxunto das rexións europeas.

Tal e como se establece no Art. 48.2 mediante esta avaliación, determinaranse e estimaranse as disparidades, as diferenzas e o potencial de desenvolvemento, os obxectivos que se deben acadar, os resultados agardados, os obxectivos cuantitativos, a coherencia, de ser o caso, da estratexia proposta para a rexión, o valor engadido comunitario, a medida na que foron tidas en conta as prioridades da Comunidade, as leccións extraídas de anteriores programacións e a calidade dos procedementos de execución, seguimento, avaliación e xestión financeira.

Mediante a avaliación previa, establecéronse conclusións e recomendacións sobre os criterios de relevancia, efectividade e utilidade necesarios para garantir o éxito da estratexia. Prestóuselle unha especial atención a verificar a coherencia entre a análise do contexto e as debilidades e prioridades detectadas (criterio de relevancia), a avaliar as posibilidades reais de acadar os obxectivos establecidos na estratexia (criterio de efectividade) e a valorar en que medida as actuacións recollidas na estratexia responden ás necesidades sociais, económicas e ambientais

detectadas para a rexión e ata que punto son capaces de poñer en marcha un proceso sostido de desenvolvemento rexional (criterio de utilidade e sostibilidade).

Ademais desta análise de tipo interno, procedeuse a establecer o grao de coherencia entre a estratexia recollida no MECEGA e as demais políticas rexionais, estatais e comunitarias, co fin de asegurar que a coexistencia destes programas produza unha serie de sinerxías positivas para o conxunto dos actores implicados nos diferentes niveis. Déuselle unha particular importancia ao impacto que a posta en marcha do MECEGA producirá sobre os obxectivos de Lisboa e tamén sobre o conxunto do valor engadido comunitario.

De acordo coas Orientacións para a avaliación previa remitidas polo Ministerio de Economía e Facenda, baseadas nas recomendacións da Comisión Europea, a avaliación previa consta dos elementos seguintes:

- Un balance do período de programación 2000-2006.
- O grao de cumprimento dos obxectivos de Lisboa.
- Valoración da calidade do diagnóstico e pertinencia da análise DAFO.
- Análise da coherencia interna entre os obxectivos e os eixes.
- Análise da coherencia entre a estratexia e o contorno da política de cohesión (relación coas Directrices estratéxicas comunitarias para o crecemento e o emprego, o Programa nacional de reformas e o MENR).
- O grao de inclusión e de coherencia coas prioridades transversais: igualdade de oportunidades e medio natural.
- Valoración da coherencia financeira.
- Avaliación do sistema de seguimento e dos resultados e impactos agardados.
- Valoración da calidade da execución e medidas de seguimento.

1. ANÁLISE DO PUNTO DE PARTIDA: BALANCE DO PERÍODO DE PROGRAMACIÓN 2000-2006 E CUMPRIMENTO DOS OBXECTIVOS DE LISBOA

A primeira etapa da avaliación está encamiñada a coñecer os obxectivos acadados en materia de cohesión económica e social nos últimos anos, para definir con exactitude a situación de partida e as necesidades pendentes de resolver en Galicia.

A este respecto, procedeuse a efectuar unha dobre análise: primeiro, realizouse un balance dos resultados sociais e económicos alcanzados a través da implementación do Programa operativo integrado (en diante POI) 2000-2006 e, en segundo lugar, analizouse o grao de cumprimento de Galicia cos Obxectivos de Lisboa.

1.1. BALANCE DO PERÍODO DE PROGRAMACIÓN 2000-2006

Mediante este exercicio, preténdese determinar as necesidades rexionais pendentes de satisfacer, e valorar deste xeito se poden ou deben ser atendidas no próximo período (2007-2013) e aprender das recomendacións e conclusións ofrecidas na Avaliación Intermedia do POI Galicia (en diante AI) e a súa Actualización (en diante AAI) sobre o grao de eficacia e de eficiencia acadado na realización das políticas financiadas conxuntamente con fondos estruturais.

No que atinxe ao balance do período de programación 2000-2006, o equipo avaliador tivo en conta os resultados dispoñibles expostos nas avaliacións deste período, mentres que para a valoración da execución física e financeira optouse por utilizar a información recollida no informe de execución anual de 2005 presentado no Comité de Seguimento do ano 2006.

a) Revisión das conclusións e recomendacións ofrecidas na Avaliación Intermedia

Durante a realización da AI formuláronse unha serie de recomendacións que posteriormente foron actualizadas durante a AAI. Entre as conclusións principais e recomendacións realizadas na AI e na AAI destacan, pola súa pertinencia e a súa vixencia, as seguintes:

- As recomendacións clasificáronse entre aquelas dirixidas a mellorar a absorción financeira, a mellorar a xestión operativa e a novos enfoques de planificación e programación.
- A aplicación das recomendacións formuladas durante a AI concentrouse na mellora dos procesos de programación e planificación estratéxica. Ademais, dirixíronse nunha maior medida a ampliar as marxes de utilidade da programación, e na súa capacidade de xerar efectos positivos, e en contribuír á identificación de ámbitos prioritarios de actuación.
- Estas recomendacións foron xulgadas como útiles pola meirande parte dos xestores e aplicadas de forma xeneralizada en todos os ámbitos de interese. Estas recomendacións melloraron o desempeño xeral do POI e optimizaron, en liñas

xerais, o traballo desempeñado polos seus órganos xestores, confirmando o seu papel clave en próximos compromisos.

A continuación, detállanse as principais conclusións e recomendacións realizadas na AAI para a fase final de aplicación do POI 2000-2006.

Táboa 2: Principais conclusións da Actualización da Avaliación Intermedia do POI de Galicia 2000-2006

C.1	A aplicación das recomendacións efectuadas na Avaliación Intermedia foi xeneralizada e foron xulgadas útiles pola meirande parte dos xestores. Estas recomendacións responden aos principais problemas que afectan á programación, polo que teñen un elevado grao de pertinencia.
C.2	O grao de eficacia financeira elevouse ata o 82% para o período 2000-2004. A Administración que mantén un maior grao de eficacia financeira é a Xunta de Galicia, cun 86%, a Administración xeral do estado aumentou sensiblemente a súa eficacia (79%) e os órganos executores de carácter privado empezaron a certificar pagamentos no seu ámbito. O comportamento por Fondos é bastante homoxéneo e dentro dos eixes destacan o 2 e o 4.
C.3	O grao de cumprimento dos obxectivos financeiros parece asegurado.
C.4	Os resultados físicos do POI considéranse axeitados a partir do avance rexistrado pola meirande parte dos indicadores de seguimento.
C.5	As expectativas do grao de cumprimento dos obxectivos físicos ao final do período son elevadas.
C.6	A eficiencia do POI de Galicia é aceptable. En liñas xerais, a execución financeira está a ter un reflexo paralelo no terreo físico, o que revela, a priori, indicios de eficiencia na meirande parte das medidas.
C.7	O POI de Galicia contribuíu á mellora da competitividade do conxunto produtivo de Galicia, principalmente nos eixes 1, 5 e 7. O resultado plásmase sobre o tecido produtivo (16.674 empresas apoiadas), en termos macroeconómicos e sobre o conxunto empresarial galego que amosa unha clara converxencia cos valores medios nacionais.
C.8	A mellora da accesibilidade territorial materialízase de xeito prioritario no eixe 6, onde se levaron a cabo investimentos por valor de 1.389.734.057 € no período 2000-2004, no conxunto de infraestruturas de transporte. Ao mesmo tempo, a proxección do desenvolvemento no conxunto do territorio galego mobilizou ata o de agora 492.033.048 € para fomentar a diversificación produtiva das zonas rurais no mesmo período.
C.9	En materia de desenvolvemento rural, hai que destacar a intervención e impactos dos fondos FEDER e FSE que malia non ter como obxectivo central o desenvolvemento rural, contribúen a este obxectivo mediante o financiamento de accións que inciden directa ou indirectamente sobre este.
C.10	Os logros alcanzados en materia de empregabilidade e mellora da cualificación da man de obra foron elevados. O volume de axudas que directa ou indirectamente incidiron no mercado de traballo e a formación é de 2.866.899.895 € (medidas relacionadas coa EEE), mentres que o número de beneficiarios das accións de formación en Galicia neste último período (2000-2004) achégase ao millón e medio de persoas.
C.11	Na esfera do medio natural, durante o período 2000-2004 coa execución das actuacións do POI acadáronse logros e avances na integración ambiental de moi diversa natureza. Entre eles cómpre destacar o aumento da biodiversidade; o incremento da dispoñibilidade de recursos hídricos; melloras en saneamento, depuración e reciclaxe de augas residuais; mellora do medio agrario; aumento da calidade do medio urbano; tratamentos silvícolas; axudas á implantación de sistemas de calidade e mellora medioambiental en PEMES.
C.12	No que atinxe ao principio horizontal de Igualdade de Oportunidades, o POI adopta unha perspectiva dobre para afrontar a materia por unha banda adopta unha serie de medidas especialmente dirixidas a paliar a brecha existente entre as posibilidades reais de ambos os xéneros e, por outra banda, sostén a Igualdade de Oportunidades como un principio horizontal que inspira todo o Programa e que debe ser favorecido onde sexa posible.

Fonte: AAI

Táboa 3: Principais recomendacións da Actualización da Avaliación Intermedia do POI de Galicia 2000-2006

R.1	Observar aquelas recomendacións da AI que, malia a súa pertinencia, tiveron un moderado grao de aplicación ata o de agora. Precísase non relaxar o esforzo para a promoción das enerxías renovables, a eficiencia na xestión dos recursos hídricos (reutilización e tratamento dos recursos hídricos) ou a introdución dun maior grao de competencia entre os distintos medios de transporte mediante o impulso da intermodalidade e a complementariedade.
R.2	Incrementar na medida do posible os mecanismos que propicien un incremento da eficacia financeira das institucións non públicas implicadas no POI ou, no seu defecto, transvasar estes compromisos cara a aqueles organismos da Administración cunha maior capacidade de absorción. Especial atención ás medidas 9.3, 9.2, 7.5, 3.2 e 9.1.
R.3	A transferencia de recursos adicionais aos órganos rexionais competentes no eixe 2, dado o elevado nivel de eficacia financeira das súas medidas, que denota o éxito da xestión dos Fondos neste aspecto. Tamén é susceptible de aplicación unha reprogramación que asigne unha maior cantidade de recursos a este eixe. Nun sentido análogo poden ser observados o eixe 4 e a medida 5.7 e 6.6.
R.4	A eficacia dos indicadores físicos e a probabilidade do cumprimento dos obxectivos establecidos están afectadas pola cuantificación destes. Neste sentido aínda é preciso realizar axustes naqueles que presentan desviacións moi elevadas entre execución e programación.
R.5	Para mellorar a análise da eficiencia do programa, unha solución sería delimitar unha serie de "indicadores clave de eficiencia" en diferentes medidas, nos que centrar este tipo de análise de cara á avaliación final do Programa.
R.6	É necesario incrementar o apoio ao tecido empresarial, especialmente no ámbito da I+D, onde persiste o diferencial negativo con España, condicionando potenciais incrementos de competitividade grazas a este aspecto.
R.7	Mellorar a capilaridade da rede de transporte terrestre e a súa conectividade á rede principal transeuropea, así como impulsar o limitado desenvolvemento dos centros de intercambio intermodal de transporte.
R.8	En materia de mercado de traballo, é necesario reforzar o carácter preventivo na formación ocupacional para evitar chegar a situacións de desemprego de longa duración, así como reforzar as actuacións de orientación e asesoramento como complemento da formación. Tamén debe mellorarse a vinculación entre o emprego e a formación, con programas baseados na situación real do mercado de traballo.
R.9	A profundación no diagnóstico socioeconómico de Galicia dende a perspectiva de xénero, para sentar as bases da programación futura nesta materia. Neste sentido, é prioritaria a mellora, tanto a escala rexional coma nacional, das distintas series estatísticas, mediante a introdución dunha desagregación das principais variables por sexos.

Fonte: AAI

A través dunha análise do contexto macroeconómico internacional no que se desenvolve Galicia, a AAI identificou os principais retos pendentes para a rexión, e que terían que ser considerados á hora de programar as próximas intervencións dos fondos europeos na rexión:

- A **internacionalización/globalización da economía**, a maior apertura de determinados sectores que provoca novas formas de competencia, os cambios na demanda de traballo, as ameazas de exclusión social por parte de determinados colectivos e o desenvolvemento da Sociedade da Información constitúen elementos de risco para a política económica de Galicia.
- Os factores de atracción e as vantaxes competitivas que impulsaron o desenvolvemento económico do pasado decenio non serven agora como pancas de crecemento. É necesario **impulsar novos factores de crecemento** que pasan por mellorar a súa posición competitiva identificando factores que o impulsen.
- A **deslocalización industrial** asociada á globalización xorde como unha das principais ameazas que ten que combater a política de desenvolvemento rexional de Galicia: a alta cualificación, as infraestruturas de proximidade, o alto investimento en I+D+i e o apoio e iniciativa pública deben ser factores de atracción que fagan da economía galega un lugar para vivir e traballar.

De xeito máis específico, durante a actualización de indicadores de contexto realizada na AAI, detectáronse unha serie de retos pendentes para Galicia aos que debería facerlles fronte no futuro. A modo de resumo, expóñense neste exercicio de actualización de contexto, algúns elementos considerados:

- **Infraestruturas:** superouse o elevado déficit con respecto a España, salvo a materia pendente de conectividade dun gran volume de poboación con redes transeuropeas. A demografía e orografía galega inciden en niveis reducidos de capilaridade e o POI non deu os resultados agardados. O esforzo non debe facerse tanto en grandes infraestruturas senón na súa intermodalidade e intermobidade.
- **Estrutura sectorial:** Galicia é menos terciarizada que España, o que xunto á elevada taxa de envellecemento, pode ser a principal causa da situación de certo estancamento do mercado laboral galego dende 2001.
- **Estrutura económica:** Galicia non acadou todos os parámetros de cambio agardados. O reducido peso do sector servizos lonxe de implicar en si mesmo unha debilidade constitúe un indicio de que o cambio inevitable non se completou. O potencial de crecemento reside nunha economía turística con grandes factores competitivos e unha perspectiva de crecemento moi notable, con determinados subsectores industriais con elevada capacidade innovadora.
- **I+D:** Galicia experimentou neste ámbito a evolución máis positiva de todos os ámbitos estudados. Nos últimos 10 anos o nivel de converxencia con España mellorou substancialmente, pero amosa unha manifesta debilidade en canto á participación empresarial no eido da investigación básica e aplicada.
- **Igualdade de oportunidades:** a situación da muller en determinados aspectos da vida social e laboral reflicte diferenzas moi importantes de equiparación plena. As barreiras máis importantes obsérvanse na presenza da muller no mercado laboral.
- **Obstáculos máis relevantes:** os retos fundamentais de Galicia de cara ao futuro resúmense en tres: socioculturais (dispersión xeográfica, minifundismo empresarial), económicos (dificultade de atracción de IED, débil sector servizos) e produtivos (I+D e escaseza de factores produtivos).
- **Fortalezas e factores de competitividade de Galicia:** dotación de recursos naturais, frota pesqueira, industria do automóbil, man de obra cualificada e sectores de tecnoloxía avanzada (agroalimentario, téxtil, xoias e telecomunicacións).

A táboa 3 resume as principais necesidades ás que Galicia aínda terá que facerlles fronte durante o período 2007-2013.

Táboa 4: Necesidades detectadas pendentes de satisfacer

N. 1	Impulsar novos factores de crecemento que aumenten a competitividade de Galicia.
N. 2	Mellorar a conectividade das poboacións galegas coas redes transeuropeas de transporte.
N. 3	Creación de nós intermodais que mellore a usabilidade das infraestructuras e provoque complementariedade e competencia entre os distintos medios de transporte.
N. 4	Promover a xestión ambiental, a utilización das enerxías renovables e a reutilización das augas.
N. 5	Reactivación do mercado laboral a través dun incremento e a mellora dos niveis de formación.
N. 6	Incremento da participación empresarial no eido da investigación básica e aplicada.
N. 7	Aumentar e mellorar a participación da muller no mercado laboral.
N. 8	Reducir a atomización empresarial.
N. 9	Incrementar os niveis de investimento rexional, estatal e estranxeiro.
N.10	Mellorar a compatibilidade entre Fondos 2000 e SSU dos indicadores físicos das actuacións.

Fonte: Elaboración propia a partir de datos da AAI

Por último, e co fin de detectar se estas necesidades se tiveron en conta á hora de deseñar a estratexia para Galicia para os próximos sete anos, procédese a analizar o grao de atención que os obxectivos intermedios do MECEGA, e as súas actuacións, terán sobre as necesidades detectadas como consecuencia das avaliacións do período anterior.

Táboa 5: Atención dos obxectivos intermedios do MECEGA ás necesidades pendentes de satisfacer

Obxectivos Intermedios	NECESIDADES PENDENTES DE SATISFACER									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. Completar a conexión coas redes transeuropeas de transporte; impulsar a intermodalidade e interoperabilidade dos diferentes transportes; mellorar a accesibilidade interior do seu territorio e fomentar a seguridade viaria.		X	X						X	
2. Reforzar o potencial medioambiental rexional como vehículo de desenvolvemento económico sostible, protexendo e mellorando o contorno.	X			X						
3. Favorecer o uso de modos de transporte menos contaminantes que contribúan á mobilidade sostible				X						
4. Reducir a dependencia enerxética e optimizar os recursos enerxéticos existentes (enerxías renovables).				X						
5. Fortalecer a competitividade das empresas apoiando a investigación e o desenvolvemento tecnolóxico (I+DT) e impulsar iniciativas de cooperación empresarial.	X					X			X	
6. Fomentar a innovación empresarial e impulsar a cooperación entre os diferentes axentes do sistema cunha orientación cara á produción, a difusión e a utilización de novos coñecementos polas empresas.	X				X	X		X	X	
7. Estender e difundir as tecnoloxías da información, as comunicacións e as plataformas lóxicas garantindo a penetración no conxunto da sociedade e a dispoñibilidade de infraestruturas.					X	X				
8. Apoiar o investimento empresarial cara a unha mellora na proxección internacional e no acceso ao financiamento.					X			X		
9. Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.					X		X			
10. Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.					X	X	X			
11. Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación segundo as necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas.	X				X	X				
12. Reforzar a capacidade de xestión da Administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación de políticas públicas.										X
13. Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e da seguridade no traballo.										
14. Apoiar o desenvolvemento equilibrado das zonas urbanas atendendo os seus problemas socioeconómicos e ambientais.		X	X				X			
15. Complementar as políticas sectoriais especialmente na dotación de servizos de interese económico xeral e no desenvolvemento económico sostible de zonas de alto potencial de crecemento		X								
16. Fomentar a cooperación transfronteiriza, transnacional e interrexional centrando as actuacións en apoio do crecemento e a creación de emprego, e concretamente mellorando a interconexión física e intanxible dos territorios.				X					X	

Fonte: Elaboración propia

Pódese polo tanto apreciar como as necesidades sen satisfacer detectadas nas AI e AAI encontran un lugar específico de atención no marco dos 16 obxectivos estratéxicos establecidos no MECEGA (táboa 4).

Así mesmo, a pertinencia dos obxectivos intermedios do MECEGA coas problemáticas aínda persistentes na rexión queda demostrada polo feito de que cada necesidade será atendida por, polo menos, un destes obxectivos para o próximo período.

Cómpre destacar os obxectivos intermedios vinculados coa mellora da competitividade do tecido empresarial da rexión (OI 5 e 6), aqueles obxectivos ligados co mercado do traballo e a formación (OI 9-10 e 11) e aqueles vinculados coa conectividade e as infraestruturas de transporte (OI 1 e 14) que como se pode ver na táboa 4 incidirán sobre máis dunha necesidade, e polo tanto proporciánlles unha resposta múltiple aos problemas arriba indicados.

b) Actualización e valoración sintética da execución financeira e física no período de programación 2000-2006.

O presente apartado constitúe unha breve actualización da execución física e financeira do POI, que abrangue o período que vai do 1/01/2000 ao 31/12/2005. A información exposta foi obtida dos informes de execución anual e os propios sistemas de seguimento do órgano intermedio. Na data de elaboración deste apartado, os datos correspondentes ao exercicio 2006 non se encontraban dispoñibles.

Execución financeira

O grao de eficacia financeira¹ a **31 de decembro de 2005** sobre o total do programado para todo o período 2000-2006 acada un **70,53%**. Nesta data certificáranse 3.765.179.703,02 euros dos 4.548.784.341 programados para 2000-2006. Esta porcentaxe elévase ao 82,77% se se compara o executado nos 6 primeiros anos co programado no período 2000-2005 (táboa 5). Se se extrae do conxunto do POI as medidas correspondentes ao FSE, que se detallan na táboa 5, o grao de eficacia 2000-2005 sobe sete puntos, ata alcanzar o 77,66% do total programado para o total do período 2000-2006.

Co obxecto de revisar a execución do Programa, fronte ao horizonte que marcou o 31 de decembro de 2005 como data de liberación automática de compromisos para as anualidades 2000-2003, cómpre sinalar que coa execución dispoñible na base de datos Fondos 2000:

- Téñense cubertos integramente os compromisos asociados ás anualidades 2000-2003. O nivel de axuda total solicitada, incluído o anticipo do 7%, chega ao 125,76% sobre a axuda total programada para o período 2000-2003.
- Os compromisos correspondentes ás anualidades 2000-2003 encóntranse cubertos polos respectivos Fondos do seguinte modo: FEDER nun 126,10%, FEOGA-O nun 120,65% e FSE nun 132,35%. Estas porcentaxes inclúen os anticipos do 7%.

En consecuencia, **cumpríuse o requisito comunitario do 100% de pagos certificados ao 31 de decembro de 2005 relativos aos compromisos das anualidades 2000-2003.**

No que atinxe aos compromisos contraídos para a anualidade 2004, cunha utilización que se verificará para os efectos da regra n+2 a máis tardar no 31 de decembro de 2006, cos datos dispoñibles na data do peche do presente informe.

- Téñense cubertos integramente os compromisos asociados ás anualidades 2000-2004. O nivel de execución total do Programa, incluído o anticipo do 7%, chega ao 109,07% da axuda total programada para o período 2000-2004.

¹ A *eficacia clásica* ou empregada comunmente nas avaliacións como indicador do grao de absorción financeira resulta de relacionar os *pagamentos realizados* (para os que existen nove anos de prazo) cos *compromisos programados* (deseñados para sete anos). Trátase do coeficiente básico que se emprega tradicionalmente para valorar a eficacia do Programa.

- Os compromisos correspondentes ás anualidades 2000-2004 encóntranse cubertos por FEDER nun 110,62%, FEOGA-O nun 100,30 e FSE nun 115,24%. Estas porcentaxes inclúen os anticipos do 7%.

Polo tanto, os datos dispoñibles a esta data permiten concluír que, en opinión do avaliador, vaise cumprir o requisito do 100% de pagamentos certificados para as anualidades 2000-2004.

Os eixes que teñen maior grao de execución financeira, a **31 de decembro de 2005** sobre o total do programado para o período 2000-2006, tal como ilustra a táboa 5, son o eixe 41 “Infraestrutura educativa e reforzo da educación técnico-profesional, cun 87%, e o eixe 2 “Sociedade do coñecemento (innovación, I+D, sociedade da información)”, cun 82,6%. Cómpre sinalar que no segundo destes eixes o FSE só intervén a través da medida 2.1. O elevado nivel de eficacia das medidas do eixe 2 e 41 denota o éxito da xestión da execución financeira nestes aspectos.

Pola contra, os eixes que presentan un menor índice de eficacia financeira son o eixe 9 “Asistencia técnica”, cun 10,29 %, e o eixe 1 “Mellora da competitividade e desenvolvemento do tecido produtivo”, cun 56,55%, no que o FSE actúa a través da medida 1.8. No que se refire á asistencia técnica, o grao de execución é baixo respecto da programación 2005. Non obstante, incrementouse o nivel de execución respecto das anualidades anteriores e na data de elaboración do informe de execución anual 2005, adquiríranse obrigacións para a contratación dunha asistencia técnica para a realización das verificacións contempladas no art. 4 – Regulamento 438/2001, co que se prevé unha recuperación no nivel de execución deste eixe.

As principais desviacións por medidas refírense no caso das de maior execución, ademais de ao eixe 2, ao 5 e ao 6, mentres que as de menor execución se enmarcan en varios eixes, fundamentalmente referidos a intervencións do FSE e do FEOGA-Orientación (táboa 6).

Táboa 6: Eficacia financeira das medidas de FSE do POI Galicia a 31/12/2005 sobre total programado

EIXE	MEDIDA	EFICACIA FINANCEIRA A 31/12/2005
EIXE 1	8. Favorecer a xeración de nova actividade que permita a creación de emprego	57,08%
TOTAL EIXE 1		56,55%
EIXE 2	1. Apoiar o investimento en capital humano no eido da investigación, ciencia e tecnoloxía e a transferencia de coñecementos ao sector produtivo.	80,74
TOTAL EIXE 2		82,55%
EIXE 41	12. Fomentar o acceso de todos/as ás ensinanzas de formación profesional e a súa extensión.	89,15%
	13. Desenvolver novas modalidades de formación profesional.	83,68%
	14. Promover mecanismos de integración e mellora da eficiencia dos subsistemas.	58,67%
	15. Proporcionar alternativas educativas enfocadas ao mercado de traballo ás persoas que non superan o ensino obrigatorio.	96,10%
TOTAL EIXE 41		87,09%
EIXE 42	6. Ofrecerlles aos desempregados posibilidades de inserción no mercado laboral.	72,48%
	7. Combater o paro prolongado mediante accións de reinserción laboral dos desempregados de longa duración.	80,43%
	8. Ofrecerlles vías de inserción profesional aos mozos e mozas.	80,63%
TOTAL EIXE 42		75,45%
EIXE 43	2. Asegurar a actualización do nivel de competencia dos traballadores.	52,19%
	3. Soster a consolidación do emprego existente.	78,99%
TOTAL EIXE 43		71,47%
EIXE 44	10. Apoiar a inserción das persoas discapacitadas no mercado laboral.	76,20%
	11. Propoñerlles oportunidades de integración aos colectivos en risco de exclusión do mercado de traballo.	78,12%
TOTAL EIXE 44		77,78%
EIXE 45	16. Mellora da empregabilidade das mulleres.	64,38%
	17. Fomentar a actividade empresarial das mulleres.	52,46%
	18. Combater a segregación horizontal.	64,46%
TOTAL EIXE 45		60,12%
EIXE 5	6. Apoio ás iniciativas locais de emprego.	60,99
TOTAL EIXE 5		79,68%
EIXE 9	2. Asistencia técnica FSE	3,18%
TOTAL EIXE 9		10,29%
TOTAL FSE		77,66%
TOTAL POI		70,53%

Fonte: Elaboración propia a partir do Informe de execución anual 2005

Táboa 7: Medidas do Programa operativo con maiores desviacións

MEDIDAS DO POI CON MAIOR GRAO DE EFICACIA FINANCEIRA		MEDIDAS DO POI CON MENOR GRAO DE EFICACIA FINANCEIRA	
Medida	% EXECUCIÓN	Medida	% EXECUCIÓN
2.3. Equipo científico tecnolóxico	140,80%	7.5. Desenvolvemento endóxeno de zonas rurais, relativo a actividades agrarias	11,15%
2.5. Centros públicos de investigación e centros tecnolóxicos	105,49%	3.4. Xestión integral de residuos industriais	38,43%
6.5. Aeroportos	101,29%	6.8. Redes distribución enerxía	41,54%
6.2. Autoestradas	100,00%	3.6. Protección e rexeneración do contorno natural	50,18%
5.9. Infraestruturas e equipamentos sociais e sanitarios	99,11%	1.1. Apoio ás empresas industriais, comerciais e de servizos	51,76%
5.1. Rehabilitación e equipamento de zonas urbanas	98,31%	43.2. Asegurar a actualización do nivel de competencias dos traballadores	52,19%
3.5. Actuacións en costas	97,51%	45.17. Fomentar a actividade empresarial das mulleres.	52,46%
5.2. Mellora de sistemas de transporte urbanos	92,25%	6.6. Sistemas de transporte multimodais e centros de transporte	55,17%
3.2. Mellora da eficacia das infraestruturas existentes e da utilización da auga	92,16%	1.3. Provisión e adecuación de espazos produtivos e de servizos ás empresas	55,96%
41.12. Fomentar o acceso de todos/as ás ensinanzas de formación profesional e a súa extensión.	89,15%	3.3. Saneamento e depuración de augas residuais	56,79%

Fonte: Elaboración propia a partir do Informe de execución anual 2005

Execución física

Os resultados físicos do POI considéranse axeitados a partir do avance rexistrado na meirande parte dos indicadores previstos. A expectativa de cumprimento dos obxectivos ao final do período é elevada.

Neste sentido, as recomendacións actualizadas referíanse principalmente ao esforzo de establecer un sistema de indicadores que resulte eficaz para medir os obxectivos estratéxicos do futuro Programa e que, polo tanto, equilibre o exhaustivo e o sintético.

O gasto realizado traducíuse nunha variada gama de realizacións, impactos e resultados físicos.

Unha primeira valoración indica que a maioría dos indicadores se encontran nuns niveis de eficacia física por riba do 50%. Os eixes 1, 2 e 7 son os que maior nivel de eficacia física teñen na maioría dos seus indicadores.

Eficiencia do Programa

Existe unha adecuada relación entre a execución financeira e a física, de xeito que a eficiencia do POI é aceptable. A única recomendación neste apartado que resulta relevante mencionar pola súa futura implicación no próximo período de programación refírese a levar a cabo os estudos necesarios para resolver as dificultades á hora de valorar a incidencia de factores

externos ao POI que afectan á eficiencia das actuacións (especialmente as vinculadas co eixe 3 de medio natural).

Conclusións:

- A estratexia de Galicia para o novo período de financiamento europeo 2007-2013 integrou no seu plan de acción aquelas necesidades detectadas como pendentes na AAI.
- En canto aos obxectivos de Galicia para 2007-2013 que en maior medida responden ás necesidades non cubertas polo POI 2000-2006 son os obxectivos relacionados coa mellora da competitividade do tecido empresarial da rexión (OI 5 e 6), aqueles obxectivos relacionados co mercado do traballo e a formación (OI 9- 10 e 11) e aqueles relacionados coa conectividade e as infraestruturas de transporte (OI 1 e 14)
- A correcta aplicación por parte dos xestores das actuacións incluídas no POI Galicia 2000-2006 confirman o seu papel clave o próximo período de xestión financeira dos Fondos Estructurais.

1.2. ANÁLISE DO GRAO DE CUMPRIMENTO DOS OBXECTIVOS DE LISBOA

Os principios básicos sobre os que se funda a nova política de cohesión 2007-2013 residen principalmente na consecución dos obxectivos de Lisboa destinados a converter Europa na economía baseada no coñecemento máis competitiva e dinámica do mundo.

Co fin de complementar o diagnóstico da situación socioeconómica de Galicia en canto ao nivel de converxencia con España e Europa e tomando como indicadores de referencia os obxectivos cuantificados de Lisboa², a nivel comunitario e nacional, analízase o grao de cumprimento dos obxectivos.

Existen catro parámetros básicos sobre os que se articula a Estratexia de Lisboa: **emprego; innovación, I+D e sociedade do coñecemento; educación e medio natural**. Tal e como se expón na táboa 7, cada un deles materialízase nuns obxectivos cuantitativos que se deben acadar no ano 2010, que foron rebaixados en moitos casos para España polo Programa nacional de reformas. Aínda que a estratexia de Lisboa renovada establece un número máis amplo de indicadores adicionais cuantificados, nesta análise tómanse como punto de partida aqueles que se consideran máis representativos. A continuación, recóllese unha foto fixa da situación de Galicia e España en termos destes obxectivos, de acordo cos últimos datos dispoñibles.

² Consello Europeo de Lisboa 23 e 24 de marzo de 2000, Conclusións da Presidencia

Táboa 8: Obxectivos da Estratexia de Lisboa coa situación de España e Galicia en 2005 vs. 2010 e obxectivos Galicia 2013

	SITUACIÓN ACTUAL 2005		OBXECTIVOS DE GALICIA 2010 E 2013		OBXECTIVOS DE LISBOA E PNR A 2010	
	Galicia 2005	España 2005	Obxectivo Galicia 2010	Obxectivo Galicia 2013	Obxectivo Lisboa 2010	PNR de España 2010
EMPREGO						
Taxa de emprego total (%)	61,86	63,30	65	66	70	66
Taxa de emprego feminino (%)	52	51,20	55	57	60	57
Taxa de emprego de traballadores do grupo 55-64 (%)	45	43,10	46,5	48	50	ND
I+D+i E SOCIEDADE DO COÑECEMENTO						
Gasto total en I+D sobre o PIB (%)	0,89	1,13	1,5	2	3	2
Participación do gasto privado (%)	43,44 (1)	53,93 (1)	50	50	66,6	55
EDUCACIÓN						
Poboación con estudos de secundaria ou superiores (%) (3)	64	62,5(2)	82	85	85	80
Taxa de abandono escolar (%)	22,7	30,8	13	12	10	15
Licenciados en matemáticas, ciencias e tecnoloxías (‰)	12	9,6	14	14	Incrementar un 15%	13,5
MEDIO NATURAL						
Redución emisións gases efecto invernadoiro (ano base 1990=100)		139,4	Pendente		92	124
Consumo de enerxías renovables			Pendente		22%	

(1) Datos do INE que inclúen a contribución dos Institutos Privados sen Fins Lucrativos (IPSFL)

(2) Datos de 2004

(3) Titulados superiores entre 20 e 29 anos por cada 1.000 habitantes de entre 20 e 29 anos.

Fonte: Elaboración propia a partir de datos de IGE, INE, EPA, PNR

Nota: cómpre destacar que o rango de poboación empregado para o cálculo é, no caso de Galicia, de 16 a 64 anos (datos do IGE), mentres que para España se emprega o tramo de 16 a 65 (datos do INE) e no EUROSTAT de 15-64.

En liñas xerais, pódese afirmarse que Galicia aínda se encontra afastada da plena consecución dos obxectivos de Lisboa auspiciados pola Unión Europea. Con todo, a análise desvela importantes diferenzas no comportamento da rexión en función do ámbito de actuación considerado.

Do mesmo xeito, á luz destes resultados, Galicia procedeu a realizar unha revisión dos obxectivos que se han de alcanzar para 2010 e 2013, establecendo uns niveis de cumprimento máis adaptados á súa situación específica.

Así, en termos de emprego, a taxa de emprego que rexistra a comunidade galega é case 1,5 puntos inferior á rexistrada no ámbito nacional. En ambos os dous casos, estase aínda lonxe de acadar o obxectivo fixado para España no PNR no 2010 e para Galicia no 2013, do que aínda os separan 4,14 puntos porcentuais, mentres que do obxectivo de Lisboa aínda os separan en torno a 8 puntos. No caso do emprego feminino, presenta a mesma diferenza con respecto ao obxectivo do PNR, aínda que a taxa de ocupación das mulleres en Galicia está por riba da media nacional. En canto ao emprego dos maiores de 55 anos, aínda que existe unha brecha de cinco puntos entre a situación actual de Galicia e o obxectivo inicial de Lisboa do 50% do total da

poboación deste tramo de idade, a rexión atópase en mellor posición de partida ca a rexistrada no ámbito estatal.

Polo tanto, pódese dicir que con respecto ao emprego, a situación de Galicia é relativamente desafiante no próximo período, pero non menos ca a perspectiva do resto do territorio nacional. Os esforzos en materia de atracción e permanencia de persoas no mercado laboral, para mellorar a calidade e estabilidade do emprego, mellorar a conciliación da vida laboral e persoal e asegurar unha formación axeitada ás necesidades do mercado de traballo, facendo especial fincapé na consecución da igualdade de oportunidades das mulleres no mercado de traballo (acceso, postos, remuneración) e tamén en colectivos tales como o dos mozos e mozas e os maiores de 55 anos, serán fundamentais para chegar a eses obxectivos no ano 2010.

Este diferencial con respecto ao cumprimento de Lisboa faise máis acusado no caso dos indicadores relativos á directriz 2³ sobre o coñecemento e a innovación, aínda que os datos de 2005 poñen de manifesto que malia estar aínda lonxe do obxectivo fixado para o ano 2010, Galicia evoluciona na dirección fixada pola Comisión Europea, xa que a participación do sector privado no total de actividades de I+D incrementouse en 5,8 puntos entre 2004 e 2005. No caso do gasto total en I+D como porcentaxe do PIB, os obxectivos de Galicia para 2010 rebaixan en medio punto os estatais, mentres a participación do gasto privado nestas actividades se rebaixa cinco puntos.

En termos de educación, tal e como ocorre coa media estatal, a porcentaxe de poboación con estudos de secundaria ou superiores constitúe un reto importante, xa que se atopa a máis de 20 puntos do obxectivo de Lisboa e a 16 do PNR de España para 2010.

Do mesmo xeito, pese a ter una taxa de abandono escolar significativamente inferior á media de España, Galicia terá que concentrar esforzos na mellora do sistema educativo, logrando unha maior permanencia dos mozos e mozas no sistema escolar, a través de itinerarios educativos adaptados ás demandas de alumnos e empresa.

Neste sentido será necesario impulsar a penetración das TIC no sector educativo, en liña coa súa introdución progresiva nos fogares, de xeito que se aproveiten as potencialidades que a Sociedade da Información ofrece para paliar os efectos dunha orografía accidentada e unha poboación dispersa como a existente en Galicia.

Polo que atinxe aos obxectivos medioambientais fixados no Cumio de Gotemburgo en 2001, queda pendente realizar unha análise do grao de cumprimento de Galicia á espera de datos oficiais. Na data desta avaliación non existen datos dispoñibles no ámbito rexional sobre emisións de gases efecto invernadoiro.

De acordo coas necesidades detectadas da rexión e as prioridades europeas, todo indica que Galicia terá que centrar as súas actuacións nos temas clave, como a innovación e a economía do coñecemento, o medio natural e o desenvolvemento sostible e o fomento da igualdade de oportunidades e a mellora do mercado do traballo co fin de proceder a unha paulatina

³ Directriz Estratéxica Comunitaria 2: "Mellorar os coñecementos e a innovación en favor do crecemento".

ordenación e cohesión territorial, que aproveite o potencial endógeno da rexión, sen perder de vista o cumprimento dos obxectivos para o ano 2010.

Neste sentido, resulta necesario reenfocar a estratexia de desenvolvemento rexional da comunidade galega para ir trasladando o financiamento das infraestruturas físicas e as axudas directas ás empresas cara á promoción dos factores de desenvolvemento vinculados á Estratexia de Lisboa: renovar as bases da competitividade, aumentar o potencial crecemento e produtividade e reforzar a cohesión social, a través do coñecemento, a innovación e a valorización do capital humano.

Conclusións:

- En liñas xerais Galicia aínda se atopa lonxe de acadar os obxectivos de Lisboa, aínda que en moitos aspectos se encontra por riba da media nacional.
- Vistos os escasos resultados de Galicia en materia de I+D e vista a importancia que este ámbito reviste na estratexia de Lisboa, Galicia deberá acometer importantes esforzos e reformas co fin de incrementar os seus niveis de I+D e innovación, establecendo novos factores de crecemento e competitividade que redunden na capacidade da rexión de adaptarse aos cambios da economía internacional.
- Con respecto ao emprego, a situación de Galicia é relativamente desafiante no próximo período, pero non menos que a perspectiva do resto do territorio español. Os esforzos en materia de atracción e permanencia de persoas no mercado laboral serán fundamentais.
- Neste sentido, é necesario reenfocar a estratexia de desenvolvemento rexional da comunidade galega para ir trasladando o financiamento das infraestruturas físicas e as axudas directas ás empresas cara á promoción dos factores de desenvolvemento ligados á Estratexia de Lisboa.
- Por último, valórase moi positivamente a adaptación dos obxectivos de Lisboa á realidade da rexión, establecendo obxectivos sen dúbida máis realistas e que co esforzo das administracións, os axentes sociais e o sector privado se presentan alcanzables.

2. VALORACIÓN DA CALIDADE DO DIAGNÓSTICO E PERTINENCIA DA ESTRATEXIA

Iniciouse este apartado unha vez que se dispuxo dun diagnóstico preliminar, así como da súa síntese en forma de matriz DAFO, e dunha estratexia de converxencia para Galicia no período 2007-2013.

Esta avaliación resulta imprescindible para a correcta planificación da estratexia, xa que é en función do diagnóstico da rexión e da detección das súas principais debilidades e fortalezas que se determinan os obxectivos que se deben acadar de aquí a 2013 ademais das prioridades sobre as que hai que actuar no medio/longo prazo.

Para a elaboración desta análise realizouse nun primeiro lugar unha valoración da calidade do diagnóstico, na que se tivo en conta a estrutura do sistema de indicadores de contexto que serviron de base ao diagnóstico, a oficialidade das fontes de información e a calidade da análise DAFO.

Así mesmo, realizouse unha valoración da calidade expositiva da estratexia ademais da súa pertinencia, establecéndose a adecuación dos obxectivos establecidos ás características e necesidades reais da rexión.

O punto de partida desta avaliación previa e o documento sobre o que se efectúan as recomendacións necesarias para a mellora da estratexia de Galicia de cara ao novo período 2007-2013 foi o Marco Estratéxico de Converxencia Económica de Galicia (MECEGA) 2007-2013. Posteriormente, do diagnóstico rexional recollido no MECEGA extraéronse aqueles elementos relacionados de forma máis directa cos ámbitos de actuación do FSE.

2.1. VALORACIÓN DO DIAGNÓSTICO ECONÓMICO, SOCIAL E AMBIENTAL

A primeira etapa no deseño da estratexia que seguirá Galicia para a implementación dos Fondos Estructurais 2007-2013 iniciouse cun proceso de reflexión interna e unha análise estatística do contexto socioeconómico que se materializou na elaboración dun diagnóstico que serviu como punto de partida para a detección das necesidades e as potencialidades da rexión.

O contido deste diagnóstico, incluído dentro do MECEGA para a súa presentación de achegas da Comunidade Autónoma ao MENR, queda estruturado en torno ao índice proposto polo Ministerio de Economía e Facenda e recolle unha análise preliminar do contexto macroeconómico español e internacional no que se desenvolve a rexión, ademais dunha análise máis detallada da situación da rexión con respecto a cada unha das prioridades europeas destacadas para o próximo período de financiamento e recollidas no documento da Unión Europea "Política de cohesión en apoio do crecemento e o emprego: Directrices estratéxicas comunitarias, 2007-2013"⁴.

⁴COM(2005) 0299

Análise do sistema de indicadores de contexto

Á hora de realizar este diagnóstico tivéronse en conta unha serie de indicadores de contexto. Para a elección e ordenación dos indicadores de contexto seguiuuse a mesma estrutura recollida no documento de Directrices estratéxicas comunitarias⁵, establecendo aqueles indicadores máis pertinentes, que mellor poden ilustrar a situación na que se atopa Galicia cara aos obxectivos europeos para 2013.

No caso do FSE, para a análise da situación de Galicia, tomouse como referencia a directriz estratéxica 3 “Máis e mellores empregos”, co estudo dos datos relativos ao mercado laboral, o capital humano, a educación ou a igualdade de oportunidades. Para iso tivéronse en conta aqueles indicadores que mellor reflicten o panorama laboral galego. Ao longo da reflexión tivéronse en conta aqueles aspectos complementarios aos ámbitos de intervención máis directamente vinculados co Fondo Social Europeo, relacionados coas outras dúas Directrices estratéxicas comunitarias: directriz 1 “Facer de Europa un mellor lugar para vivir e traballar”, que incide nos datos relativos á situación xeodemográfica e socioeconómica e naqueles indicadores relacionados coa dotación de servizos básicos (transporte, sanidade e educación) e directriz 2 “Mellorar o coñecemento e a innovación”, tivéronse en conta indicadores relacionados coas dúas vertentes do coñecemento e a innovación: a I+D e a sociedade da información e a súa vinculación cos recursos humanos da rexión.

Para a análise de conxuntura tomáronse as series históricas dos últimos 8/10 anos mentres que para a análise de contexto relativo ás principais prioridades estratéxicas consideráronse os 4/5 últimos anos, segundo a información dispoñible en cada caso.

Por outra banda, para os efectos comparativos, os datos correspondentes a Galicia analizáronse respecto á media europea (UE25) e española, sempre que os criterios e as bases o permitiran.

⁵ Política de cohesión en apoio ao crecemento e ao emprego: Directrices estratéxicas comunitarias, 2007-2013. Bruxelas, 5/7/2005. Comisión das Comunidades Europeas.

Táboa 9: Indicadores de contexto por área temática: datos de Galicia, España e UE 25 e evolución 2002-2005

ÁREAS PRIORITARIAS DE ACCIÓN	INDICADORES	2002			2003			2004			2005			FONTE
		GALICIA	ESPAÑA	UE-25	GALICIA	ESPAÑA	UE-25	GALICIA	ESPAÑA	UE-25	GALICIA	ESPAÑA	UE-25	FONTE
MÁS E MELLORES EMPREGOS	TAXA DE ACTIVIDADE	65,4%	66,2%	69,0%	67,8%	67,6%	69,3%	69,3%	68,7%	69,7%	68,8%	69,7%	70,2%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE ACTIVIDADE MULLERES	55,0%	53,1%	60,7%	58,2%	55,1%	61,2%	60,5%	56,8%	62,0%	59,8%	58,3%	62,5%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE ACTIVIDADE HOMES	76,1%	79,1%	77,3%	77,6%	80,0%	77,5%	78,2%	80,4%	77,5%	77,9%	80,9%	77,8%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE OCUPACIÓN	57,4%	59,8%	62,8%	59,1%	61,1%	62,9%	59,8%	61,1%	63,3%	61,9%	63,3%	63,8%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE OCUPACIÓN MULLERES	45,3%	41,3%	53,6%	47,5%	43,1%	54,3%	48,8%	44,4%	54,7%	51,6%	46,3%	55,0%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE OCUPACIÓN HOMES	69,7%	72,6%	71,0%	71,0%	73,2%	70,8%	70,9%	73,8%	70,9%	72,2%	75,2%	71,3%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE PARO	12,3%	11,4%	8,8%	12,9%	11,3%	9,0%	13,7%	10,4%	9,1%	10,1%	9,2%	8,7%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE PARO MULLERES	17,5%	16,2%	10,0%	18,4%	15,6%	10,2%	19,3%	14,4%	10,3%	12,4%	11,6%	9,8%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE PARO HOMES	8,2%	8,3%	7,8%	8,4%	8,2%	8,1%	9,2%	7,6%	8,1%	6,5%	6,6%	7,9%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE PARO XUVENIL (16-24)	24,5%	24,2%	18,3%	25,7%	24,6%	18,8%	25,6%	23,4%	18,9%	21,0%	19,7%	18,6%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE PARO XUVENIL (16-24) MULLERES	32,9%	31,1%	19,2%	36,7%	30,8%	19,2%	35,1%	29,2%	19,4%	26,8%	23,5%	19,0%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE PARO XUVENIL (16-24) HOMES	18,8%	19,2%	17,5%	17,7%	20,2%	18,4%	18,9%	19,2%	18,4%	16,4%	16,7%	18,3%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE EMPREGO MAIORES DE 55 A 64 ANOS	43,7%	39,6%	38,7%	43,1%	40,7%	40,2%	43,5%	41,3%	41,0%	43,2%	43,1%	42,5%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE EMPREGO MAIORES DE 55 A 64 ANOS MULLERES	33,6%	21,9%	29,2%	32,8%	23,3%	30,7%	34,2%	24,6%	31,7%	32,7%	27,4%	33,7%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE EMPREGO MAIORES DE 55 A 64 ANOS HOMES	54,6%	58,4%	48,8%	54,1%	59,2%	50,3%	53,6%	58,9%	50,7%	54,5%	59,7%	51,8%	IGE E EUROSTAT
	% DE PARADOS DE LONGA DURACIÓN (2 OU MÁIS ANOS) SOBRE A POBOACIÓN ACTIVA	3,4%	3,7%	3,9%	3,7%	3,7%	4,1%	3,9%	3,4%	4,1%	2,1%	2,2%	3,9%	IGE E EUROSTAT
% DE PARADOS DE LONGA DURACIÓN MULLERES SOBRE A POBOACIÓN	5,8%	5,9%	4,6%	6,4%	5,7%	4,7%	6,7%	5,1%	4,7%	3,4%	3,4%	4,5%	IGE E EUROSTAT	

ÁREAS PRIORITARI AS DE ACCIÓN	INDICADORES	2002			2003			2004			2005			FORTE
		GALICI A	ESPAÑA	UE- 25	GALICI A	ESPAN A	UE-25	GALICI A	ESPAN A	UE- 25	GALICIA	ESPAN A	UE- 25	FORTE
	ACTIVA													
	% DE PARADOS DE LONGA DURACIÓN HOMES SOBRE A POBOACIÓN ACTIVA	1,6%	2,3%	3,3%	1,6%	2,4%	3,6%	1,7%	2,2%	3,6%	1,1%	1,4%	3,5%	IGE E EUROSTAT
	TAXA DE TEMPORALIDADE LABORAL	35,0%	31,8%		34,4%	31,8%		34,5%	32,5%		34,9%	33,3%		INE
	TAXA DE TEMPORALIDADE LABORAL MULLERES	37,9%	34,8%		37,0%	34,6%		37,8%	35,2%		36,7%	35,7%		INE
	% DE CONTRATOS INDEFINIDOS	65,0%	68,2%		65,6%	68,2%		65,5%	67,5%		65,2%	66,7%		INE
	TAXA DE VARIACIÓN INTERANUAL DA POBOACIÓN ESTRANXEIRA (%)	18,8%	22,9%		8,5%	13,9%		26,7%	34,7%					INE
	PESO DA POBOACIÓN ESTRANXEIRA(%)	2,5%	8,6%		2,1%	7,1%		2,0%	6,4%					INE
	TAXA DE VARIACIÓN INTERANUAL DE CUSTOS LABORAIS POR HORA EFECTIVA (PRIMEIRO TRIMESTRE)	9,7%	8,3%		2,2%	4,4%		4,5%	3,7%		5,8%	6,3%		INE
	TAXA DE VARIACIÓN INTERANUAL DE CUSTOS LABORAIS TOTAIS (PRIMEIRO TRIMESTRE)	3,6%	4,0%		6,1%	5,2%		1,6%	3,5%		3,2%	3,0%		
	ACCIDENTES DE TRABALLO EN XORNADA LABORAL POR 1.000 HABITANTES	16,52	22,42		16,52	22,42		16,30	20,48		16,46	20,18		INE

Oficialidade das fontes de información

Pódese afirmar que os datos proceden daquelas fontes oficiais que dispoñen da información en cada caso. Os datos relativos a Galicia e a España foron recadados e/ou elaborados na súa maioría con datos procedentes do IGE (Instituto Galego de Estatística) e na súa ausencia con datos do INE (Instituto Nacional de Estatística), aínda que nalgúns casos faise referencia á elaboración propia das series históricas, sen especificar a súa fonte estatística.

No que atinxe aos datos relativos á media UE25 estes foron obtidos das fontes estatísticas da Unión Europea, EUROSTAT. Neste sentido cómpre sinalar que naqueles casos nos que se producía unha disparidade entre os parámetros de recolección de datos a nivel español e europeo, ao longo da elaboración do MECEGA procedeuse á homoxeneización das fontes, a través da reelaboración do dato. Así mesmo, co fin de asegurar a oficialidade das fontes, o MECEGA detalla aqueles casos nos que foi necesaria unha reelaboración das fontes oficiais.

Relevancia para o diagnóstico

En liñas xerais, todas as afirmacións do diagnóstico están adecuadamente soportadas mediante indicadores oficiais. Aínda así, a elaboración do diagnóstico responde tanto a unha análise cuantitativa como cualitativa, baseada en entrevistas e mesas de traballo con responsables e órganos xestores da Administración galega, que participaron na identificación de Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades. Celebráronse as seguintes mesas de traballo temáticas, relacionadas cos tres eixes fundamentais de actuación do FSE:

- Desenvolvemento empresarial e adaptabilidade dos traballadores
- Empregabilidade, inclusión social e igualdade de oportunidades
- Aumento e mellora do capital humano

Para o desenvolvemento de desas mesas tívose en conta o principio de asociación, coa participación de representantes da Administración autonómica, do tecido empresarial, dos interlocutores sociais e outros axentes. Nesta liña, celebráronse en Galicia ao longo do ano 2006 mesas de diálogo social; unha delas (Mesa 1: Políticas de emprego, prevención laboral e economía social) desembocou na sinatura do “Acordo sobre obxectivos e medidas para o emprego en Galicia”.

En canto ao contido do diagnóstico este adaptouse ao índice proposto pola Unidade Administradora do Fondo Social Europeo (UAFSE), de acordo coas Directrices estratéxicas ditadas pola Unión Europea.

No apartado 1 “Diagnóstico da situación” do PO FSE, recóllese unha análise sobre os aspectos socioeconómicos, do mercado de traballo e dos niveis educativos e cualificación do capital humano, incluída unha descrición do contexto laboral no que se desenvolve a rexión, e comparando os seus resultados con España e a UE25. Por outra banda no apartado 2.2. de “Enfoque estratéxico dos eixes prioritarios” analizouse de forma máis detallada cada unha das prioridades estratéxicas establecidas pola Unión Europea para o caso de FSE.

Nesta análise realizouse un estudo detallado da situación da rexión en cada un dos ámbitos considerados prioritarios para a Unión Europea, ademais de establecer unha comparativa entre as achegas acadadas por Galicia, España e a UE25. Con este exercicio queda polo tanto asegurada a coherencia entre as prioridades de Galicia e as da UE25, ao mesmo tempo que se conseguiu profundar naquelas problemáticas máis urxentes para a rexión en materia sociolaboral e ás que haberá que darlles resposta a través da implementación das diferentes medidas e actuacións.

- ✓ O contido deste diagnóstico foi estruturado e analizado segundo aquelas materias consideradas prioritarias para o FSE, recollidas na decisión do Consello Europeo relativa ás Directrices estratéxicas comunitarias, 2007-2013⁶, tendo en conta así mesmo as Directrices integradas para o Crecemento e o Emprego, que recollen a Estratexia Europea para o Emprego 2005-2008 no marco dos Obxectivos de Lisboa a 2010.

Así mesmo, para asegurar a inclusión da prioridade horizontal europea de igualdade de oportunidades procedeuse a efectuar unha desagregación por sexos dos datos, en todos aqueles casos nos que se considerou necesario e foi posible, xunto á inclusión a nivel de eixe de indicadores estratéxicos e operativos de igualdade.

Valoración da DAFO

O resultado desta análise concretouse inicialmente nunha matriz DAFO. Malia a calidade e a exhaustividade do diagnóstico elaborado para Galicia o equipo responsable de realizar a avaliación previa detectou na versión preliminar da DAFO un desequilibrio entre as debilidades e as fortalezas detectadas para cada directriz. Apreciábase nesta DAFO a existencia dun exceso de debilidades e fortalezas relacionadas coas Directrices estratéxicas 1 e 2, fronte ás da DE 3., ademais de existir unha repetición destas que poderían ser facilmente concentradas.

Como consecuencia, o equipo responsable de programación, ampliou as fortalezas e debilidades iniciais cunha proposta máis homoxénea. En liña con esta proposta, o equipo avaliador constatou que se revisaron as debilidades e fortalezas expostas inicialmente, presentando estas na actualidade un equilibrio e un encaixe coas tres Directrices estratéxicas comunitarias. Cómpre sinalar, neste sentido, que esta DAFO pon maior énfase tanto nas debilidades como nas fortalezas relacionadas co mercado laboral, cara a unha mellor proposta no diagnóstico global conxunto das intervencións relativas ao Fondo Social Europeo.

Á luz das orientacións do equipo avaliador, a DAFO quedou da seguinte maneira:

⁶ Decisión de Consello do 6 de outubro de 2006 relativa ás directrices estratéxicas comunitarias en materia de cohesión, 2006/702/CE

Táboa 10: Debilidades, Ameazas, Fortalezas e Oportunidades (DAFO) de Galicia

Código	DEBILIDADES
d.1	Desequilibrio territorial: existencia de realidades xeográficas ben diferenciadas: a Galicia do interior e a costeira, o contorno rural e o urbano, o sector primario e o terciario, a conexión e o illamento.
d.2	A dispersión do hábitat limita a optimización de custos de infraestrutura, de prestación de servizos sociais e eleva os custos loxísticos das empresas.
d.3	Evolución demográfica negativa, progresivo envellecemento da poboación residente que, combinado cunha taxa de natalidade das máis baixas da UE25, non asegura a remuda xeracional.
d.4	Base empresarial cun escaso posicionamento estratéxico e predominio da PEME tradicional
d.5	Limitada capacidade de investimento en I+D+i, escaso esforzo investidor por parte do sector privado e insuficiente artellamento do sistema galego de innovación, caracterizado por unha débil vinculación entre empresa e universidade e polo escaso número de investigadores.
d.6	Escasa penetración nos fogares galegos das TIC e insuficiente grao de desenvolvemento da administración electrónica en Galicia, ademais dunha reducida utilización do comercio electrónico, tanto por parte das empresas como dos consumidores.
d.7	Insuficiente adecuación da formación ás necesidades das empresas
d.8	Baixa capacidade de resposta da PEME ante as novas esixencias do mercado globalizado
d.9	Elevados índices de temporalidade no emprego e baixa produtividade laboral
d.10	Débil capacidade de absorción polo mercado de traballo de man de obra cualificada
d.11	Elevada taxa de abandono escolar no contexto da UE
d.12	Escasa relación entre o sistema educativo e o sector empresarial
d.13	Persistencia de importantes diferenzas en materia de igualdade de oportunidades
Código	FORTALEZAS
f.1	Riqueza e diversidade paisaxística que constitúe un elemento de atracción e fonte de novos xacementos de emprego.
f.2	Existencia de produtos diferenciados con capacidade para a exportación.
f.3	Presenza importante de Galicia na economía portuaria en relación a outros portos do Estado, fundamentalmente nas actividades vinculadas á pesca
f.4	Elevadas taxas relativas de ocupación entre os maiores de 55 anos
f.5	Presenza de importantes empresas multinacionais líderes no seu sector de actividade e tecnoloxicamente evolucionadas e cunha forte vocación exportadora.
f.6	Crecente cualificación da man de obra, especialmente no ámbito industrial.
f.7	Oferta de servizos sanitarios de alta calidade e cun elevado grao de desenvolvemento.
f.8	Presenza crecente nos mercados turísticos con referencias tan consolidadas como: o Camiño de Santiago, gastronomía, paisaxe, casas rurais, termalismo, etc.
f.9	Sectores industriais ligados aos recursos endóxenos con alto potencial de desenvolvemento e elevada capacidade de arrastre (pedra, téxtil, madeira, audiovisual, pesca -incluída acuicultura e conservas-automóbil, construción naval -incluída a náutico-deportiva) e presenza de boas prácticas no terreo da cooperación empresarial: clústeres de automoción, madeira, naval, TIC, conserveiras.
f.10	Experiencia na xestión e seguimento de Fondos Estruturais
f.11	Crecente incorporación da muller ao mercado laboral
Código	AMEAZAS
a.1	Efectos da ampliación da Unión Europea e da globalización económica (deslocalización e desvío de investimentos cara aos novos estados membros con persoal laboral altamente cualificado e reducidos custos salariais).
a.2	Maior vulnerabilidade ante o incremento dos tipos de interese e da inflación.
a.3	Desprazamento do centro de gravidade económico da Unión Europea cara ao Leste.
a.4	Atraso na conexión á rede nacional e transnacional de infraestruturas.
a.5	Dificultade para a competitividade a medio/longo prazo, a causa do escaso investimento en I+D+i, especialmente no sector privado.
a.6	Irrupción nos mercados mundiais de novos países emerxentes que asimilan con rapidez as novas

	tecnoloxías do coñecemento.
a.7	Presión sobre o sistema de pensións e servizos sociais ante o crecente envellecemento da poboación.
Código	OPORTUNIDADES
o.1	Aparición de novas oportunidades de negocio derivadas da ampliación da Unión Europea.
o.2	Reforma da política de cohesión europea e novas prioridades de financiamento que melloran a flexibilidade e incorporación de novos axentes.
o.3	Aproveitamento da situación estratéxica para converterse nun centro portuario privilexiado no seo da Unión Europea.
o.4	Existencia de acordos en materia laboral entre a Administración rexional e os axentes económicos e sociais
o.5	Aproveitamento de fortalezas intrínsecas de Galicia para captación de investimento estranxeiro directo (IED) e de capitais que se deslocalizan noutros territorios.
o.6	Dinamismo da eurorrexión Galicia-Norte de Portugal que opera como referente das políticas de cooperación territorial.
o.7	Características xeográficas, climáticas, culinarias, que favorecen o desenvolvemento turístico
o.8	Existencia de recursos naturais competitivos: granito, lousa, madeira, pesca, marisco, gandería, leite, viño

Fonte: Elaboración propia

Conclusiones:

- A estrutura do sistema de indicadores aparece clara e exhaustiva, ademais de que a súa ordenación por directrices estratéxicas representa un valor engadido para unha rápida e máis fácil análise dos datos.
- A oficialidade das fontes queda constatada, ademais da súa exposición no diagnóstico.
- As prioridades para Galicia quedan correctamente sustentadas por fontes estatísticas e documentais correctamente corroboradas polos organismos estatísticos da rexión.
- Apréciase un déficit na desagregación por sexo no que se refire aos indicadores das directrices 1 e 2, aínda que no caso do FSE estes non cobran un protagonismo destacado.
- En canto á DAFO déixase constancia do axuste efectuado entre as necesidades e as debilidades co fin de equilibralas e poder reflectir de xeito realista as necesidades da rexión en relación con cada unha das Directrices estratéxicas comunitarias.

2.2. AVALIACIÓN DA ESTRATEXIA: ANÁLISE DE PERTINENCIA

A través da análise de pertinencia entre as debilidades e as fortalezas de Galicia, detectadas no diagnóstico e sistematizadas na DAFO, e dos obxectivos fixados para a rexión, mídese a adecuación destes obxectivos ás necesidades reais da rexión en termos económicos, sociais e ambientais.

Formulación da estratexia

No que atinxe á formulación dos obxectivos, a estrutura metodolóxica que se seguiu foi a elaboración dunha árbore de obxectivos articulada en tres niveis –global/final/intermedio.

Como se amosa a continuación, o MECEGA establece un obxectivo global sobre o que inciden xerarquicamente **catro obxectivos finais**, alimentados á súa vez por outros **16 obxectivos intermedios**, de carácter máis específico. Estes obxectivos intermedios constitúen o punto de partida para a avaliación da coherencia interna e externa da estratexia de Galicia para o período 2007-2013 e reflectida no MECEGA.

A estratexia está expresada de forma avaliable e comprensible. Cada un dos obxectivos intermedios está relacionado directamente cun obxectivo final, a pesar de que, indirectamente, a relación é múltiple, tal e como se verá na análise de coherencia interna.

A formulación conceptual dos obxectivos é axeitada e a súa representación gráfica adecuada.

Táboa 11: Obxectivo global e obxectivos finais do MECEGA 2007-2013.

OBXECTIVO GLOBAL	
CONVERXER EN TERMOS DE CRECEMENTO E EMPREGO, GRAZAS AO FOMENTO DUNHA ECONOMÍA BASEADA NO COÑECEMENTO	
OBXECTIVOS FINAIS	
✓	Impulsar e dinamizar a economía rexional facendo de Galicia un lugar máis atractivo para investir e traballar
✓	Incrementar a competitividade do tecido produtivo galego a través do coñecemento e a innovación
✓	Aumentar a cohesión social e territorial de Galicia mellorando os niveis de cualificación, a calidade do emprego e a inclusión social
✓	Reforzar a sinerxía entre crecemento e desenvolvemento sostible

Táboa 12: Obxectivos intermedios 2007- 2013 do MECEGA

OBXECTIVOS INTERMEDIOS	
1.	Completar a conexión coas redes transeuropeas de transporte; impulsar a intermodalidade e a interoperabilidade dos diferentes transportes; mellorar a accesibilidade interior do seu territorio e fomentar a seguridade viaria.
2.	Reforzar o potencial medioambiental rexional como vehículo de desenvolvemento económico sostible, protexendo e mellorando o contorno.
3.	Favorecer o uso de modos de transporte menos contaminantes que contribúan á mobilidade sostible.
4.	Reducir a dependencia enerxética e optimizar os recursos enerxéticos existentes (enerxías renovables).
5.	Fortalecer a competitividade das empresas apoiando a investigación e o desenvolvemento tecnolóxico (I+DT).
6.	Fomentar a innovación empresarial e impulsar as iniciativas de cooperación empresarial orientadas cara á produción, a difusión e a utilización de novos coñecementos polas empresas.
7.	Estender e difundir as tecnoloxías da información e as comunicacións garantindo a penetración no conxunto da sociedade e a dispoñibilidade de infraestruturas
8.	Apoiar o investimento empresarial cara a unha mellor proxección internacional e no acceso ao financiamento.
9.	Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.
10.	Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.
11.	Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación segundo as necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas.
12.	Reforzar a capacidade de xestión da Administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación de políticas públicas.
13.	Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e a seguridade no traballo.
14.	Apoiar o desenvolvemento equilibrado das zonas urbanas e rurais atendendo aos seus problemas socioeconómicos e ambientais.
15.	Complementar as políticas sectoriais especialmente na dotación de servizos de interese económico xeral e no desenvolvemento económico sostible daquelas zonas de alto potencial de crecemento.
16.	Fomentar a cooperación transfronteiriza, transnacional e interrexional centrando as actuacións en apoio do crecemento e a creación de emprego, e concretamente mellorando a interconexión física e intanxible dos territorios.

O obxectivo global do MECEGA reside en **“Converxer en termos de crecemento e emprego, grazas ao fomento dunha economía baseada no coñecemento”**, polo que será necesario, co fin de impulsar o desenvolvemento económico da rexión, traballar en favor dunha correcta implantación das medidas e actuacións previstas no novo período de financiamento europeo, así como establecer as sinerxías necesarias cos plans e programas estatais e rexionais.

Para a consecución deste obxectivo, a Comunidade Autónoma de Galicia propónse catro obxectivos finais, que inciden nos citados compoñentes da política para o crecemento e o emprego sostible cara ao 2010, reforzando o potencial endógeno do territorio. Estes obxectivos finais complementáanse entre si e inciden nos factores produtivos que impulsan o desenvolvemento económico: o capital humano, o capital físico e o coñecemento, dende a perspectiva da protección medioambiental e do equilibrio territorial.

Ademais destes catro obxectivos finais, Galicia establece 16 obxectivos intermedios que responden, como se verá posteriormente, ás prioridades europeas para o novo período de programación establecidas nas Directrices estratéxicas para o crecemento e o emprego e arredor dos que se articularán as diferentes actuacións que se porán en marcha a través da implantación dos seus Programas operativos de Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER) e Fondo Social Europeo (FSE).

Púidose constatar que os Obxectivos intermedios, tal como ilustra a táboa 9, establecéronse sobre a base das Directrices estratéxicas comunitarias que serven de orientación para a elaboración das estratexias de intervención dos Fondos Estruturais. Neste sentido, correspóndense en primeiro lugar cos ámbitos de actuación incluídos na Directriz 1: *Facer de Europa e das súas rexións lugares máis atractivos nos que investir e traballar*, relacionados coa competitividade rexional, a mellora da accesibilidade, a calidade dos servizos e a conservación do potencial ambiental (Obxectivos intermedios 1 ao 4). En segundo lugar, definíronse obxectivos intermedios relacionados coa Directriz 2: *Mellorar os coñecementos e a innovación en favor do crecemento, promover a innovación, a iniciativa empresarial e o crecemento da economía do coñecemento mediante capacidades de investigación e innovación, incluídas as TIC*. Trátase neste caso dos obxectivos 5, 6, 7 e 8.

En terceiro lugar, os obxectivos intermedios 9, 10, 11 e 13 correspóndense co emprego e as cualificacións, no eido da terceira das Directrices estratéxicas: *Máis e mellores empregos: crear máis e mellores empregos atraendo máis persoas ao emprego ou á actividade empresarial, mellorando a adaptabilidade dos traballadores*, atopando maior encaixe nas intervencións do Fondo Social Europeo.

O obxectivo 12 está relacionado coa capacidade administrativa da Administración pública para a xestión e a absorción de fondos de xeito eficaz, eficiente e económico, mentres que os obxectivos intermedios 14, 15 e 16 recollen as prioridades da Unión Europea de carácter horizontal e que repercuten de xeito indirecto no resto de obxectivos estratéxicos.

Todos os obxectivos intermedios están relacionados entre si de forma directa cun dos obxectivos finais, a pesar de que algúns deles tamén o están con algún dos outros tres, aínda que non de forma tan directa.

A continuación relaciónanse no seu grao máis alto os obxectivos finais cos intermedios:

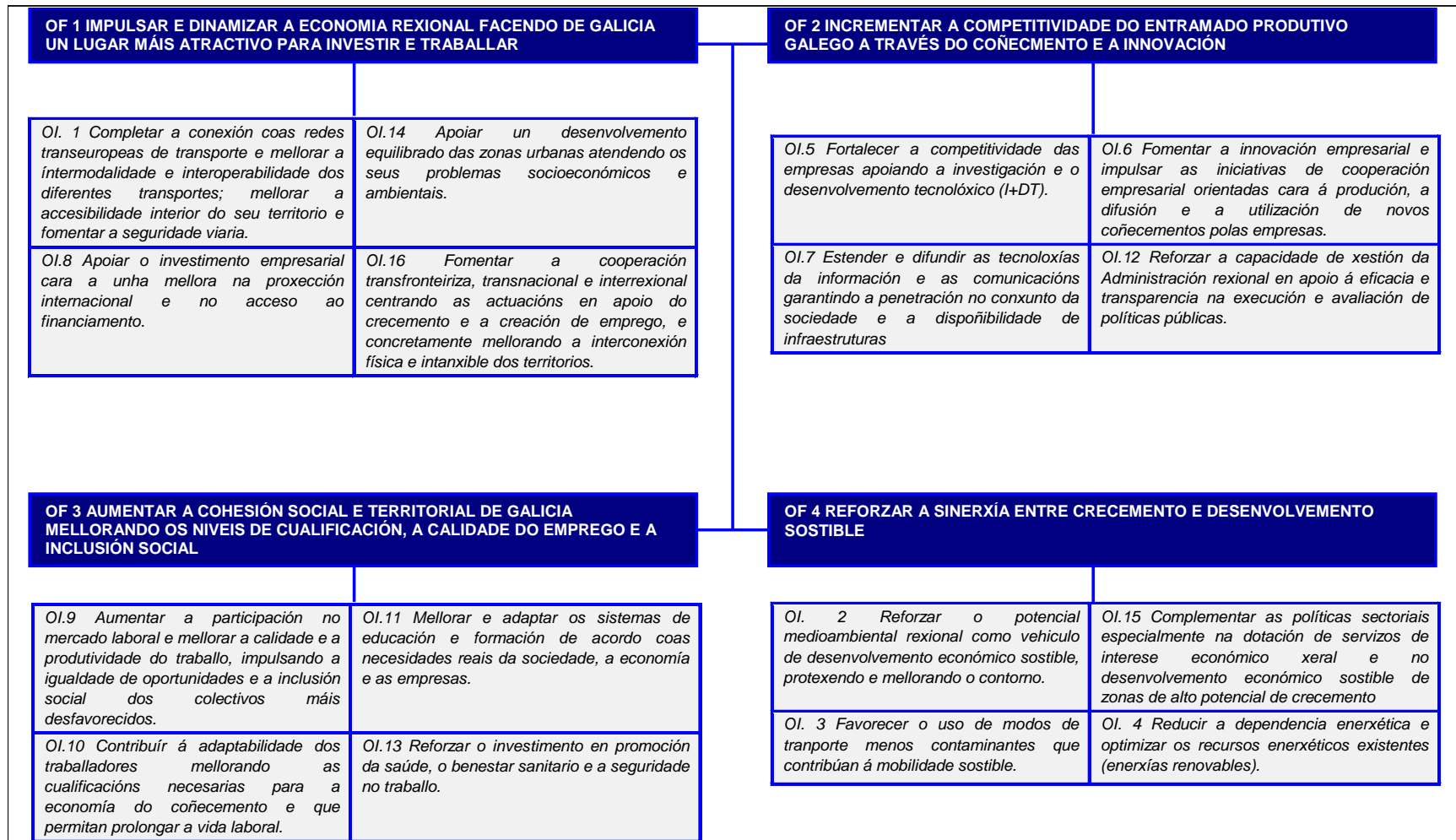
- ⇒ O obxectivo “Impulsar e dinamizar a economía rexional facendo de Galicia un lugar máis atractivo para investir e traballar” podería descompoñerse en catro dos 16 obxectivos intermedios (o 1, o 8, o 14 e o 16).
- ⇒ O obxectivo final “Incrementar a competitividade do tecido produtivo galego a través do coñecemento e a innovación” está relacionado en grao alto cos obxectivos intermedios 5, 6, 7 e 12.
- ⇒ Os obxectivos intermedios 9, 10, 11 e 13 inscribíense no marco do obxectivo final “Aumentar a cohesión social e territorial de Galicia mellorando os niveis de cualificación, a calidade do emprego e a inclusión social”.

⇒ Por último, do obxectivo final “Reforzar a sinerxía entre crecemento e desenvolvemento sostible”, derivan 4 dos obxectivos intermedios (o 2, o 3, o 4 e o 15).

Por outra banda, como xa se ten dito, cómpre destacar que os 3 últimos obxectivos intermedios son obxectivos de carácter transversal e afectan polo tanto á estratexia no seu conxunto. Neste sentido, están vinculados con todos e cada un dos obxectivos finais, aínda que, nun exercicio de establecemento de prioridades, destacouse de xeito especial aquel obxectivo final co que se produce unha relación máis directa e intensa.

A correspondencia entre eles ilustrouse no MECEGA en forma de árbore de obxectivos, na que se reflicte a influencia dos diferentes obxectivos intermedios sobre os obxectivos finais, de xeito que de cada un dos obxectivos finais dependen aqueles obxectivos intermedios relacionados de forma máis directa e específica con eles, tal como figura na táboa 12.

Táboa 13: Árbore de obxectivos do MECEGA 2007 - 2013.

Para comprobar a relación existente entre a análise interna da DAFO (debilidades e fortalezas) e os obxectivos do MECEGA utilizarase como ferramenta metodolóxica un sistema de matrices no que se confrontarán as debilidades e as fortalezas cos obxectivos intermedios, e cuantificarase o seu impacto sobre estas.

Mediante este exercicio determinarase a relevancia⁷ ou especificidade de cada obxectivo, ademais do grao de sensibilidade de cada debilidade e fortaleza.

Do conxunto de obxectivos estratéxicos intermedios extraéronse aqueles relacionados cos ámbitos de actuación do Fondo Social Europeo, é dicir, os OI 9, 10, 11, 12, 13, 14 e 16, que son aqueles sobre os que versará fundamentalmente a estratexia de intervención e a súa tradución operativa no presente PO.

Ademais, a partir desta análise procederase a establecer unha xerarquización dos obxectivos en función da súa capacidade de responder ás necesidades reveladas no diagnóstico, o que nos servirá para, nun segundo momento, avaliar a coherencia financeira da estratexia, e para saber se se cumpre o principio de concentración de recursos que goberna o novo período de programación.

A través da análise de pertinencia entre as debilidades recollidas na DAFO e os obxectivos fixados para a rexión, mídese a adecuación destes ás necesidades reais da rexión en termos económicos, sociais e ambientais.

Deste xeito determínase o grao no que a estratexia deseñada responde ás necesidades detectadas no diagnóstico da actual situación, ao tempo que se establece unha xerarquización das necesidades e dos obxectivos.

Obsérvase unha relación múltiple entre os diferentes obxectivos e debilidades recollidas na DAFO. Non obstante, todas as actuacións previstas no marco de actuación do Programa operativo, e englobadas dentro dos obxectivos específicos, responden ás necesidades identificadas no diagnóstico. O obxectivo intermedio 12 sinálase como o menos vinculado coas debilidades detectadas, o que, como se verá despois, está relacionado coa asistencia técnica.

⁷ 0 = sen relación; 2 = relación moderada; 5 = relación forte

Táboa 14: Pertinencia⁸ entre os Obxectivos intermedios do MECEGA relacionados co FSE e as debilidades rexionais

OBXECTIVOS INTERMEDIOS DO MECEGA RELACIONADOS CO FSE	DEBILIDADES DETECTADAS NO DIAGNÓSTICO													TOTAL IMPACTO
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
9. Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.	2	2	5	2	0	2	2	0	0	0	5	0	5	25
10. Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.	0	0	5	2	5	5	0	0	5	5	2	0	2	31
11. Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación segundo as necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas.	0	0	0	2	2	2	0	0	5	5	5	5	0	26
12. Reforzar a capacidade de xestión da Administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación de políticas públicas.	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	5
13. Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e da seguridade no traballo.	0	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
14. Apoiar un desenvolvemento equilibrado das zonas urbanas e rurais atendendo aos seus problemas socioeconómicos e ambientais.	5	5	0	0	0	2	2	2	0	0	0	0	0	16
16. Fomentar a cooperación transfronteiriza, transnacional e interrexional centrando as actuacións en apoio do crecemento e a creación de emprego, e concretamente mellorando a interconexión física e intanxible dos territorios.	0	5	0	2	0	0	0	0	0	2	0	0	0	9
TOTAL (IMPACTO DE CADA NECESIDADE SOBRE OS OBXECTIVOS)	7	12	15	8	7	16	4	2	10	12	12	5	7	

Fonte: Elaboración propia

A través da análise de pertinencia entre as debilidades recollidas na DAFO e os obxectivos fixados para a rexión, mídese a adecuación destes ás necesidades reais da rexión en termos económicos, sociais e ambientais. Deste xeito determínase o grao no que a estratexia deseñada responde ás necesidades detectadas no diagnóstico da actual situación, ao tempo que se establece unha xerarquización das necesidades e dos obxectivos.

Unha lectura horizontal das táboas 13 e 14 permite detectar obxectivos intermedios, cuxa capacidade de impacto sobre as debilidades ou as fortalezas detectadas é alta, mentres que unha lectura vertical permite estudar cales son as debilidades ou fortalezas en maior medida atendidas pola árbore de obxectivos deseñada.

Todas as actuacións previstas no marco de actuación do Programa operativo, e englobadas dentro dos obxectivos específicos, responden ás necesidades identificadas no diagnóstico. Os obxectivos intermedios 12 e 13 sinálanse como os menos vinculados coas debilidades detectadas, relacionados coa asistencia técnica ou intervencións moi específicas.

Tendo en conta o grao de afectación de cada necesidade por parte de cada obxectivo, pódense extraer as seguintes conclusións:

As debilidades en maior medida afectadas son as que están relacionadas coas características demográficas de Galicia, a súa estrutura económica tradicional de tamaño pequeno e

⁸ 0 = sen relación; 2 = relación moderada; 5 = relación forte

escasamente interconectada (físicamente e en termos de TIC), o que conduce a un mercado laboral de reducido valor engadido que en determinados ámbitos “expulsa” man de obra cualificada, a d.4 e a d.6.

No que atinxe aos obxectivos e á súa incidencia sobre as debilidades, destaca o obxectivo intermedio 10 relacionado coa adaptabilidade necesaria por parte dos traballadores para afrontar as novas esixencias do contorno, xunto co OI 11 vinculado á adaptación dos sistemas educativos a estes ditados. Dunha análise máis completa despréndese o seguinte:

Os obxectivos máis vinculados directamente aos ámbitos de actuación do Fondo Social Europeo e á mellora do mercado laboral, os obxectivos 9, 10 e 11 actúan sobre a maioría das debilidades e inciden de xeito directo na mellora das condicións de traballo, mentres que indirectamente contribúen a aumentar a produtividade e a terciarización da economía.

Nun segundo termo sitúanse os obxectivos relacionados coa competitividade rexional no contexto da UE e os desequilibrios territoriais, como o OI 16 e o OI 14. Ambos os obxectivos intermedios son de carácter transversal. O primeiro deles actúa sobre as debilidades 2, 4 e 10 e o segundo de forma destacada sobre as dúas primeiras debilidades.

Cómpre sinalar que o obxectivo 12, polo seu carácter máis administrativo só afecta a unha das necesidades e fortalezas detectadas para a rexión, na súa dimensión relativa á administración electrónica, aínda que responde ás prioridades europeas de transparencia e eficacia administrativas. Outro tanto ocorre co obxectivo 16, que se corresponde de forma destacada coa d.2.

No que atinxe ás **fortalezas** pódese apreciar como estas reciben un tratamento similar por parte dos obxectivos do MECEGA, quedando xerarquizadas na seguinte orde:

Aquelas fortalezas relacionadas coas **potencialidades do tecido produtivo galego**, no tocante á capacidade de arrastre das súas empresas, á madurez do seu sector industrial (f.9) e á calidade da man de obra galega (f.6).

As fortalezas máis vinculadas co mercado laboral e a man de obra da rexión actúan normalmente sobre un único obxectivo intermedio da estratexia do MECEGA, sendo unha excepción a fortaleza 6, que se corresponde con 5 dos 7 obxectivos intermedios relacionados co FSE.

Táboa 15: Pertinencia entre os obxectivos intermedios do MECEGA relacionados co FSE e as fortalezas rexionais

OBXECTIVOS INTERMEDIOS DO MECEGA	FORTALEZAS DETECTADAS NO DIAGNÓSTICO											TOTAL IMPACTO
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
9. Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.	0	0	0	0	2	5	0	0	2	0	5	14
10. Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.	0	0	0	5	0	5	0	0	5	0	0	15
11. Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación segundo as necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas.	0	0	0	0	0	5	0	0	5	0	0	10
12. Reforzar a capacidade de xestión da Administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación de políticas públicas.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	0	5
13. Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e da seguridade no traballo.	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	5
14. Apoiar un desenvolvemento equilibrado das zonas urbanas e rurais atendendo aos seus problemas socioeconómicos e ambientais.	5	0	0	0	2	2	2	2	5	0	0	18
16. Fomentar a cooperación transfronteiriza, transnacional e interrexional centrando as actuacións en apoio do crecemento e a creación de emprego, e concretamente mellorando a interconexión física e intanxible dos territorios.	0	2	2	0	0	5	0	2	5	0	0	16
TOTAL (IMPACTO DOS OBXECTIVOS SOBRE AS FORTALEZAS)	5	2	2	5	4	22	7	4	22	5	5	

Fonte: Elaboración propia

A través da explotación destas táboas pódense extraer as seguintes conclusións:

- As **debilidades** que en maior medida se verán afectadas pola posta en marcha da estratexia do MECEGA a través do FSE son:
 - Aquelas debilidades relacionadas co envellecemento da poboación (d.3) e a escasa penetración das TIC (d.6).
 - Séguenlles aquelas debilidades relacionadas coa dispersión da poboación (d.2), a difícil absorción de **man de obra cualificada** por parte das empresas (d.10) e o abandono prematuro dos estudos por parte da mocidade (d.11).
 - A continuación sitúanse aquelas debilidades relacionadas co desequilibrio territorial entre a franxa costeira e o interior (d.1), a competitividade do tecido produtivo (d.4), especialmente dende o punto de vista da innovación empresarial e o investimento en I+D (d.5), xunto coa persistencia de desigualdades entre homes e mulleres (d.13).
 - Por último, quedan as debilidades relacionadas coa escasa vinculación entre o sistema educativo e a formación ás necesidades empresariais (d.7 e d.12) e entre estas e o mercado globalizado (d.8).
- No que atinxe ás **fortalezas** pódese apreciar como estas reciben un tratamento similar por parte dos obxectivos do MECEGA relacionados co FSE, quedando xerarquizadas na seguinte orde:
 - Aquelas fortalezas relacionadas coas **potencialidades do tecido produtivo galego**, no tocante á capacidade de arrastre das súas empresas, a madurez

do seu sector industrial (f.9-22), con presenza de bos exemplos de cooperación empresarial, e a calidade da man de obra galega (f.6-22).

- Seguen as fortalezas relacionadas coa oferta de servizos sanitarios, recursos naturais, paisaxísticos e humanos da rexión, susceptibles de aproveitamento dende o punto de vista laboral (f.7-7; f.1-5; f.4-5).
- Elementos como a crecente incorporación da muller ao mercado laboral e a súa crecente visibilidade (f.11-5), a experiencia na xestión de Fondos Estruturais (f.10-5) ou a presenza de grandes empresas líderes (f.5-4), tamén poderán ser explotados a través do FSE no proceso de implantación da estratexia do MECEGA.

Xerarquización de obxectivos

- No que atinxe aos Obxectivos, a través da análise das táboas anteriores pódese determinar cal é a capacidade de manobra de cada obxectivo sobre o conxunto das debilidades e as fortalezas, distinguindo entre obxectivos relevantes (os que atenden un maior número de debilidades) e obxectivos específicos (aqueles cun maior impacto, pero que reciben atención de poucas debilidades).
- Os obxectivos intermedios da estratexia de Galicia vinculados ao FSE quedan **xerarquizados** do seguinte xeito:
 - Pola súa caracterización como obxectivos transversais e territoriais, máis que sectoriais, os **obxectivos 14 e 16** poden desempeñar un papel moi destacado na estratexia de Galicia para o próximo período 2007-2013, xa que actúan sobre a meirande parte das debilidades e fortalezas.
 - Séguenlles aqueles obxectivos relacionados directamente coas prioridades do Fondo Social Europeo e a mellora do mercado laboral, os **obxectivos 9, 10 e 11**.
 - Por último, os **obxectivos intermedios 12 e 13**, ao teren un carácter máis específico, pero non por iso menos importante, colócanse ao final da lista de obxectivos. Estes dous obxectivos soamente afectan a unha das necesidades e fortalezas detectadas para a rexión, nas súas dimensións relativas á administración electrónica e de seguridade laboral, aínda que responden ás prioridades europeas de transparencia e eficacia administrativas e de prevención de riscos laborais.

Conclusións:

- A estratexia presentada está expresada de forma avaliable e comprensible. Cada un dos obxectivos intermedios está relacionado directamente cun obxectivo final, a pesar de que indirectamente a relación é múltiple, tal e como se verá na análise de coherencia interna.
- A formulación conceptual dos obxectivos é apropiada e a súa representación gráfica axeitada.
- Os obxectivos están aliñados coas necesidades da rexión e coas prioridades europeas, atendendo a elementos relacionados coas tres Drectrices estratéxicas comunitarias.
- Estas necesidades encontrarán solución mediante o despliegue de actuacións que responden á filosofía subxacente ao novo período de programación.
- As principais debilidades detectadas na rexión son froito da condición dual do territorio, que presenta significativas diferenzas sociodemográficas. A iso engádese unha taxa de emprego afastada do Obxectivo de Lisboa, uns elevados índices de temporalidade e un mercado de traballo con insuficiente capacidade de absorción da man de obra cualificada.
- Nun segundo nivel encóntranse as debilidades relacionadas coa estrutura económica tradicional de tamaño pequeno, altamente consumidora de enerxía e escasamente interconectada (físicamente e en termos de TIC), o que conduce a un mercado laboral de reducido valor engadido que en determinados ámbitos “expulsa” man de obra cualificada.
- No que atinxe aos obxectivos e a súa incidencia sobre as debilidades, destaca o obxectivo intermedio 10 relacionado coa adaptabilidade necesaria por parte dos traballadores para facerlles fronte aos novos requerimentos do contorno, xunto co OI 11 vinculado á adaptación dos sistemas educativos a estes ditados.

3. ANÁLISE DA COHERENCIA INTERNA

Unha vez valorada a calidade do diagnóstico e a coherencia entre os obxectivos prefixados polo MECEGA e as debilidades e fortalezas da rexión, procédese a avaliar a coherencia interna do diagnóstico. Para iso, procederáse, nun primeiro momento, a realizar unha valoración da sinerxía existente entre os diferentes obxectivos vinculados co FSE, e a continuación analizarase o grao de consistencia existente entre os obxectivos intermedios da estratexia global da rexión, incluídos no MECEGA e os eixes do Programa operativo do FSE establecidos no Marco Estratéxico Nacional de Referencia (MENR), en liña coas prioridades da Unión Europea.

3.1. AVALIACIÓN DA SOLIDEZ INTERNA DO PROGRAMA OPERATIVO DO FSE: SINERXÍA ENTRE OBXECTIVOS

Para asegurar a coherencia interna da estratexia e a efectividade dos obxectivos elixidos para a posta en marcha do novo período de programación en Galicia, é preciso valorar de que xeito cada un destes obxectivos é capaz de influír sobre os restantes. A través deste exercicio detectaranse as sinerxías que producirá na rexión unha boa aplicación da estratexia, ademais de permitir a clasificación xerárquica dos obxectivos, necesaria para a posterior valoración da coherencia financeira do PO FSE, no ámbito do MECEGA.

Para realizar esta valoración fíxose o exercicio analítico de construír unha matriz de sinerxías entre obxectivos intermedios (unha matriz simétrica na que se lles asignan valores ás relacións que manteñen entre si os diferentes obxectivos⁹). Para valorar as sinerxías entre obxectivos hai que analizar o efecto que ten cada obxectivo sobre a consecución dos restantes. Esta capacidade de incidir sobre outros obxectivos pode producirse ben por influencia ou ben por sensibilidade, como amosa a táboa 15. Para esta análise, coma nas táboas anteriores, tivéronse en conta os obxectivos intermedios vinculados ao FSE, de entre os 16 obxectivos intermedios da estratexia galega de intervención estrutural.

Como é lóxico tratándose dunha estratexia integrada a longo prazo, unha análise pormenorizada das sinerxías entre obxectivos detectaríase a existencia de relacións indirectas entre todos e cada un dos obxectivos aquí presentados. Non obstante, nesta táboa quíxose expoñer a relación directa existente entre os diferentes obxectivos, considerándoa máis pertinente co exercicio deste traballo, ao ilustrar dun xeito máis claro aquelas vinculacións de maior alcance, e necesarias para a posta en marcha da estratexia.

A complexidade de relacións entre obxectivos e as necesidades da rexión postas de manifesto no apartado anterior é consecuencia do elevado grao de relación e concorrencia entre eles. Resulta por tanto evidente que o Programa operativo de FSE no marco da súa integración no MECEGA amosa necesariamente un elevado grao de sinerxía.

⁹ 0 = sen relación; 2 = relación moderada; 5 = relación forte

A táboa 15 amosa a capacidade dos obxectivos intermedios relacionados co FSE, de entre os previstos para o conxunto do Marco Estratéxico de Convergencia MECEGA, de incidir sobre os restantes obxectivos intermedios ben pola súa influencia ben pola súa sensibilidade, en termos da porcentaxe real das sinerxías desenvolvidas con respecto ás potenciais (representadas polo produto entre o total dos obxectivos e o máximo de valoración).

Táboa 16: Sinerxía¹⁰ interna entre os obxectivos intermedios do FSE

OBXECTIVOS INTERMEDIOS PO FSE	OBXECTIVOS INTERMEDIOS FSE								
	9	10	11	12	13	14	16	INFLUENCIA	%
9. Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.	0	5	5	0	5	5	5	25	71%
10. Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.	5	0	5	0	5	5	5	25	71%
11. Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación segundo as necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas.	5	5	0	2	5	5	5	27	77%
12. Reforzar a capacidade de xestión da Administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación de políticas públicas.	0	0	0	0	0	2	2	4	11%
13. Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e da seguridade no traballo.	5	5	5	0	0	0	2	17	49%
14. Apoiar un desenvolvemento equilibrado das zonas urbanas e rurais atendendo aos seus problemas socioeconómicos e ambientais.	5	5	5	2	0	0	5	22	63%
16. Fomentar a cooperación transfronteiriza, transnacional e interrexional centrando as actuacións en apoio do crecemento e a creación de emprego, e concretamente mellorando a interconexión física e intanxible dos territorios.	5	5	5	2	0	5	0	22	63%
SENSIBILIDADE	25	25	25	6	15	22	24		
%	71%	71%	71%	8%	43%	63%	69%		

Fonte: Elaboración propia

A valoración conxunta da capacidade de influencia e de sensibilidade relativa (medida en función do total das potenciais sinerxías) permite realizar unha clasificación dos obxectivos en catro grandes grupos e extraer as seguintes conclusións:

- ✓ **Obxectivos básicos:** aqueles cunha capacidade de influencia maior ca media e cunha sensibilidade menor ca media, polo que se definen pola súa alta capacidade de arrastre. Non existe ningún obxectivo intermedio dos anteriormente expostos que reúna estas características
- ✓ **Obxectivos sensibles:** teñen unha maior dependencia do resto dos obxectivos, xa que o seu grao de influencia é menor ca súa sensibilidade. Por definición, estes

¹⁰ 0 = sen relación; 2 = relación moderada; 5 = relación forte

obxectivos deben ser baluartes de liñas estratéxicas de carácter transversal, requiren o apoio explícito nos contidos e actuacións do resto de obxectivos.

Non existen tampouco obxectivos sensibles se extraemos da árbore de obxectivos xenérica do MECEGA aqueles directamente vinculados ao FSE.

- **Obxectivos estratéxicos:** son aqueles cunha valoración moi alta tanto en influencia como en sensibilidade con respecto á media. Son os obxectivos clave polo seu elevado efecto multiplicador e co fin de aproveitar a súa elevada capacidade requiren dunha especial atención dende o punto de vista da súa coordinación.

Configúranse como obxectivos estratéxicos a maioría de obxectivos intermedios vinculados especificamente ao FSE se os consideramos no contexto global de obxectivos intermedios. Así, temos o obxectivo 9, que incorpora a dimensión de xénero e non discriminación, “Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos” e os obxectivos intermedios 10 e 11, que se refiren á mellora da adaptabilidade dos traballadores e á mellora dos sistemas de educación e formación, dende unha perspectiva de atención de necesidades das empresas e organismos demandantes de emprego.

- **Obxectivos independentes:** o seu grao de impacto e a súa sensibilidade son inferiores á media debido, na maioría dos casos, á súa especificidade, pero en si mesmos son imprescindibles para o correcto funcionamento do sistema rexional. Polo tanto, requiren dunha dotación orzamentaria suficiente para acadar as súas metas que adoitan ser determinantes para aqueles colectivos que se ven afectados directamente por elas. Nos ámbitos do FSE, isto é especialmente relevante no caso do OI 13 “Reforzar o investimento en promoción da saúde, o benestar sanitario e a seguridade no traballo”.

Este é o caso tamén no contexto do FSE do OI 14, de carácter transversal pola súa dimensión territorial e a súa aplicabilidade a todas as actuacións previstas pola Xunta.

O obxectivo intermedio 12 podería incluírse tamén nesta categoría, servindo de acompañamento ao resto, dende o punto de vista da capacidade da Administración de levar a cabo o despregamento de operacións de desenvolvemento do capital humano e de mellora do mercado de traballo da rexión.

Conclusiones:

- Prodúcese importantes sinerxías entre os obxectivos intermedios que constitúen a estrutura do MECEGA. En resumo, a estratexia que vai acometer a Xunta de Galicia con Fondos Estruturais no seu conxunto conta cunha elevada coherencia interna o que permite elevar a súa efectividade. O mesmo aplica aos obxectivos intermedios específicos do FSE.
- A maioría destes obxectivos intermedios presentados son estratéxicos, ben polo seu efecto multiplicador, ben pola súa capacidade de arrastre, aínda que estes conviven con obxectivos independentes máis específicos, cun impacto e unha sensibilidade inferiores á media.
- En consecuencia, terá que existir unha relación coherente e positiva entre a distribución total dos recursos financeiros por obxectivos intermedios e a xerarquización segundo influencia e sensibilidade.

3.2. ANÁLISE DA CONSISTENCIA ENTRE OS OBXECTIVOS INTERMEDIOS DO PROGRAMA OPERATIVO DO FSE E OS EIXES DO MENR

No marco da reforma da política de cohesión 2007-2013, establecéronse os seguintes eixes que representan a dimensión operativa da estratexia do Marco Estratéxico Nacional de Referencia (no sucesivo, MENR) e polos cales se rexerán os mecanismos de financiamento dos Fondos Estruturais (táboa 16).

Como último paso para a avaliación da coherencia interna da estratexia do MECEGA, analízase a relación entre os obxectivos do MECEGA e os eixes previstos no MENR.

Táboa 17: Eixes prioritarios do FEDER e do FSE para o próximo período 2007–2013 segundo MEF e MTAS.

Eixes FEDER	Eixes FSE
1. Desenvolvemento da economía do coñecemento (I+D+i, Educación, Sociedade da Información e TIC)	1. Fomento do espírito empresarial e mellora da adaptabilidade de traballadores, empresas e empresarios
2. Desenvolvemento e innovación empresarial	2. Fomentar a empregabilidade, a inclusión social e a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres
3. Medio ambiente, contorno natural, recursos hídricos e prevención de riscos	3. Aumento e mellora do capital humano
4. Transporte e enerxía	4. Cooperación transnacional e interrexional
5. Desenvolvemento sostible local e urbano	5. Asistencia técnica
6. Investimentos en infraestruturas sociais	
7. Asistencia técnica	

Fonte: Documento MENR de DX Fondos Comunitarios do MEF do 9 de xuño de 2006

Na táboa 17 establécese a relación directa entre os obxectivos do MECEGA e os eixes de FEDER e FSE polos que se definirán as actuacións cofinanciadas por cada fondo. Igual ca na análise de sinerxías entre obxectivos, existe unha relación indirecta entre moitos dos obxectivos intermedios e as actuacións que se prevé poñer en marcha en cada un dos eixes recollidos polo MENR. Non obstante, para os efectos da análise de pertinencia deste documento, considerouse máis relevante analizar só a relación directa.

Non entanto, cómpre mencionar que todos e cada un dos obxectivos intermedios establecidos serán atendidos polas actuacións previstas nalgún dos eixes FEDER e FSE.

Cómpre resaltar nesta análise o obxectivo intermedio 11, “Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación de acordo coas necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas“, atendido de forma directa por 3 eixes: o eixe 6 do FEDER (“Infraestruturas sociais”), e os eixes 2, “Fomentar a empregabilidade, a inclusión social e a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres”, e 3 do FSE, “Aumento e mellora do capital humano”. Os obxectivos 2 e 14 tamén se plasman en tres eixes: o obxectivo intermedio 2 vese atendido polos eixes 2, 3 e 5 do FEDER e o obxectivo intermedio 14 polos eixes 3 e 5 do FEDER e 2 do FSE.

O esforzo de conversión dunha sociedade baseada no coñecemento debe pasar polo incremento das actividades cuxo destino é mellorar o capital humano dende diferentes perspectivas: a súa capacidade de desenvolvemento de coñecemento cara a actividades de maior valor engadido, tendentes á innovación e á mellora da produtividade; a mellora da capacidade dos traballadores e empresas para adaptarse aos novos cambios na sociedade e, finalmente, a mellora de capital humano dende as súas bases, mellorando a educación e adaptándoa aos novos contornos empresariais e ás súas necesidades.

O resto dos obxectivos están sendo cubertos por 1 ou 2 eixes. Cinco obxectivos intermedios teñen unha relación directa con dous eixes, en case todos os casos un do PO de FEDER e outro do PO FSE; e, finalmente, outros 8 obxectivos intermedios manteñen unha relación directa e unívoca cun só eixe, 6 deles refírense unicamente a eixes de FEDER e os obxectivos intermedios 9 e 10 soamente a FSE. O resto vese reflectido no artellamento estratéxico de ambos os fondos.

Táboa 18: Relación entre obxectivos do MECEGA e eixes do FEDER e FSE.

Obxectivo final sobre o que inflúe	Obxectivos intermedios MECEGA	EIXES FEDER							EIXES FSE					
		1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	
OF 1	1. Completar a conexión coas redes transeuropeas de transporte; impulsar a intermodalidade e a interoperabilidade dos diferentes transportes; mellorar a accesibilidade interior do seu territorio e fomentar a seguridade viaria.				X									
OF 4	2. Reforzar o potencial medioambiental rexional como vehículo de desenvolvemento económico sostible, protexendo e mellorando o contorno.		X	X		X								
OF 4	3. Favorecer o uso de modos de transporte menos contaminantes que contribúan á mobilidade sostible.				X									
OF 4	4. Reducir a dependencia enerxética e optimizar os recursos enerxéticos existentes (enerxías renovables).				X									
OF 2	5. Fortalecer a competitividade das empresas apoiando a investigación e o desenvolvemento tecnolóxico (I+DT).	X												
OF 2	6. Fomentar a innovación empresarial e impulsar as iniciativas de cooperación empresarial orientadas cara á produción, a difusión e a utilización de novos coñecementos polas empresas.	X	X											
OF 1	7. Estender e difundir as tecnoloxías da información e as comunicacións de xeito que se garanta a penetración no conxunto da sociedade e a dispoñibilidade de infraestruturas	X												
OF 1	8. Apoiar o investimento empresarial cara a unha mellora da proxección internacional e no acceso ao financiamento.		X											
OF 3	9. Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.									X				
OF 3	10. Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.									X				
OF 3	11. Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación segundo as necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas.						X			X	X			
OF 1	12. Reforzar a capacidade de xestión da administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación de políticas públicas.							X						X
OF 3	13. Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e da seguridade no traballo.						X			X				
OF 1	14. Apoiar o desenvolvemento equilibrado das zonas urbanas e rurais atendendo aos seus problemas socioeconómicos e ambientais.			X		X				X				
OF 4	15. Complementar as políticas sectoriais especialmente na dotación de servizos de interese económico xeral e no desenvolvemento económico sostible daquelas zonas de alto potencial de crecemento.					X	X							
OF 1	16. Fomentar a cooperación transfronteiriza, transnacional e interrexional centrando as actuacións en apoio do crecemento e a creación de emprego, e concretamente mellorando a interconexión física e intanxible dos territorios.				X								X	

Profundando na análise para o caso concreto do FSE, a táboa 18 amosa a correspondencia entre os obxectivos finais e intermedios definidos no Marco Estratéxico de Convergencia Económica de Galicia 2007-2013 e correspondentes aos ámbitos de actuación do FSE, e os eixes prioritarios do Programa operativo do fondo.

Táboa 19. Correspondencia de obxectivos intermedios e finais do MECEGA e eixes prioritarios do Programa operativo FSE de Galicia, 2007-2013.

OBXECTIVOS FINAIS	OBXECTIVOS INTERMEDIOS	EIXES PRIORITARIOS DO PO FSE
OF 1. Impulsar e dinamizar a economía rexional facendo de Galicia un lugar máis atractivo para investir e traballar	OI 14. Apoiar o desenvolvemento equilibrado das zonas urbanas e rurais atendendo aos seus problemas socioeconómicos e ambientais.	Eixe 2. Fomentar a empregabilidade, a inclusión social e a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres TEMA PRIORITARIO: 80
	OI 16. Fomentar a cooperación transfronteiriza, transnacional e interrexional centrando as actuacións en apoio do crecemento e a creación de emprego, e concretamente mellorando a interconexión física e intanxible dos territorios.	Eixe 4. Promover a cooperación transnacional e interrexional TEMA PRIORITARIO: 80
OF 2. Incrementar a competitividade do tecido produtivo galego a través do coñecemento e a innovación	OI 12. Reforzar a capacidade de xestión da Administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación de políticas públicas.	Eixe 5. Asistencia técnica TEMAS PRIORITARIOS: 85, 86
OF 3. Aumentar a cohesión social e territorial de Galicia mellorando os niveis de cualificación, a calidade do emprego e a inclusión social	OI 9. Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.	Eixe 2. Fomentar a empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres TEMAS PRIORITARIOS: 66, 69, 70, 71
	OI 13. Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e da seguridade no traballo.	
	OI 10. Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.	Eixe 1. Fomento do espírito empresarial e mellora da adaptabilidade de traballadores, empresas e empresarios TEMAS PRIORITARIOS: 62, 63, 64, 68
	OI 11. Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación segundo as necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas.	Eixe 2. Fomentar a empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres TEMA PRIORITARIO: 65 Eixe 3. Aumento e mellora do capital humano TEMAS PRIORITARIOS: 72, 73, 74

Fonte: Elaboración propia

Conclusións:

- .Corrobórase a validez da estratexia do FSE, dentro do marco de actuación do MECEGA, elaborada por Galicia, a través da cal se garante que as actuacións que se enmarcarán dentro dos obxectivos intermedios aquí relacionados poderán ser correctamente desenvolvidos mediante as prioridades marcadas pola Estratexia do Fondo Social Europeo do Goberno español no MENR.
- Da árbore de obxectivos definidos no MECEGA, considéranse obxectivos intermedios directamente relacionados co FSE os seguintes:
 - OI 9. Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.
 - OI 10. Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.
 - OI 11. Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación de acordo coas necesidades da sociedade, a economía e as empresas.
 - OI 13. Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e da seguridade no traballo.

Encontran o seu encaixe na Directriz comunitaria terceira *Máis e mellores empregos*.

- Así mesmo, neste campo do capital humano, destacan pola seu importancia, particularmente os obxectivos intermedios OI 10 e OI11, cuxas consecucións se encontran implícitas na execución de varios eixes prioritarios do MENR.

4. ANÁLISE DA COHERENCIA EXTERNA

No seguinte apartado analízase a validez dos obxectivos estratéxicos formulados con relación a diferentes aspectos do marco estratéxico institucional (europeo e nacional) co fin de achegar unha primeira aproximación á coherencia de tales obxectivos.

En primeiro lugar analizouse a relación existente entre os obxectivos formulados no marco de Galicia e as Directrices estratéxicas comunitarias para o próximo período 2007-2013 da Política de cohesión en apoio ao crecemento e o emprego. En segundo lugar, analizarase a coherencia entre os obxectivos do MECEGA e os eixes do Plan Nacional de Reformas de España sobre converxencia e emprego, que constitúe o instrumento de planificación do Goberno de España para darlle cumprimento á Estratexia de Lisboa.

4.1. A COHERENCIA EXTERNA NA NOVA POLÍTICA DE COHESIÓN

a) Análise da pertinencia entre os obxectivos intermedios do Programa operativo do FSE e as Directrices estratéxicas comunitarias 2007-2013.

A análise de pertinencia serve para analizar o equilibrio entre os obxectivos intermedios do MECEGA e as prioridades estratéxicas en materia de cohesión en apoio ao crecemento e o emprego.

Polo tanto, para asegurar a coherencia entre os obxectivos intermedios de Galicia para 2007-2013 e os europeos estableceuse unha relación entre estes e as Directrices estratéxicas comunitarias para o crecemento e o emprego que se detalla a continuación na táboa 19.

Táboa 20: Relación entre DEC, obxectivos do MECEGA e eixes do FEDER e FSE.

Directrices estratéxicas comunitarias 2007-2013		Obxectivos intermedios do MECEGA	Eixes FEDER	Eixes FSE
Obxectivos prioritarios	Medidas			
D 1. Converter Europa nun lugar máis atractivo para investir e traballar	D 1.1 Ampliar e mellorar as infraestruturas e o sistema de transporte	1. Completar a conexión coas redes transeuropeas de transporte; impulsar a intermodalidade e a interoperabilidade dos diferentes transportes; mellorar a accesibilidade interior do seu territorio e fomentar a seguridade viaria.	Eixe 4	
	D 1.2. Reforzar as sinerxías entre protección do medio ambiente e crecemento	2. Reforzar o potencial medioambiental rexional como vehículo de desenvolvemento económico sostible, protexendo e mellorando o contorno.	Eixes 2, 3 e 5	
		3. Favorecer o uso de modos de transporte menos contaminantes que contribúan á mobilidade sostible.	Eixe 4	
	D 1.3. Tratar o uso intensivo das fontes de enerxías tradicionais en Europa	4. Reducir a dependencia enerxética e optimizar os recursos enerxéticos existentes.	Eixe 4	
D 2. Mellorar os coñecementos e a innovación en favor do crecemento	D 2.1. Aumentar e mellorar o investimento en I+D+i	5. Fortalecer a competitividade das empresas apoiando a investigación e o desenvolvemento tecnolóxico (I+DT).	Eixe 1	
	D 2.2 Facilitar a innovación e promover a iniciativa empresarial	6. Fomentar a innovación empresarial e impulsar as iniciativas de cooperación empresarial orientadas cara á produción, a difusión e a utilización de novos coñecementos polas empresas.	Eixes 1 e 2	
	D 2.3. Promover a sociedade da información para todos	7. Estender e difundir as tecnoloxías da información, as comunicacións e as plataformas loxísticas garantindo a penetración no conxunto da sociedade e a dispoñibilidade de infraestruturas.	Eixe 1	
	D 2.4. Mellorar o acceso ao financiamento	8. Apoiar o investimento empresarial cara a unha mellora da proxección internacional e no acceso ao financiamento.	Eixe 2	
D 3. Máis e mellores empregos	D 3.1. Atraer máis persoas para que se incorporen ao mercado laboral	9. Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.		Eixe 2
	D 3.2. Mellorar a adaptabilidade dos traballadores e as empresas e a flexibilidade do mercado laboral	10. Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.		Eixe 1
	D 3.3. Aumentar o investimento en capital humano mellorando a educación e as cualificacións	11. Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación segundo as necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas.	Eixe 6	Eixes 2 e 3
	D 3.4. Capacidade administrativa	12. Reforzar a capacidade de xestión da Administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación.	Eixe 7	Eixe 5
	D 3.5. Axudar a manter unha poboación activa sa	13. Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e da seguridade no traballo.	Eixe 6	Eixe 2
Outros obxectivos, que inclúen a dimensión territorial	A contribución das cidades ao crecemento e ao emprego	14. Apoiar o desenvolvemento equilibrado das zonas urbanas e rurais atendendo aos seus problemas socioeconómicos e ambientais.	Eixes 3 e 5	Eixe 2
	Apoiar a diversificación económica das zonas rurais	15. Complementar as políticas sectoriais especialmente na dotación de servizos de interese económico xeral e no desenvolvemento económico sostible daquelas zonas de alto potencial de crecemento.	Eixes 5 e 6	
	Promover a cooperación europea en favor do desenvolvemento económico	16. Fomentar a cooperación transfronteiriza, transnacional e interrexional centrando as actuacións en apoio do crecemento e a creación de emprego, e concretamente mellorando a interconexión física e intanxible dos territorios.	Eixe 4	Eixe 4

Fonte: Elaboración propia

No que atinxe á **Directriz 1, “Converter Europa nun lugar máis atractivo para investir e traballar”**, Galicia aínda adoce dun importante déficit de infraestruturas que limita as súas oportunidades de crecemento e de competitividade fronte ao exterior. En materia de transporte Galicia daralles prioridade a aqueles proxectos de transporte destinados a completar as conexións coas redes transeuropeas de transporte e a mellorar a intermodalidade e interoperabilidade dos seus diferentes sistemas de transporte. Con respecto ás políticas de medio ambiente, Galicia reforzará o seu potencial rexional como vehículo de desenvolvemento económico, sen esquecer a protección e mellora do seu contorno. Polo seu elevado potencial en materia de enerxías renovables, Galicia traballará na redución da súa dependencia enerxética e no fomento da investigación e a utilización de novas fontes de enerxías renovables.

Con respecto á **Directriz 2, “Mellorar os coñecementos e a innovación en favor do crecemento”**, Galicia atópase aínda moi lonxe de conseguir os obxectivos europeos fixados para 2010 en materia de economía do coñecemento. Os seus indicadores de investigación, desenvolvemento tecnolóxico, sociedade da información e innovación amosan importantes déficits con respecto á media das rexións europeas, e a súa dificultade para dotarse de infraestruturas empresariais de vangarda, agravado polo difícil acceso ao financiamento das súas empresas, debilita tanto o desenvolvemento das empresas existentes no territorio como as súas potencialidades de converterse nun foco de atracción de investimento nacional e estranxeiro.

Por estes motivos os esforzos de Galicia para o próximo período de financiamento centraranse no aumento do investimento en I+D, sobre todo por parte das súas empresas, no fomento da innovación empresarial como fonte de competitividade, na extensión da Sociedade da Información en todos os ámbitos da sociedade, e por último na mellora das oportunidades de financiamento por parte das súas empresas.

En relación coa **Directriz 3, “Máis e mellores empregos”**, Galicia deberá optar por un modelo de crecemento baseado nunha maior cualificación laboral, que responda ás características internas do seu tecido empresarial e que saiba facerlle fronte a un contexto internacional cada vez máis competitivo. Os obxectivos de Galicia para 2007-2013 responden así aos obxectivos e prioridades fixados polo Fondo Social Europeo, co obxectivo de crear un mercado de traballo máis dinámico e máis inclusivo, que ofrezca estabilidade e oportunidades de crecemento profesionais.

Cómpre sinalar que os obxectivos **14, 15 e 16** responden ao enfoque territorial intrínseco á política de cohesión, e afectan de forma directa e indirecta ao conxunto das directrices anteriormente mencionadas. Refírense polo tanto ás subdirectrices de contribución das cidades ao crecemento e ao emprego, o apoio á diversificación económica das zonas rurais e a cooperación transfronteiriza, transnacional e interrexional como instrumento de mellora da competitividade e o coñecemento.

Este enfoque, que se potenciou para este novo período de financiamento, descansa no feito de que unha das características determinantes da política de cohesión reside na súa capacidade para adaptarse ás necesidades e características particulares derivadas dos problemas e

oportunidades específicos de cada realidade territorial, para impedir un desenvolvemento europeo desequilibrado que obstaculice todo o seu potencial de crecemento.

A dimensión territorial é dunha especial importancia polas zonas rurais e urbanas, e con máis razón nunha realidade xeográfica como a galega, caracterizada polo despoboamento do medio rural e un constante pero pouco cohesionado crecemento das súas cidades.

En canto ao **obxectivo 16**, este adscribíse ao novo pulo que a Unión Europea lle quere dar á cooperación en favor do crecemento e á integración harmónica e equilibrada do conxunto do territorio da Unión.

No marco desta cooperación Galicia promoverá o *networking*¹¹ e intercambio de experiencias e terá como eixes de acción a I+D e a transmisión de coñecementos, a colaboración na posta en marcha de proxectos de infraestrutura física de envergadura que permitan mellorar a conexión con redes de transporte europeas e, por último, o medio ambiente, especialmente con relación á xestión integrada da auga.

Así, segundo o establecido nos Regulamentos (CE) 1080/2006 e 1081/2006, relativos a FEDER e FSE respectivamente, Galicia promoverá o desenvolvemento urbano sostible con accións de fortalecemento do crecemento económico, a renovación do contorno físico, a preservación e revitalización do patrimonio natural e cultural, o fomento do espírito empresarial e o emprego.

No medio rural as políticas de cohesión postas en marcha tamén apoiarán de xeito decisivo a rexeneración económica das zonas rurais, complementando as accións apoiadas polo novo fondo de desenvolvemento rural (FEADER), en materia de revitalización e modernización de sectores económicos, fomento do emprego e a prestación de servizos de interese económico xeral. Nas zonas costeiras dependentes da pesca, as accións do FEDER deberán complementarse coas do novo Fondo Europeo da Pesca (FEP).

b) Análise da pertinencia entre os obxectivos do MECEGA e o PNR

Co fin de acadar os obxectivos mencionados na Estratexia de Lisboa, o Goberno español decidiu estruturar a súa política económica en torno a sete eixes fundamentais, que conforman o Programa nacional de reformas, e que responden ás vinte e catro directrices integradas da nova Estratexia de Lisboa (táboa 20).

Táboa 21: Relación de eixes recollidos no PNR de España de converxencia e emprego de outubro 2005.

EIXES DO PROGRAMA NACIONAL DE REFORMAS	
EIXE 1.	Reforzo da Estabilidade Macroeconómica e Orzamentaría.
EIXE 2.	O Plan Estratéxico de Infraestruturas e Transporte (PEIT) e do Programa de Actuacións para a Xestión e Utilización da Auga (AGUA).
EIXE 3.	Aumento e mellora do capital humano.
EIXE 4.	A estratexia de I+D+i (INGENIO 2010).
EIXE 5.	Máis competencia, mellor regulación, eficiencia das administracións públicas e competitividade.
EIXE 6.	Mercado de Traballo e Diálogo Social.
EIXE 7.	O Plan de Fomento Empresarial.

Fonte: Programa nacional de reformas, outubro 2005

¹¹ Redes de cooperación

Este apartado analiza a coherencia da formulación estratéxica coa Estratexia de Lisboa, traducida polo Goberno español no seu Programa nacional de reformas 2005-2008. Esta análise é fundamental para asegurar que a implementación dos obxectivos de Galicia producirá efectos beneficiosos sobre o conxunto do territorio europeo, corroborando aínda máis a súa validez.

Tal como reflicte a táboa 21, os 16 obxectivos intermedios do PO atenden de forma coherente todas as directrices comunitarias. Por outra banda, contribúe á execución dun gran número de eixes do PNR, concretamente os eixes 2 (obxectivos 1 a 4), 3 (obxectivos 7, 10 e 11), 4 (obxectivos 5, 6 e 7), eixe 5 (obxectivo 12), eixe 6 (obxectivos 9,10 e 13) e eixe 7 (obxectivos 6 e 8).

Táboa 22: Relación entre obxectivos intermedios do MECEGA, Directrices estratéxicas comunitarias e PNR.

OBXECTIVOS INTERMEDIOS DO MECEGA	D.E.C.	Obxectivos prioritarios	P.N.R.	Eixes FEDER	Eixes FSE
1. Completar a conexión coas redes transeuropeas de transporte e mellorar a intermodalidade e interoperabilidade dos diferentes transportes.	DEC 1 "Converter Europa nun lugar máis atractivo para investir e traballar"	Ampliar e mellorar as infraestruturas e o sistema de transporte	EIXE 2 "PEIT e AGUA"	Eixe 4	
2. Reforzar o potencial medioambiental rexional como vehículo de desenvolvemento económico sostible, protexendo e mellorando o contorno.		Reforzar as sinerxías entre protección do medio ambiente e crecemento		Eixes 2,3 e 5	
3. Favorecer o uso de modos de transporte menos contaminantes que contribúan á mobilidade sostible		Tratar o uso intensivo das fontes de enerxías tradicionais en Europa		Eixe 4	
4. Reducir a dependencia enerxética e optimizar os recursos enerxéticos existentes (enerxías renovables).				Eixe 4	
5. Fortalecer a competitividade das empresas apoiando a investigación e o desenvolvemento tecnolóxico (I+DT).	DEC 2 "Mellorar os coñecementos e a innovación en favor do crecemento".	Aumentar e mellorar o investimento en I+D+i	EIXE 4 "INGENIO 2010"	Eixe 1	
6. Fomentar a innovación empresarial e impulsar as iniciativas de cooperación empresarial orientadas cara á produción, a difusión e a utilización de novos coñecementos polas empresas.		Facilitar a innovación e promover a iniciativa empresarial	EIXE 4 "INGENIO 2010" e EIXE 7 "Plan de Fomento Empresarial"	Eixes 1 e 2	
7. Estender e difundir as tecnoloxías da información e as comunicacións garantindo a penetración no conxunto da sociedade e a dispoñibilidade de infraestruturas		Promover a sociedade da información para todos	EIXE 4 "INGENIO 2010" e EIXE 3 "Mellora do capital humano"	Eixe 1	
8. Apoiar o investimento empresarial cara a unha mellor proxección internacional e no acceso ao financiamento.		Mellorar o acceso ao financiamento	EIXE 7 "Plan de Fomento Empresarial"	Eixe 2	
9. Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos.	DEC 3 "Máis e mellores empregos"	Atraer máis persoas para que se incorporen ao mercado laboral	EIXE 6 "Mercado do traballo e diálogo social"		Eixe 2
10. Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral.		Mellorar a adaptabilidade dos traballadores e as empresas e a flexibilidade do mercado laboral	EIXE 3 "Mellora do capital humano" EIXE 6 "Mercado do traballo e diálogo social"		Eixe 1
11. Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación segundo as necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas.		Aumentar o investimento en capital humano mellorando a educación e as cualificacións	EIXE 3 "Mellora do capital humano"	Eixe 6	Eixes 2 e 3
12. Reforzar a capacidade de xestión da Administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación de políticas públicas.		Capacidade administrativa	EIXE 5 "Eficiencia das admóns. púb".	Eixe 7	Eixe 5
13. Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e da seguridade no traballo.		Axudar a manter unha poboación activa sa	EIXE 6 "Mercado do traballo e diálogo social"	Eixe 6	Eixe 2
14. Apoiar un desenvolvemento equilibrado das zonas urbanas e rurais atendendo aos seus problemas socioeconómicos e ambientais.	Directrices de carácter territorial	A contribución das cidades ao crecemento e ao emprego		Eixes 3 e 5	Eixe 2
15. Complementar as políticas sectoriais especialmente na dotación de servizos de interese económico xeral e no desenvolvemento económico sostible daquelas zonas de alto potencial de crecemento.		Apoiar a diversificación económica das zonas rurais		Eixes 5 e 6	
16. Fomentar a cooperación transfronteiriça, transnacional e interrexional centrando as actuacións en apoio do crecemento e a creación de emprego, e concretamente mellorando a interconexión física e intanxible dos territorios.		Promover a cooperación europea en favor do desenvolvemento económico		Eixe 4	Eixe 4

Fonte: Elaboración propia

Pódese polo tanto apreciar como a formulación estratéxica dos obxectivos de Galicia está en liña coas Directrices estratéxicas da Unión Europea, e cos eixes do Programa nacional de reformas.

Como se pode apreciar, o **eixe 1 do PNR, Reforzo da Estabilidade Macroeconómica e Orzamentaria**, é o único que non se ve afectado por ningún dos obxectivos presentados na estratexia galega de FSE nin no resto de intervencións estruturais. Este eixe responde a unha dimensión macroeconómica que se afasta do ámbito de actuación estrito da política de cohesión. Con todo, todas as actuacións que se levarán a cabo en Galicia no marco do financiamento europeo contribuirán, aínda de xeito indirecto, á consecución dunha maior estabilidade económica para o conxunto da rexión.

Así, a través dos obxectivos intermedios 1, 2, 3 e 4 do Programa operativo responderase ao **eixe 2 do PNR, Plan Estratéxico de Infraestruturas e Transporte (PEIT) e do Programa de Actuacións para a Xestión e Utilización da Auga (AGUA)**, cuxo obxectivo é acometer os investimentos necesarios para mellorar a accesibilidade e a intermodalidade dos sistemas de transporte e velar pola protección do medio ambiente e a xestión dos recursos naturais, en especial da auga.

Os obxectivos 7, 10 e 11 reflíctense no **eixe 3 do PNR, Aumento e Mellora do Capital Humano** orientado cara á mellora do sistema educativo e formativo e a adaptación da educación á Sociedade da Información. Estes obxectivos atoparán a súa materialización e contribución naquelas actuacións cofinanciadas principalmente polo FSE, aínda que nas rexións Converxencia, como Galicia, estas accións veranse reforzadas polo FEDER, mediante as axudas á construción de infraestruturas sociais.

Os obxectivos 5, 6 e 7 veñen darlle resposta ao **eixe 4 do PNR, a estratexia de I+D+i (INGENIO 2010)** destinado ao desenvolvemento da economía do coñecemento. Neste sentido Galicia a través da aplicación do seu Plan Galego de I+D+i e o Plan Galego de Sociedade da Información proporcionará un novo pulo ao I+D+i e á adaptación cara ás novas tecnoloxías da información na rexión.

O **eixe 5 do PNR, Máis competencia, mellor regulación, eficiencia das administracións públicas e competitividade**, ao igual ca o eixe 1, pertence a unha dimensión máis macroeconómica ca a desenvolvida pola política de cohesión, aínda que este eixe se pode relacionar cos obxectivos de mellora da capacidade de xestión das administracións públicas, e encontrar a súa aplicación en Galicia grazas a aquelas actuacións relacionadas co obxectivo estratéxico 12 do Programa operativo.

Os obxectivos de mellora da empregabilidade e do mercado do traballo establecidos no eixe 6 do PNR, **Mercado de Traballo e Diálogo Social**, encontran a súa correspondencia cos obxectivos 9, 10 e 13. A través da implantación das actuacións en materia de igualdade de oportunidades, mellora da adaptabilidade e das axudas específicas a aqueles colectivos máis desfavorecidos, Galicia contribuirá á mellora da súa masa laboral e á prolongación da súa vida activa.

Galicia contribuirá ao **eixe 7 do PNR, o Plan de Fomento Empresarial**, a través da consecución dos obxectivos intermedios 6 e 8 do Programa operativo, polos cales se afrontará o déficit de desenvolvemento empresarial da rexión, fomentarse a competitividade das empresas de cara ao exterior e potenciarase a innovación e o espírito empresarial.

Por último cómpre sinalar que os **obxectivos 14, 15 e 16** son os que de modo máis representativo veñen responder á dimensión territorial que caracteriza a política de cohesión europea. A política de cohesión configúrase como o principal instrumento político e económico para a consecución dun desenvolvemento harmonioso e sostible do conxunto da Unión, prestando unha especial atención a todas aquelas realidades territoriais que un espazo xeográfico tan heteroxéneo e complexo como o europeo presenta. Por este motivo estes obxectivos non contan cunha presenza directa no Programa nacional de reformas, que carece de dimensión territorial, aínda que se configuran como algúns dos principais obxectivos da nova política de cohesión, tal e como se recolle nas Directrices estratéxicas comunitarias.

Conclusións:

- A formulación estratéxica dos obxectivos de Galicia está en liña coas Directrices estratéxicas da Unión Europea. Para cada unha das DE establecidas pola UE estableceuse un obxectivo xeral que adapta o enfoque estratéxico á realidade de Galicia convertendo nun punto fundamental do MECEGA.
- Valórase a inclusión do enfoque da dimensión territorial na súa estratexia xa que responde á realidade xeográfica galega, caracterizada polo despoboamento do medio rural e un constante pero pouco cohesionado crecemento da súas cidades.
- Os obxectivos 14, 15 e 16 son os que de maneira máis representativa veñen a responder á dimensión territorial que caracteriza a política de cohesión europea. Aínda que non encontren unha correspondencia directa no Programa nacional de reformas, que carece de dimensión territorial, configúranse como algúns dos principais obxectivos da nova política de cohesión.
- A tradución dos obxectivos intermedios en obxectivos específicos e cuantitativos efectúase no nivel operativo, co fin de que respondan de xeito máis concreto ás necesidades da rexión e de poder realizar un seguimento da estratexia de intervención estrutural na rexión a 2010 e 2013.

4.2. GRAO DE COHERENCIA COAS PRIORIDADES TRANSVERSAIS DE IGUALDADE DE OPORTUNIDADES E DESENVOLVEMENTO SOSTIBLE

a) A igualdade de oportunidades entre homes e mulleres

A igualdade de oportunidades entre homes e mulleres segue sendo, para o período de financiamento 2007-2013, unha das prioridades horizontais da política de cohesión europea. Tal e como recolle o art. 16 do Regulamento (CE) 1083/2006 os estados membros e a Comisión velarán por promover a igualdade entre homes e mulleres e a integración das cuestións de xénero en todas as diferentes etapas da execución dos Fondos Estruturais.

Neste sentido e en vista das recomendacións efectuadas polo Ministerio de Traballo e Asuntos Sociais e o Instituto da Muller, a avaliación previa incorpora entre os seus exercicios de análise unha comprobación da pertinencia e coherencia das actuacións programadas en materia de xénero coas necesidades reais das mulleres galegas.

As recomendacións para o período de programación 2007-2013 céntranse no establecemento dunha serie de mecanismos que faciliten a interiorización do principio de igualdade de xénero nos diferentes ciclos de vida do Programa operativo 2007-2013 (programación, execución, seguimento e avaliación).

Pertinencia do Programa operativo con respecto ao xénero.

O primeiro paso para determinar a integración da perspectiva de xénero na estratexia do FSE a través do seu Programa operativo é o de establecer de que maneira se analizou a situación da muller galega no conxunto das prioridades do FSE no contexto do MECEGA.

Polo que se refire ao Programa operativo FSE, cómpre sinalar que a perspectiva de xénero foi integrada dende un principio no proceso de elaboración da súa estratexia, e tamén na árbore de obxectivos. Neste sentido, no capítulo 1, *Diagnóstico da situación*, non só recolle, cando foi posible, a información desagregada por sexo en cada un dos seus apartados, senón que ademais incorpora un específico de *Igualdade de oportunidades*. Para iso, este diagnóstico elaborouse a través de entrevistas persoais, mesas redondas e unha análise detallada das fontes estatísticas relativas á situación da muller galega no conxunto da sociedade.

A perspectiva de xénero incluíuse nos diferentes apartados do Programa operativo do FSE galego con alto grao de intensidade. Deste xeito, ao determinar a situación de contexto do mercado laboral galego desagregouse, cando foi posible, estatisticamente por sexos e buscáronse explicacións ao comportamento diferenciado dende unha perspectiva de xénero, é dicir, tratouse de buscar non só as manifestacións da desigualdade senón tamén as súas causas.

Outras fórmulas empregadas para ter en consideración o principio de igualdade de oportunidades foron o emprego de gráficos lonxitudinais baseados en series históricas que puxeran de manifesto a evolución das problemáticas relacionadas non só coa accesibilidade e representación da muller no mercado de traballo, senón tamén dos seus niveis educativos, distribución por sexos do uso do tempo e duración da actividade media dedicada por tipo de

actividade, roles de xénero que condicionan o uso do tempo, etc. Ademais da desagregación e o emprego de técnicas de análise sensibles á perspectiva de xénero procedeuse a artellar un apartado específico de igualdade de oportunidades no que se recollen aqueles indicadores de diagnóstico que non formasen parte da situación de contexto.

No apartado de diagnóstico procedeuse a desagregar cantos datos estatísticos estaban dispoñibles. Así tívose en consideración, en primeiro lugar, a desigual situación de partida de mulleres e homes, prestando unha especial atención a considerar o peso poboacional diferenciado de mulleres e homes. Engadiuse, posteriormente, unha pirámide de poboación por grupo de idade que serviu para sublimar a prevalencia das mulleres nas tendencias demográficas detectadas en relación co envellecemento.

A perspectiva de xénero introduciuse tamén, de forma moi especial en relación coa análise do mercado de traballo e os niveis educativos. Esta decisión considérase acertada porque o ámbito laboral reflicte con expresividade a persistencia de barreiras para a igualdade baseadas na repartición segregada de roles de xénero. Para amosalo incluíronse gráficos lonxitudinais que completaban as taxas de actividade e emprego desagregadas por sexos orixinais. Deste xeito combináronse descrições máis dinámicas con outras máis conxunturais da relación diferenciada de mulleres e homes ante o emprego.

De xeito adicional, a análise do mercado de traballo por grupos de idade permitiu incluír o compoñente xeracional á análise. Deste modo, constatouse que as manifestacións da desigualdade se acentúan a medida que aumenta a idade ao tempo que son menos prevalentes entre as xeracións máis novas.

No diagnóstico sinalase que Galicia experimentou un avance significativo no que respecta á igualdade de oportunidades nos últimos anos pero, que malia iso, aínda persisten situacións de desigualdade que se deben tratar dende os poderes públicos e dende a sociedade civil.

Neste sentido, o diagnóstico sinala que no ámbito do sistema educativo, a pesar de que se conseguiu paliar en grande medida a histórica subrepresentación das mulleres, aínda se producen preferencias diferenciadas segundo sexo, un feito que leva a desequilibrios na participación de homes e mulleres en determinadas formacións.

No eido do mercado laboral, obsérvase unha evolución positiva en variables como a taxa de actividade feminina, a taxa de emprego e de redución da taxa de desemprego. Cómpre destacar, con todo, que as taxas de actividade e emprego continúan sendo menores que as dos homes e que a taxa de paro aínda presenta uns niveis superiores. Igualmente, prodúcese unha clara diferenciación en canto á distribución por sectores entre homes e mulleres. Neste sentido, destaca a maior concentración de mulleres no sector servizos e a menor presenza na industria e na construción.

Polo que atinxe aos niveis educativos e cualificación do capital humano, recóllese a distribución por sexos do nivel de ecuación acadado, encontrándose as maiores diferenzas por xénero nos niveis inferiores, para unha posterior equiparación na educación secundaria obrigatoria e destacando unha participación maior da muller respecto do home na educación superior. Para

iso, este apartado analiza a distribución por sexo, grupos de idade e modalidade dos estudos rematados pola poboación galega.

En canto ao acceso de homes e mulleres ás tecnoloxías da información e comunicación obsérvase así mesmo a existencia dunha brecha de xénero.

Á luz do anterior, a Xunta de Galicia está elaborando o V Plan de Igualdade de Oportunidades das Mulleres Galegas, unha vez avaliado o IV Plan 2000-2005, o cal a priori resulta indicativo dun estadio das políticas públicas de certa tradición na intervención en materia de xénero.

Como conclusión, cómpre destacar que para a realización da análise de situación se teñen utilizado numerosos indicadores que presentan valores desagregados por sexo, o que facilitará no seu momento a avaliación e a eventual análise do impacto do Programa operativo do FSE sobre o contexto.

Coherencia do Programa operativo con respecto ao xénero.

Da análise das prioridades e obxectivos intermedios previstos no documento de programación despréndense actuacións para a mellora da igualdade de oportunidades entre homes e mulleres.

De maneira xeral, o eixe 1 *Fomento de espírito empresarial e mellora da adaptabilidade de traballadores, empresas e empresarios* para fomentar a **igualdade de xénero** prevé accións específicas que permitan, á vista das desigualdades diferenciais postas de manifesto na análise de diagnóstico realizada, contribuír a mellorar a posición da muller no mercado de traballo a través de solucións especializadas de autoemprego, asesoramento, igualdade retributiva, acceso a postos de maior responsabilidade e, incluso, de apoio á contratación indefinida, dadas as súas maiores dificultades de inserción e promoción. Particularmente, entre outras actividades destacan as seguintes:

- Accións de difusión e sensibilización que fomenten o espírito emprendedor en colectivos potencialmente emprendedores, que reforcen a imaxe da persoa emprendedora, especialmente da muller.
- Programa específico destinado ás mulleres emprendedoras e axudas a iniciativas de mulleres relacionadas coa promoción do emprego feminino, especialmente no mundo rural.
- Formación continua dos traballadores de zonas rurais, con especial atención ás mulleres.
- Formación, asesoramento e axudas ás empresas para a implantación de plans de igualdade que favorezan a contratación, formación, igualdade retributiva e o acceso das mulleres a niveis de alta responsabilidade.
- Accións de mellora da calidade de emprego da muller: incentivos á contratación indefinida e transformación de contratos temporais en indefinidos.
- Axudas ao autoemprego e á economía social, con especial atención a mulleres.

Para o eixe 2 *Fomentar a empregabilidade, a inclusión social e a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres* deseñáronse accións específicas que permitan contribuír ao principio de Igualdade de Xénero a través de solucións concretas de conciliación laboral e profesional e de igualdade de oportunidades, ademais de actuacións de sensibilización, coeducación e corresponsabilidade. O tema prioritario 69 vai dirixido expresamente a promover a igualdade de oportunidades entre homes e mulleres, así como a favorecer a conciliación entre a vida laboral e persoal. Neste sentido, dentro deste eixe destacan entre outras actividades as seguintes:

- Información e sensibilización social sobre igualdade de oportunidades mediante a difusión de material divulgativo e a organización de campañas, xornadas, congresos, seminarios e exposicións, con particular insistencia nos empresarios e os funcionarios. Desenvolvemento de programas de información para diversificar as eleccións profesionais.
- Desenvolvemento de estatísticas e estudos, investigacións e avaliacións sobre a existencia de situacións de discriminación por razón de sexo, con especial incidencia en materia de desigualdades salariais e de promoción profesional, e diagnóstico sobre o grao de incorporación do enfoque de xénero.
- Apoio ás iniciativas empresariais que combatan a discriminación salarial e a segregación horizontal e vertical, por exemplo, a través da creación dunha marca galega de excelencia en igualdade que distinga as empresas que incorporen prácticas igualitarias e non discriminatorias.
- Creación, entre outras, dunha unidade de muller e ciencia, que inclúe o deseño dun observatorio permanente da situación da muller galega en termos de actividade científica e tecnolóxica e o desenvolvemento de iniciativas dirixidas a fomentar a igualdade de xénero en ciencia e tecnoloxía.

Pola súa banda, o eixe 3 *Aumento e mellora do capital humano*, tamén conta con actuacións específicas que permitan, á vista das desigualdades diferenciais postas de manifesto na análise realizada -sobre todo no relativo ao menor peso do persoal investigador feminino- contribuír a mellorar a posición da muller no mercado de traballo a través de solucións concretas, neste caso, de fomento e de incorporación ao ámbito investigador científico-técnico. Particularmente, dentro do marco de actuación do Tema prioritario 74, incluíuse a formación de investigadores e técnicos feminina.

Coherencia externa do Programa operativo con respecto ao xénero.

En relación coa coherencia do Programa operativo e o principio de igualdade de oportunidades con respecto ás Directrices integradas para o emprego 2005-2008, o MENR e o PNR, constátase unha integración significativa deste principio transversal, ademais dunha elevada adecuación con respecto ao establecido nestes últimos documentos.

Por outra banda, as actuacións presentadas no Programa operativo son coherentes coas previstas no mencionado V Plan de Oportunidades das Mulleres Galegas, que promove medidas específicas dirixidas ás mulleres en todas as políticas e actuacións da Xunta de Galicia.

Indicadores de contexto, estratéxicos e operativos do Programa operativo con respecto ao xénero

En relación cos **indicadores do contexto**, procedeuse a efectuar unha desagregación por sexos dos datos, en todos aqueles casos nos que se considerou necesario e foi posible, tendo en conta a dificultade de obter datos desagregados por sexos.

No apartado específico de igualdade de oportunidades aproveitouse para completar a situación de contexto con algúns indicadores indirectos da dependencia como elemento da dobre carga soportada polas mulleres. Suxeriuse ademais facer referencias a algúns indicadores indirectos da maior vulnerabilidade das mulleres ante situacións de exclusión e pobreza distintos das menores taxas de actividade e emprego, indicadores de descrición de usos do tempo para reforzar a tese de que as mulleres vexan limitadas as súas oportunidades de ocio por razón de xénero.

Así mesmo, cómpre destacar a inclusión a nivel de eixe de indicadores estratéxicos relacionados coa igualdade, así como o establecemento de indicadores operativos desagregados por xénero, referíndose indistintamente a destinatarios homes e mulleres.

Neste sentido, tal e como se elaboraron os indicadores de avaliación das actuacións do Programa operativo, será posible levar a cabo un seguimento desagregado por sexos de numerosos indicadores.

Polo que atinxe a **Indicadores Estratéxicos**, no **eixe 1** do Programa operativo destacan os seguintes indicadores estratéxicos de Igualdade que permitirán analizar a evolución do papel da muller en campos relativos ao espírito empresarial, formación continua e calidade do emprego.

- ✓ Taxa feminina de actividade emprendedora
- ✓ Porcentaxe de mulleres de 25 e máis anos asistentes a cursos de formación permanente (núm. de mulleres de entre 25 e 64 anos que recibiron calquera tipo de educación ou de formación nas últimas catro semanas anteriores á referencia da enquisa como porcentaxe do total de mulleres de entre 25 e 64 anos).
- ✓ Temporalidade na contratación feminina (diminución).

Polo que atinxe aos indicadores estratéxicos do **eixe 2** definidos, permitirán observar a incorporación da muller ao mercado do traballo, destacando os seguintes:

- ✓ Taxa feminina de emprego.
- ✓ Porcentaxe de mulleres ocupadas respecto do total de mulleres de entre 55 e 64 anos.
- ✓ Taxa de desemprego xuvenil feminina de entre 16 e 24 anos.

Por outra banda, no **eixe 3** do Programa operativo do FSE, destacan os indicadores estratéxicos "Reducir o abandono escolar" e "Incrementar poboación" con estudos secundarios relativos ao número de actuacións:

- ✓ Taxa feminina de abandono escolar.
- ✓ Taxa feminina bruta de poboación graduada en ensino obrigatorio.

Ao nivel de **Indicadores Operativos**, constátase que a desagregación por sexo se levou a cabo naqueles indicadores nos que se dispoñía dos datos necesarios e era procedente a súa desagregación.

Conclusións:

- A citada análise é coherente coas principais conclusións da DAFO e os obxectivos finais e intermedios, e non destaca ningunha incongruencia no ámbito estratéxico. Neste sentido, o grao de integración deste principio horizontal é alto.
- Así mesmo, os indicadores escollidos permitirán, no futuro, realizar un axeitado seguimento e avaliación do PO FSE de Galicia dende unha perspectiva de xénero.

b) Medio Natural

Galicia presenta un gran potencial ambiental, derivado na súa meirande parte da existencia de espazos de elevado valor natural e gran atractivo paisaxístico. A superficie protexida do territorio galego no marco da Rede Natura 2000 representa unha porcentaxe importante do total da rexión.

A Comunidade Autónoma de Galicia está facendo esforzos salientables dirixidos á valorización do territorio a través da protección natural. Para iso, a elaboración e actualización constantes de plans sectoriais é un dos principais instrumentos que se están a utilizar, entre outros, e cuxas aplicacións repercutirán positivamente no desenvolvemento rexional. Neste sentido, para o período 2007-2013, dende Galicia quérese potenciar o desenvolvemento das enerxías renovables: como a eólica, solar ou biomasa, para as que a rexión presenta un elevado potencial.

Todo isto pon de relevo que o **medio constitúe en si mesmo un xacemento de emprego** moi lixeiramente explotado ata o de agora na rexión. A posta en marcha do Programa operativo do FSE supón a oferta e desenvolvemento de novas ocupacións en materia ambiental. Neste sentido, agárdanse efectos favorables sobre o emprego e a actividade económica ligados ao medio.

Para iso é imprescindible a consideración da variable ambiental nas diferentes actividades, cando proceda, que inclúe o presente Programa. Neste respecto, constátase a introdución nos eixes 1, 2, e 3 de módulos ambientais co obxecto de contribuír a lograr un desenvolvemento sostible.

- Particularmente, o eixe 1 incorpora a formación e sensibilización ambiental como unha actividade que se ten que desenvolver dentro do Tema prioritario 62.
- Pola súa banda o eixe 2, inclúe unha actividade dirixida ao recoñecemento do medio no marco da responsabilidade social corporativa da empresa e promoción de accións de implantación de sistemas de xestión de RSC nas empresas no Tema prioritario 65, así como

apoio ás iniciativas locais de emprego para a promoción de actividades emerxentes e o impulso de sectores prioritarios como o ambiental no Tema prioritario 80.

- Así mesmo, o eixe 3 considera o medio natural de maneira transversal no relativo ao aumento do coñecemento que, nun futuro, poida dar lugar a novos procesos produtivos menos consumidores de recursos naturais, máis respectuosos co medio e a poboación.

Conclusións:

- O Programa operativo do FSE considera o medio ambiente como un novo xacemento do emprego que ata o de agora non foi suficientemente explotado na rexión pero cuxo reforzo favorece a consecución dun desenvolvemento rexional sostible.
- Neste sentido, e dende o marco de actuación do FSE, o Programa operativo de Galicia integra a variable ambiental, preferentemente, mediante a formación incorporando módulos específicos de medio ambiente nos diferentes eixes prioritarios.

5. VALORACIÓN DA COHERENCIA FINANCEIRA E OS RISCOS DE EXECUCIÓN

Unha vez analizada a estratexia, procedeuse a analizar a súa tradución en termos financeiros, co fin de determinar a súa coherencia coa clasificación de obxectivos establecida en canto á atención de debilidades e fortalezas.

Tamén se analizou a súa contribución ao cumprimento dos Obxectivos de Lisboa, fixado no 60% do gasto no caso das rexións de Converxencia.

O punto de partida para a análise constitúe a tradución operativa dos obxectivos nos temas prioritarios/categorías de gasto en cada un dos eixes de intervención. No caso do PO FSE de Galicia, inclúense aqueles que se reflicten na táboa 22.

Táboa 23. Eixes prioritarios e categorías de gasto do Programa operativo do FSE de Galicia¹².

EIXE 1. FOMENTO DO ESPÍRITO EMPRESARIAL E MELLORA DA ADAPTABILIDADE DE TRABALLADORES, EMPRESAS E EMPRESARIOS

62. Desenvolvemento de sistemas e estratexias de aprendizaxe permanente nas empresas; formación e servizos dirixidos aos empregados para mellorar a súa capacidade de adaptación ao cambio; fomento do espírito empresarial e a innovación.

63. Proxección e difusión de formas innovadoras e máis produtivas de organizar o traballo.

64. Desenvolvemento de servizos específicos para o emprego, a formación e a axuda en relación coa reestruturación de sectores e empresas, e desenvolvemento de sistemas de anticipación dos cambios económicos e as futuras necesidades en materia de emprego e cualificacións.

68. Apoio ao traballo por conta propia e á creación de empresas.

EIXE 2. FOMENTAR A EMPREGABILIDADE, A INCLUSIÓN SOCIAL E A IGUALDADE ENTRE HOMES E MULLERES

65. Modernización e fortalecemento das institucións do mercado laboral.

66. Aplicación de medidas activas e preventivas no mercado laboral.

69. Medidas para mellorar o acceso da muller ao mercado laboral, así como a participación e os progresos permanentes da muller no mencionado mercado, co fin de reducir a segregación sexista en materia de emprego e reconciliar a vida laboral e privada; por exemplo, facilitando o acceso aos servizos de coidado e atención de nenos e persoas dependentes.

70. Medidas concretas para incrementar a participación dos inmigrantes no mundo laboral, reforzando así a súa integración social.

71. Vías de integración e reintegración no mundo laboral das persoas desfavorecidas; loita contra a discriminación no acceso ao mercado laboral e na evolución nel e fomento da aceptación da diversidade no lugar de traballo.

80. Fomento de colaboracións, pactos e iniciativas a través de redes de partes interesadas¹³.

EIXE 3. AUMENTO E MELLORA DO CAPITAL HUMANO

72. Proxección, introdución e aplicación de reformas nos sistemas de ensino e formación para desenvolver a empregabilidade, mellorando a adecuación ao mercado laboral do ensino e a formación iniciais e profesionais e actualizando os coñecementos do persoal docente de cara á innovación e a economía do coñecemento.

73. Medidas para aumentar a participación no ensino e a formación permanentes a través de accións destinadas a diminuír a porcentaxe de abandono escolar e a segregación sexista de materias, así como a incrementar o acceso ao ensino e a formación iniciais, profesionais e superiores, e a mellorar a súa calidade.

74. Desenvolvemento do potencial humano no ámbito da investigación e a innovación, en particular a través de estudos de posgrao e formación de investigadores, así como de actividades en rede entre universidades, centros de investigación e empresas.

EIXE 4. PROMOVER A COOPERACIÓN TRANSNACIONAL E INTERREXIONAL

80. Fomento de colaboracións, pactos e iniciativas a través de redes de partes interesadas.

EIXE 5. ASISTENCIA TÉCNICA

85. Preparación, execución, seguimento e inspección

86. Avaliación e estudos; información e comunicación

Fonte: Elaboración propia

¹² A codificación e nomenclatura dos "temas prioritarios" responde á última denominación recollida no Anexo II – Parte A do Regulamento 1828/2006 do 8 de decembro de 2006 polo que se fixan normas de desenvolvemento para o Regulamento (CE) nº 1083/2006 do Consello, polo que se establecen as disposicións xerais relativas ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional, ao Fondo Social Europeo e ao Fondo de Cohesión, e o Regulamento (CE) nº 1080/2006 do Parlamento Europeo e do Consello, relativo ao Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional.

¹³ A tipoloxía 80 existe no eixe 2 e no eixe 4. Con todo, en cada un dos eixes contribúe á consecución da estratexia de distinto xeito. Así, a tipoloxía 80 no eixe 2 correspóndese co OI 14, mentres no eixe 4 se corresponde co OI 16. A análise da coherencia financeira efectúouse con este criterio.

5.1. COHERENCIA FINANCEIRA COS OBXECTIVOS INTERMEDIOS

Analizando a distribución do gasto do novo período de programación respecto aos obxectivos intermedios fixados no Programa operativo obsérvase a concentración do gasto nas principais necesidades detectadas no diagnóstico de situación de partida.

Na táboa 23 pódese apreciar como a orzamentación por obxectivos responde á xerarquización dos obxectivos, sendo o obxectivo 1 aquel que contará con maiores recursos, e os obxectivos 12 e 13 os que, polo seu carácter específico, recibirán menos dotación. Se á intervención da Xunta de Galicia engadimos a da AXE no ámbito do FEDER, o obxectivo 1 vese superado polo obxectivo 2 en catro puntos porcentuais, aínda que a estratexia no seu conxunto se concentra ademais de nestes dous primeiros obxectivos intermedios, no obxectivo 8 que, como pode apreciarse no PO de FEDER é moi sensible e no 14, que fai referencia aos desequilibrios territoriais existentes en Galicia.

Táboa 24: Coherencia financeira da estratexia Xunta de Galicia-AXE (FEDER e FSE)

OBXECTIVO INTERMEDIO	Intervención PO FEDER Axuda Xunta Euros Correntes 2007	Intervención PO FEDER Axuda AXE Euros Correntes 2007	Intervención PO FSE Euros Correntes 2007	% sobre total
OI 1	227.213.014	196.318.389,00	0,00	16,61%
OI 2	216.359.970	207.068.685,00	0,00	16,64%
OI 3	22.218.442	3.064.669,00	0,00	0,99%
OI 4	51.933.438	17.362.706,00	0,00	3,50%
OI 5	39.333.684	0,00	0,00	1,66%
OI 6	64.649.080	9.564.111,00	0,00	2,60%
OI 7	143.261.884	0,00	0,00	4,25%
OI 8	133.336.964	167.644.219,00	0,00	12,59%
OI 9	0	0,00	69.438.448,00	2,72%
OI 10	0	0,00	107.550.544,00	4,22%
OI 11	18.893.982	0,00	130.115.430,00	5,84%
OI 12	5.101.030	0,00	7.170.036,00	0,48%
OI 13	2.649.474	0,00	31.048.512,00	1,32%
OI 14	42.247.267	219.966.039,00	2.423.788,00	10,22%
OI 15	53.007.781	11.033.778,00	0,00	2,63%
OI 16	0	339.315.735,00	10.755.054,40	13,73%
TOTAL	1.020.206.010	1.171.338.331,00	358.501.812,40	100,00%

Fonte: Elaboración propia en base aos PO FEDER e FSE de Galicia 2007-2013

A análise da estratexia conxunta a través de ambos os dous fondos realizouse no Marco Estratéxico de Convergencia Económica de Galicia (MECEGA), a través do que pode comprobarse que todos os obxectivos intermedios están cubertos e dotados de financiamento estrutural. Como se ilustra no seguinte apartado, a complementariedade entre FEDER e FSE é salientable neste aspecto para xustificar unha estratexia rexional conxunta a través da posta en marcha dos Fondos Estruturais.

Así mesmo, da presente análise conséntase que o Plan financeiro do Programa operativo desagregado por obxectivos intermedios vinculados directamente ao FSE acomete as principais necesidades e debilidades rexionais.

Para iso, o Programa operativo FSE concentra os seus esforzos financeiros nas dúas principais debilidades en materia de recursos humanos da rexión que se vaia reforzar: mellora dos sistemas de educación e formación e adaptabilidade dos traballadores. Neste respecto, os obxectivos intermedios, OI 11, Mellorar e adaptar os sistemas de educación e formación de acordo ás necesidades reais da sociedade, a economía e as empresas e OI 10, Contribuír á adaptabilidade dos traballadores mellorando as cualificacións necesarias para a economía do coñecemento e que permitan prolongar a vida laboral, son os de maior peso financeiro do Programa cun 5,60% e 4,04% do total de Fondos do MECEGA, seguidos do OI 9, Aumentar a participación no mercado laboral e mellorar a calidade e a produtividade do traballo, impulsando a igualdade de oportunidades e a inclusión social dos colectivos máis desfavorecidos cun 2,61%.

Polo contrario, os obxectivos intermedios OI 12, Reforzar a xestión da Administración rexional en apoio á eficacia e transparencia na execución e avaliación das políticas públicas e OI 13, Reforzar o investimento na promoción do benestar sanitario e a seguridade no traballo son os de menor peso financeiro do Programa operativo do FSE.

A intervención do FSE a través do seu Programa operativo, aínda que actúa sobre os tres obxectivos centrais nos que se estrutura a Estratexia Común rexional para o período 2007-2013, cuxa consecución se propuxo a rexión de cara a 2013, non abarca directamente os obxectivos intermedios OI 1, OI 2, OI 3, OI 4, OI 5, OI 6, OI 7, OI 8 e OI 15, os cales corresponden a áreas de intervención propias do FEDER.

Por outra banda, respecto aos obxectivos intermedios OI 14 e OI 16 dado o seu carácter transversal, o Programa operativo FSE incide de maneira residual e indirectamente nas súas consecucións.

5.2. COHERENCIA FINANCEIRA COA AXENDA DE LISBOA

De acordo co artigo 9 do Regulamento 1083/2006, a axuda cofinanciada polos Fondos centrarase nas prioridades da Unión Europea de fomentar a competitividade e crear emprego, que inclúen o cumprimento dos obxectivos das Directrices integradas para o crecemento e o emprego (2005-2008). Para tal efecto, de acordo coas súas competencias respectivas, a Comisión e os estados membros garantirán que se destinen ás mencionadas prioridades o 60 % do gasto correspondente ao obxectivo de «converxencia» de todos os estados membros da Unión tal como estaba constituída antes do 1 de maio de 2004.

Neste apartado levouse a cabo unha avaliación da distribución do gasto por eixes en relación á lista de accións da Axenda de Lisboa fixadas como criterios de converxencia. Como se pode constatar na táboa 24, a intervención estrutural de Galicia a través de FSE para o próximo período está aliñada coas disposicións da UE de “Lisbonización” do gasto, acadando na actualidade soamente a través do Programa operativo rexional, máis do 94,32% do gasto destinado a categorías relacionadas co cumprimento da Estratexia de Lisboa.

Táboa 25. Contribución do PO do FSE de Galicia á Estratexia de Lisboa.

Eixes	Axuda proposta total Lisboa	
	Importe	% sobre eixe
1	107.550.544	100,00%
2	105.126.756	100,00%
3	125.475.634	97,75%
4	0,00	0,00%
5	0,00	0,00%
Total	338.152.934	94,32%

Fonte: Elaboración propia a partir de datos do borrador do PO FSE de Galicia.

A táboa 24 amosa que practicamente a totalidade das liñas de actuación do Programa operativo do FSE de Galicia contribúe a cumprir a Estratexia de Lisboa. Neste sentido, conséntase que soamente a Administración rexional xa contribúe co 94,32% sen considerar as actuacións da Administración xeral do Estado (AXE) que vaian desenvolverse na rexión a través dos dous Programas operativos plurirexionais dirixidos a mellorar a empregabilidade e a calidade do emprego e loitar contra a discriminación.

Así mesmo, a maioría dos Temas prioritarios incluídos no Programa operativo do FSE de Galicia son categorías de gasto, que conforme o Anexo I do Regulamento xeral 1083/2006, computan Lisboa, coa excepción dos seguintes Temas prioritarios que foron excluídos:

- Eixe 2. *Fomentar a empregabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres*: Tema prioritario 80. Fomento de colaboracións, pactos e iniciativas a través de redes de partes interesadas.
- Eixe 4. *Promover a cooperación transnacional e interrexional*: Tema prioritario 80. Fomento de colaboracións, pactos e iniciativas a través de redes de partes interesadas (dende unha perspectiva internacional).
- Eixe 5. *Asistencia técnica*: Temas prioritarios 85 Preparación, implantación, xestión e inspección e 86 Avaliación e estudos. Información e comunicación.

5.3. RISCOS DE EXECUCIÓN

Neste apartado realízase unha valoración dos riscos de execución das diferentes actuacións previstas polo Programa operativo a nivel financeiro, administrativo e de xestión.

O punto de partida desta avaliación encóntrase na execución financeira e física do POI de Galicia no período 2000-2006.

En canto á eficacia financeira cómpre sinalar que o PO a 31 de decembro de 2005 presentaba un nivel de execución de máis do 70% sobre o total previsto para o período 2000-2006, o que permite valorar a nivel financeiro o período anterior como satisfactorio, especialmente se se considera o cumprimento da regra n+2.

Por eixe, para o conxunto do período 2000-2006, en xeral os niveis de execución son elevados, correspondendo, como xa se adiantou, o de maior nivel ao eixe 41 cun 87,09% de execución

(con intervencións de FEDER e de FSE), seguido do eixe 2 cun 82,55%. O resto dos eixes rexistra unha eficacia financeira de entre o 60 e o 80%, con excepción dos eixes 1, cun 56,55% e a moita distancia o eixe 9, de asistencia técnica, cun 10,29%.

En relación ao próximo período de programación, cómpre destacar a dificultade que, a priori, supón a **avaliación dos riscos financeiros**. Con todo, débense ter en conta dous factores indicativos do alcance moi limitado dos riscos financeiros.

Por unha banda, é importante ter presente que as experiencias derivadas de anteriores períodos de programación no ámbito financeiro foron satisfactorias, tal e como se amosa máis arriba. Neste sentido, a ampla experiencia na execución destes fondos por parte das entidades xestoras da Xunta de Galicia avala a súa capacidade de xestión en vistas do novo período.

Por outra banda, cómpre destacar a diminución do orzamento asignado a Galicia en concepto de FSE. Este feito xa supón por si mesmo unha diminución dos riscos financeiros, dada a menor contía das cantidades que se vaian absorber por parte da Xunta de Galicia. Neste sentido, é de prever que a Administración autonómica non teña dificultades de absorción financeira.

Como aspecto adicional aos dous anteriores, sinálase a implicación estratéxica do Goberno rexional en favor do desenvolvemento de actuacións aliñadas coas Directrices estratéxicas comunitarias, que se traduce nos plans estratéxicos en vigor na actualidade nas materias relacionadas, especialmente os que se sinalan no apartado de “Complementariedade con plans estatais e autonómicos” do Programa operativo de FSE.

En canto á avaliación dos riscos de execución **no ámbito administrativo**, pódese comentar que os riscos son valorados como moi limitados. Na avaliación dos riscos no ámbito administrativo tivéronse en conta diferentes factores. Como factor relevante podemos distinguir a coordinación de diferentes axentes á hora de confeccionar e desenvolver o Programa operativo; neste sentido, o partenariado entre o conxunto de administracións públicas que desenvolverán as diferentes actuacións propostas no Programa operativo é sólido, debido principalmente á experiencia acumulada na administración dos Fondos Europeos.

Así, dentro dos principais executores das actuacións previstas para o próximo período de programación atópanse os organismos encargados de executar e administrar as actuacións de ámbitos como o de formación continua, igualdade de xénero, inmigración, medio ambiente, educación, investigación e innovación, etc. Tal e como se sinalou en referencia a anteriores períodos de programación, estes organismos contan cunha longa experiencia na execución e administración dos fondos comunitarios.

Por último, en canto á avaliación dos riscos de execución **no ámbito da xestión**, pódese sinalar que os riscos tamén son valorados como limitados. Neste sentido, cómpre destacar que un gran número de actuacións están destinadas a desenvolver accións con precedentes no Programa operativo integrado 2000-2006. Neste grupo de actuacións atopamos as encamiñadas a mellorar a adaptabilidade dos traballadores, fomentar o espírito empresarial, atraer e manter máis xente ao mercado laboral con especial atención a determinados grupos como mulleres, mocidades, emigrantes ou colectivos en risco de exclusión ou mellora dos sistemas educativos e de formación. Co despregamento destas actuacións, ao se trataren de accións, na súa meirande

parte, xa executadas en anteriores períodos de programación, prevense porcentaxes de execución elevadas.

Por outra banda, encontramos actuacións e instrumentos innovadores, os cales poden ter un maior risco en termos de xestión porque implican un maior número de axentes implicados, e un período de maduración máis longo. Non obstante, os axentes implicados nestas actuacións emprendedoras están avalados pola súa experiencia sectorial ou o coñecemento en áreas complementarias ou semellantes ás presentadas, polo que é de esperar un bo grao de aceptación polos posibles beneficiarios do PO do FSE galego. Neste grupo de actuacións están as destinadas ao fomento da innovación e o I+D.

Como conclusión, cómpre sinalar que os riscos de execución financeira do Programa operativo están adecuadamente equilibrados.

6. AVALIACIÓN DO SISTEMA DE SEGUIMENTO E DOS RESULTADOS E IMPACTOS AGARDADOS

En liña co carácter estratéxico e de maior simplicidade operativa que se lle deu ao Programa operativo, ao falar de indicadores é conveniente diferenciar entre:

- **Indicadores estratéxicos:** os vinculados directamente á programación (a nivel de eixe), que permitirán valorar no futuro a evolución xeral do Programa no marco das prioridades nacionais e comunitarias.
- **Indicadores operativos:** os vinculados á xestión e seguimento do programa, condicionados polo contido de cada eixe.

A partir desta distinción, a avaliación centrouse en analizar a dispoñibilidade de indicadores que expresen a situación actual e as metas marcadas polo programa xunto coa análise do valor engadido comunitario.

6.1. VALORACIÓN DO SISTEMA DE INDICADORES

A avaliación levada a cabo neste apartado dirixiuse á avaliación do sistema de indicadores e o sistema de seguimento incluídos no Programa operativo.

Neste sentido, unha das primeiras conclusións que se axustan ás directrices definidas pola Comisión é que no Programa operativo se definiu un reducido número de indicadores estratéxicos por eixe, destinado a permitir a avaliabilidade do Programa de maneira sinxela durante a súa execución. Do mesmo xeito, conséntase a definición dun conxunto máis amplo de indicadores operativos (realización e resultado), desagregados por sexo, cando procede, para o seguimento dos programas.

En primeiro lugar, débese salientar que na avaliación do sistema de indicadores contemplados no Programa operativo se realizou a comprobación de que todos os eixes contan con polo menos dous indicadores estratéxicos.

En segundo lugar, realizouse a comprobación de que os indicadores contan con obxectivos cuantificados e que estes son coherentes e están desagregados por sexo. Igualmente, valorouse se o sistema de seguimento permite a alimentación periódica dos indicadores definidos.

E en terceiro lugar, realizouse unha análise dos indicadores estratéxicos, valorándose se os obxectivos foron cuantificados, se os indicadores presentan valores desagregados por sexo, e se son susceptibles de seren alimentados periodicamente. Preséntase a continuación a avaliación dos indicadores estratéxicos utilizados no Programa operativo do FSE de Galicia:

a) Indicadores estratéxicos

- **EIXE 1. Fomento do espírito empresarial e mellora da adaptabilidade de traballadores, empresas e empresarios.**

Indicador	Obxectivos cuantificados	Desagregado por sexo	Alimentación periódica
Taxa de creación de empresas	X	X	X
% da poboación de 25 e máis anos asistentes a cursos de formación permanente	X	X	X
Taxa de temporalidade na contratación	X	X	X
Índice de incidencia de accidentes laborais	X	Non	X

- **EIXE 2.Fomentar a adaptabilidade, a inclusión social e a igualdade entre homes e mulleres.**

Indicador	Obxectivos cuantificados	Desagregado por sexo	Alimentación periódica
Taxa de emprego global (% de empregados no total da poboación entre 16 e 64 anos)	X	X	X
Taxa feminina de emprego	X	X	X
Taxa de emprego entre 55 e 64 anos	X	X	X
Taxa de desemprego xuvenil	X	X	X
Índice xeral de dependencia	X	N/A	X
Taxa neta de escolaridade aos dous anos	X		X

- **EIXE 3. Aumento e mellora do capital humano**

Indicador	Obxectivos cuantificados	Desagregado por sexo	Alimentación periódica
Taxa de abandono escolar (% de poboación de 18 a 24 anos que non completou E. secundario 2ª etapa e non segue ningún tipo de educación/formación)	X	X	X
Taxa masculina de abandono escolar	X	N/A	X
Taxa feminina de abandono escolar	X	X	X
Taxa bruta de poboación graduada en ensino obrigatorio	X	X	X
Taxa masculina bruta de poboación graduada en ensino obrigatorio	X	N/A	X
Taxa feminina bruta de poboación graduada en ensino obrigatorio	X	X	X
Graduados en Ciencia e Tecnoloxía (número de graduados en educación superior en Ciencia e Tecnoloxía por 1.000 habitantes de 20 a 29 anos) – Total	X	X	X
Graduados en Ciencia e Tecnoloxía (número de graduados en educación superior en Ciencia e Tecnoloxía por 1.000 habitantes de 20 a 29 anos) – Homes	X	N/A	X
Graduados en Ciencia e Tecnoloxía (número de graduados en educación superior en Ciencia e Tecnoloxía por 1.000 habitantes de 20 a 29 anos) – Mulleres	X	X	X

b) Indicadores operativos

Por outra banda, realizouse unha análise dos indicadores estratéxicos, valorándose se os obxectivos son cuantificables, se os indicadores poden presentar valores desagregados por sexo, e se son susceptibles de seren alimentados periodicamente. Constátase que se cuantificaron para todos os eixes e que teñen en conta a perspectiva de xénero unicamente cando se refiren a persoas. Comprobouse que se trata de indicadores que se recadan na actualidade.

6.2. VALOR ENGADIDO COMUNITARIO DO PROGRAMA OPERATIVO

Neste apartado levouse a cabo unha avaliación do valor engadido do Programa operativo. Neste sentido, analizouse a contribución do Programa operativo a aspectos como a consecución das prioridades comunitarias, a adicionalidade e o valor engadido en termos financeiros e a aplicación e extensión da metodoloxía de programación dos fondos estruturais en termos de partenariado, planificación plurianual, seguimento, avaliación e xestión financeira.

De maneira xeral, cómpre sinalar que na avaliación previa do valor engadido comunitario é máis propio referirse ao potencial valor engadido, debido fundamentalmente a que as actuacións propostas para o período de programación non están aínda na súa fase de execución.

En primeiro lugar, cómpre sinalar o **principio de partenariado** como alicerce fundamental sobre o que se baseou o proceso de programación. Neste sentido, é salientable a participación de numerosos organismos e o consenso acadado entre todos eles á hora de realizar o proceso de programación das actuacións que se teñen que desenvolver para o período 2007-2013.

Deste xeito, podemos sinalar que no proceso de elaboración do Programa operativo participaron en coordinación os seguintes organismos e entidades:

- A Dirección Xeral de Fondos Comunitarios do Ministerio de Economía e Facenda.
- A Dirección Xeral de Planificación Económica e Fondos Comunitarios.
- Todas as áreas da Xunta de Galicia responsables da execución das actuacións propostas no Programa operativo (formación continua, fomento do espírito empresarial, desempregados, mocidade, mulleres, inmigración, educación e formación profesional, investigación, etc.).
- A Secretaría Xeral de Igualdade como entidade de referencia do cumprimento do principio de igualdade de oportunidades no Programa operativo.
- Vicepresidencia da Igualdade e do Benestar

En segundo lugar, cómpre destacar a aplicación do **principio de subsidiariedade** á hora de realizar o proceso de programación das actuacións que se vaian desenvolver para o período 2007-2013. Neste sentido, é salientable o método de concertación empregado, sempre partindo dos organismos e entidades máis específicas e próximas ao ámbito de execución destas, ata chegar aos organismos responsables da programación do Programa operativo.

Este principio de subsidiariedade reflíctese por exemplo, no proceso de concertación das actuacións cos diferentes organismos xestores a través da presentación de solicitudes de proxectos, que serviron de base para o deseño das operacións e para o encaixe destas na estratexia definida pola Xunta de Galicia para as intervencións estruturais.

Este proceso desembocou na presentación de proxectos por parte dos organismos xestores por un valor moi superior ao designado, sobre os que se efectuou a selección definitiva en base á elixibilidade das actuacións, a pertinencia de acordo coas necesidades e obxectivos estratéxicos de Galicia, a complementariedade coas intervencións da AXE, o encaixe coas Directrices estratéxicas comunitarias e cos Obxectivos de Lisboa, fundamentalmente.

Esta presentación de solicitudes enmarcouse no proceso de elaboración do xa mencionado MECEGA, que supón unha reorientación da estratexia de crecemento da rexión, renovando as bases da súa capacidade competitiva a través do aumento da produtividade, da valorización do seu capital humano e recursos naturais, da utilización selectiva dos investimentos, do impulso da investigación, da innovación e o coñecemento. Nesta liña, no proceso de elaboración do orzamento 2007 por parte da Comunidade Autónoma incorpóranse importantes elementos que denotan aspectos de valor engadido comunitario á hora de traballar con Fondos Estruturais, como son a elaboración por obxectivos e programas de gasto, impulsando a medición dos resultados obtidos e a transparencia na xestión dos recursos.

Así mesmo, tivéronse en conta os criterios e prioridades estratéxicas inscritas no MECEGA, servindo de apoio ás posibilidades futuras de crecemento e de ampliación das políticas de carácter social, tal como o estableceron na Orde do 26 de xuño de 2006 pola que se dictan instrucións para a elaboración dos orzamentos xerais da Comunidade Autónoma de Galicia para o ano 2007.

Priorizouse no marco do Programa operativo do FSE que o gasto contribúa a Lisboa e Gotemburgo, centrando os esforzos en liñas de actuación dirixidas ao impulso do investimento en I+D+i, a educación, o capital humano e a formación continua, a mellora da calidade de emprego, a atracción de maior porcentaxe da poboación ao mercado laboral, o fomento do espírito empresarial, prestando unha especial atención á economía social.

Por outra banda, é importante subliñar a aplicación do **principio de adicionalidade** á hora de realizar o proceso de programación das actuacións, é dicir, se o investimento efectuado a través do FSE, neste caso, se traduce nun aumento do esforzo nos ámbitos de actuación do devandito fondo por parte de todas as instancias implicadas, fundamentalmente do sector empresarial e que non simplemente substitúe gastos privados que se realizasen en calquera caso.

O principio de adicionalidade débese analizar, preferentemente, a través da análise dos seguintes aspectos:

- A repartición financeira por prioridades da estratexia.
- A distribución por ámbitos de actuación/temas prioritarios das axudas públicas e a comparación entre o esforzo privado e as axudas públicas.

A táboa 25 ilustra a distribución por tema prioritario e eixe da axuda prevista con cargo ao Fondo Social Europeo.

Táboa 26: Contribución do PO FSE de Galicia á Estratexia de Lisboa e ao MECEGA

Obxectivo intermedio	Código	TIPOLOXÍA DO GASTO	CONTRIBUÍ A LISBOA	PO REXIONAL	% sobre eixe	% sobre total PO
				FSE CC.AA		
EIXE 1: FOMENTO DO ESPÍRITO EMPRESARIAL E MELLORA DA ADAPTABILIDADE DE TRABALLADORES, EMPRESAS E EMPRESARIOS						
OI 10	62	Desenvolvemento de sistemas e estratexias de aprendizaxe permanente nas empresas; formación e servizos dirixidos aos empregados para mellorar a súa capacidade de adaptación ao cambio; fomento do espírito empresarial e a innovación.	√	27.116.605	25,21%	7,56%
OI 10	63	Proxección e difusión de formas innovadoras e máis produtivas de organizar o traballo	√	45.139.382	41,97%	12,59%
OI 10	64	Desenvolvemento de servizos específicos para o emprego, a formación e a axuda en relación coa reestruturación de sectores e empresas, e desenvolvemento de sistemas de anticipación dos cambios económicos e as futuras necesidades en materia de emprego e cualificacións.	√	19.993.782	18,59%	5,58%
OI 10	68	Apoio ao traballo por conta propia e á creación de empresas.	√	15.300.775		4,27%
	TOTAL EIXE 1		□	107.550.544	100,00%	30,00%
EIXE 2: FOMENTAR A EMPREGABILIDADE, A INCLUSIÓN SOCIAL E A IGUALDADE ENTRE HOMES E MULLERES						
OI 11	65	Modernización e fortalecemento das institucións do mercado laboral.	√	4.639.796	4,31%	1,29%
OI 13	66	Aplicación de medidas activas e preventivas no mercado laboral.	√	31.048.512	28,87%	8,66%
OI 9	69	Medidas para mellorar o acceso da muller ao mercado laboral, así como a participación e os progresos permanentes da muller neste mercado, co fin de reducir a segregación sexista en materia de emprego e reconciliar a vida laboral e privada; por exemplo, facilitando o acceso aos servizos de coidado e atención de nenos e persoas dependentes.	√	35.550.984	33,06%	9,92%
OI 9	70	Medidas concretas para incrementar a participación dos inmigrantes no mundo laboral, reforzando así a súa integración social.	√	6.445.071	5,99%	1,80%
OI 9	71	Vías de integración e reintegración no mundo laboral das persoas desfavorecidas; loita contra a discriminación no acceso ao mercado laboral e na evolución nel e fomento da aceptación da diversidade no lugar de traballo.	√	27.442.393	25,52%	7,65%
OI 14	80	Fomento de colaboracións, pactos e iniciativas a través de redes de partes interesadas.	□	2.423.788	2,25%	0,68%
	TOTAL EIXE 2		□	107.550.544	100,00%	30,00%
EIXE 3: AUMENTO E MELLORA DO CAPITAL HUMANO						
OI 11	72	Proxección, introdución e aplicación de reformas nos sistemas de ensino e formación para desenvolver a empregabilidade, mellorando a adecuación ao mercado laboral do ensino e a formación iniciais e profesionais e actualizando os coñecementos do persoal docente de cara á innovación e a economía do coñecemento.	√	90.759.729	72,33%	25,32%
OI 11	73	Medidas para aumentar a participación no ensino e a formación permanentes a través de accións destinadas a diminuír a porcentaxe de abandono escolar e a segregación sexista de materias, así como a incrementar o acceso ao ensino e a formación iniciais, profesionais e superiores, e a mellorar a súa calidade.	√	16.112.246	12,84%	4,49%
OI 11	74	Desenvolvemento do potencial humano no ámbito da investigación e a innovación, en particular a través de estudos de posgrao e formación de investigadores, así como de actividades en rede entre universidades, centros de investigación e empresas.	√	18.603.659	14,83%	5,19%
	TOTAL EIXE 3			125.475.634	100,00%	35,00%
EIXE 4: PROMOVER A COOPERACIÓN TRANSNACIONAL E INTERREXIONAL						
OI 16	80	Fomento de colaboracións, pactos e iniciativas a través de redes de partes interesadas.	□	10.755.054,40	100,00%	3,00%
	TOTAL EIXE 4			10.755.054,40	100,00%	3,00%
EIXE 5: ASISTENCIA TÉCNICA						
OI 12	85	Preparación, execución, seguimento e inspección		3.585.017	50,00%	1,00%
OI 12	86	Avaliación e estudos; información e comunicación		3.585.019	50,00%	1,00%
	TOTAL EIXE 5			7.170.036	100,00%	2,00%
	TOTAL PO GA FSE 2007-2013			358.501.812,40		

Fonte: Elaboración propia a partir do Borrador do PO FSE de Galicia.

Neste sentido, son destacables as actuacións para as que a dispoñibilidade de cofinanciamento do FSE é clave para a súa viabilidade e posta en marcha:

- Actuacións relativas ao fomento do I+D que permitan fortalecer a capacidade na investigación, desenvolvemento tecnolóxico e innovación, fomentar o espírito emprendedor e potenciar a creación e desenvolvemento de proxectos empresariais, e fomentar as novas tecnoloxías da información e as telecomunicacións e o desenvolvemento de políticas de I+D+i.
- Actuacións dirixidas a promover a Igualdade de Xénero, cunha concepción fundamental de cambiar o rol da muller e facilitar o seu acceso ao mercado laboral galego. Para isto, é esencial unha sensibilización e concienciación de todos os actores implicados, destacando empresas e empresarios que favorezan a conciliación da vida familiar e laboral.
- Actuacións dirixidas non só á integración das persoas inmigrantes, colectivos en riscos de exclusión, senón á súa inclusión na sociedade e economía galega; para iso, os itinerarios integrados de inserción previstos son ferramentas clave de éxito que prevén a consideración de pluralidade de aspectos como lingua, costumes, hábitos, etc.
- Actuacións de desenvolvemento sostible no ámbito local, centradas fundamentalmente na creación de emprego mediante o apoio a iniciativas locais.

Outro dos aspectos destacables na avaliación do valor engadido comunitario do Programa operativo é a súa contribución en materia de **cohesión económica e social**. Neste sentido, cómpre sinalar que as actuacións que se vaian desenvolver en Galicia durante o período 2007-2013 contribúen, tal e como se expuxo, aos Obxectivos fixados pola Axenda de Lisboa, ás conclusións e orientacións xurdidas do Consello de Gotemburgo e ás diferentes orientacións estratéxicas comunitarias froito do traballo da Comisión.

Por último, cómpre destacar a **coherencia** de gran parte das actuacións previstas para o período 2007-2013 cos diferentes plans elaborados pola Xunta de Galicia e por organismos estatais. Neste sentido, numerosas actuacións descritas no Programa operativo forman parte do desenvolvemento de plans xa en marcha como son:

- Plan nacional de reformas
- Plan Ingenio nacional de I+D+i
- Declaración institucional polo diálogo social en Galicia
- Proxecto de lei do traballo en igualdade das mulleres de Galicia
- Novo marco de relacións laborais en Galicia: acordo polo emprego
- Lei orgánica de educación
- Lei de ordenación xeral do sistema educativo
- Plan galego de I+D+i 2006-2010

- Plan galego de igualdade, en elaboración
- Plan de reequilibrio territorial galego, en elaboración

Precisamente coa posta en marcha deste Plan de reequilibrio refórzase o carácter adicional e de valor engadido dos Fondos Estruturais, xa que pon de manifesto aspectos de cohesión territorial moi ligados aos elementos da política de cohesión da UE, que se ven reforzados e enmarcados con carácter específico a través das intervencións dos Fondos Estruturais como instrumentos financeiros desta política.

En conclusión, o valor engadido comunitario do Programa operativo obsérvase, tal e como establecen as recomendacións realizadas pola Comisión, a través dos principios de partenariado, de subsidiariedade e de adicionalidade. Así mesmo, destaca a súa contribución en materia de cohesión económica e social e a súa complementariedade con plans estatais e autonómicos xa en marcha.

6.3. DETERMINACIÓN DE IMPACTOS

O Anexo I recolle a análise da Estratexia Común definida polo MECEGA relativas aos impactos dos Programas operativos do FEDER e do FSE de Galicia para o período 2007-2013, partindo dos plans financeiros fixados para a rexión con cargo a ambos os dous Fondos, cuxa contía total ascende aos 3.996 millóns de euros de 2007. Trátase dunha análise completa e detallada dos efectos das axudas comunitarias en Galicia, xunto cos cofinanciamentos autonómico e estatal.

Para iso, a partir dos investimentos previstos en infraestruturas públicas, axudas a empresas e en recursos humanos, e supoñendo a súa repartición equitativa anual, utilizouse unha adaptación para a economía galega do modelo HERMIN-España.

7. CALIDADE DA EXECUCIÓN E MEDIDAS DE SEGUIMENTO

Para o desenvolvemento deste apartado levouse a cabo unha avaliación da calidade dos organismos e procedementos que van permitir a execución do programa, a súa xestión, seguimento e control, a publicidade, a difusión e o sistema de verificación dos sistemas e procedementos de xestión do Programa operativo.

En primeiro lugar, cómpre sinalar a **adecuación das competencias establecidas** en materia de xestión e de execución e dos mecanismos de coordinación e control postos en marcha tanto a nivel vertical como horizontal. Neste sentido, conséntase a coordinación entre os órganos xestores (Dirección Xeral de Planificación Económica e Fondos Comunitarios) e os órganos executores do FSE (departamentos e organismos encargados da execución das actuacións) a través da aplicación dos principios de coordinación efectiva, autonomía institucional, corresponsabilidade, transparencia e cooperación. Os mecanismos de coordinación entre órganos xestores e executores lévanse a cabo a través de comités de seguimento, a través da comunicación e intercambio continuo de datos e a través da utilización de ferramentas compartidas.

Por outra banda, levouse a cabo unha avaliación da **adecuación dos sistemas e procedementos** empregados na xestión das operacións cofinanciadas. Neste sentido, o sistema informático de xestión do FSE permite a introdución do detalle das actuacións que se han desenvolver, o mantemento dun histórico de toda a información relativa á programación, contratos, control, etc., e a creación e mantemento de arquivos dixitais. En definitiva, o sistema permitirá levar a cabo un control dos procedementos a través da “administración sen papeis”.

Neste ámbito, estase a elaborar un manual xenérico de xestión dos Fondos Estruturais 2007-2013, que inclúe o FSE, que marcará as pautas para os organismos xestores da Administración autonómica de forma homoxénea e coordinada.

En canto á **dotación de recursos humanos e materiais** empregados, cómpre sinalar que tal e como se desprende de períodos anteriores, os recursos humanos e materiais asignados para garantir unha correcta xestión e seguimento da execución do PO son os axeitados.

No que respecta á aplicación dos **criterios e procedementos de selección de proxectos**, cómpre sinalar a súa adecuación e pertinencia con respecto aos obxectivos do Programa operativo e ás prioridades horizontais. Así, de acordo co art. 69 do Regulamento CE 1083/2006, a autoridade de xestión informará os beneficiarios e a cidadanía en xeneral das operacións e programas obxecto de cofinanciamento.

Por último, en canto á avaliación levada a cabo sobre a **adecuación do sistema de información, difusión e publicidade** con relación á intervención dos Fondos, compróbase a súa adecuación e o cumprimento dos principios comunitarios de publicidade e información sinalados no Regulamento CE 1083/2006. Así, prevese a información aos beneficiarios e á cidadanía en xeral, e prevense os medios adecuados de difusión da información cara á opinión pública, utilizando en particular as novas tecnoloxías de información e comunicación.

ANEXO I

EFFECTOS DO PROGRAMA OPERATIVO FSE DE GALICIA 2007- 2013: UNHA ANÁLISE BASEADA NO MODELO HERMIN

Marzo de 2007

ÍNDICE

1. Metodoloxía.....	4
2. Os investimentos do FEDER e do FSE durante o período 2007-2013.....	6
3. Resultados das simulacións.....	9
3.1. Efectos sobre a produción e a renda por habitante.....	11
3.2. Efectos sobre o mercado de traballo.....	16
3.3. Efectos sobre a produtividade do traballo.....	21
3.4. Efectos sobre a capitalización da economía.....	23
3.5. Efectos de arrastre ata 2020.....	25
4. Consideracións finais.....	26
5. Cadros finais.....	27

INTRODUCCIÓN

A economía galega espera recibir da Unión Europea, dentro dos programas operativos de Galicia (PO) 2007-2013, axudas do Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional (FEDER) e do Fondo Social Europeo (FSE) que, unha vez cofinanciadas polas autoridades estatais ou rexionais, suporán investimentos por un valor de 3.996 millóns de euros. Os mencionados investimentos concéntranse fundamentalmente en tres grandes áreas: investimento público en infraestruturas físicas e tecnolóxicas, axudas ao investimento produtivo privado e investimento en recursos humanos e capital humano.

O propósito deste Anexo é ofrecer unha avaliación, preliminar e ex ante, do impacto que estes investimentos terán sobre as principais variables macroeconómicas relativas á produción e o emprego rexionais. Para iso, a partir dalgúns supostos sobre a súa distribución anual, utilízase unha versión para a economía galega do modelo macroeconómico HERMIN para estimar tanto os efectos de oferta a longo prazo derivados do aumento do capital público, a capacidade produtiva privada e o capital humano que rexistra a rexión como consecuencia destas axudas, como os efectos de demanda rexistrados durante a realización dos investimentos.

No capítulo 1 expónse brevemente a metodoloxía empregada. A continuación ofrécese unha cuantificación a prezos constantes de 2000 dos investimentos FEDER e FSE que se agarda que reciba a economía galega durante o período 2007-2013, mentres que no capítulo 3 se presentan os principais efectos. Por último, no capítulo 4 recóllese unha serie de observacións finais.

1. METODOLOXÍA

Como se sinalou, para avaliar os efectos macroeconómicos utilizouse unha adaptación á economía galega do modelo HERMIN.

O modelo HERMIN tense utilizado en repetidas ocasións tanto para comparar as características estruturais das economías periféricas europeas como para a avaliación dos efectos macroeconómicos dos Marcos de Apoio Comunitario, do Mercado Único Europeo, do envellecemento da poboación, da ampliación da Unión Europea e dos servizos de atención á dependencia.

Trátase dun modelo convencional de estirpe keynesiana no cal os bloques de gasto e distribución da renda xeran os mecanismos gasto-renda estándar. Aínda así, o modelo tamén incorpora varias características neoclásicas, asociadas especialmente ao bloque de oferta. Así, a produción do sector privado non se determina exclusivamente pola demanda, senón que se ve influenciada tamén pola competitividade en custos e prezos, nun contexto de empresas que buscan o mínimo custo produtivo. Así mesmo, utilízase unha función de produción con elasticidade de substitución constante (CES), na que a ratio capital/traballo responde ao prezo relativo de ambos os dous factores. Por último, a inclusión dun mecanismo de curva de Phillips no mecanismo de negociación salarial introduce efectos adicionais de prezos relativos no modelo.

Para a adaptación do modelo HERMIN á economía galega utilizáronse datos da Contabilidade Rexional de España, da BDMORES, da Fundación BBVA-IVIE, da Enquisa de Poboación Activa, do Censo de Poboación, da Intervención Xeral da Administración do Estado, da Axencia Tributaria, do Fondo Monetario Internacional e da Comisión Europea coa finalidade de que o modelo utilizado posúa todas as características do modelo HERMIN, ademais das propias da economía galega que, para todos os efectos, se trata como unha pequena economía agregada.

Xa que o obxectivo último é identificar e modelizar as canles a través das que os investimentos do FEDER e do FSE poden afectar (e eventualmente acelerar) a economía galega, distínguense efectos de demanda e efectos de oferta.

Dende o lado da demanda, a realización dos proxectos supón un estímulo para a economía da man dun maior gasto público, que se transmite directamente na demanda e xa que logo na produción. Prodúcese ademais un impulso no emprego, a renda e os prezos e salarios. Pola súa banda, os efectos de oferta actúan a través dos custos, a produtividade e a competitividade, estimulando a produción, diminuindo as importacións e incrementando as exportacións. Ademais, ao expandir a capacidade produtiva atenúanse as presións inflacionistas orixinadas no lado da demanda.

Agrupáronse estes posibles efectos segundo os programas implicados:

- a) **Investimento público en infraestruturas:** o seu principal efecto é a redución nos custos de transporte e doutros servizos de comunicación, que repercuten nunha redución nos custos

de produción, aumenta a competitividade e estimula incrementos a longo prazo na produción e o emprego.

- b) **Investimento en recursos humanos:** este programa incrementa a eficiencia e produtividade dos traballadores beneficiados por este, reducindo os custos das empresas existentes, aumentando a calidade do produto producido e incentivando a creación de novas empresas que aproveiten o incremento en eficiencia e produtividade.
- c) **Axudas ao investimento produtivo:** este tipo de axudas están destinadas a impulsar actividades que se consideran importantes e desexables, o que dará lugar a un maior nivel de produción, exportacións e emprego.

Suponse que os beneficios económicos derivados de cada un dos programas se manifestan en forma de externalidades, tratando de capturalos modificando as ecuacións claves do modelo (as funcións de produción e de demanda de factores principalmente). En particular, teranse en conta dous tipos de externalidades: a primeira refírese ao incremento na produtividade dos factores privados, mentres que a segunda se relaciona cunha mellor calidade do produto ofrecido polo sector privado.

Respecto á primeira, se se considera a seguinte función de produción CES:

$$O = A \left\{ \delta (\exp(\lambda_L t) L)^{-\rho} + (1 - \delta) (\exp(\lambda_K t) K)^\rho \right\}^{-(1/\rho)}$$

(onde O, L e K representan, respectivamente, valor engadido, emprego e stock de capital, A é un parámetro de escala, $1/(1 + \rho)$ é a elasticidade de substitución, δ é un parámetro de intensidade de factores e λ_L e λ_K son as taxas de progreso técnico incorporado en traballo e capital, respectivamente), esta externalidade pódese incorporar endoxeneizando o parámetro de escala da seguinte forma para o investimento en infraestrutura pública (KGINF), en capital humano (KH) e en sector privado (K), respectivamente:

$$A_t = A_0 (KGINF_t / KGINF_0)^{\eta_1} (KH_t / KH_0)^{\eta_2} (K_t / K_0)^{\eta_3}$$

onde os subíndices t e 0 denotan stock acumulado con e sen investimentos do PO, e η_1 , η_2 e η_3 representan a elasticidade correspondente.

O segundo tipo de externalidade opera tanto directamente a través do efecto de cada un dos programas sobre a mellora na calidade da produción industrial (o que repercute nunha maior demanda exterior destes bens), como indirectamente a través dos maiores fluxos de investimento estranxeiro directo que derivarían da dispoñibilidade de persoal científico e técnico mellor cualificado e dunhas mellores infraestruturas, e a conseguinte modernización do equipo e das técnicas de produción das empresas participadas e a súa maior propensión exportadora. Para capturar este tipo de externalidade, relaciónase o crecemento no stock de infraestrutura, o incremento en capital humano e a maior dotación de capital privado sectorial coa medida da demanda exterior utilizada no modelo HERMIN, OW, (variable clave na determinación do nivel de produción do sector comerciable) da seguinte forma:

$$OWX = OW * (KGINF_t / KGINF_0)^{\eta_1} * (KH_t / KH_0)^{\eta_2} * (K_t / K_0)^{\eta_3}$$

Na avaliación empírica adóptanse os seguintes valores para as distintas elasticidades: $\eta_1=0,16$ (a partir da estimación dunha función de produción ampliada con capital público para Galicia), $\eta_2=0,07$ (a partir das estimacións sobre o rendemento social da educación e a formación profesional) e $\eta_3=0,10$ (a partir de información microeconómica sobre o MAC 1989-93).

Esta forma de introducir os efectos de oferta nun modelo econométrico convencional é, sen dúbida, un primeiro intento ad hoc dentro dun tratamento case sen explorar. Co obxecto de limitar os riscos adoptáronse os valores máis moderados das elasticidades suxeridos pola literatura e, na simulación, fíxose que os seus efectos madurasen progresivamente. É obvio que os resultados sobre os efectos de oferta dos investimentos dependerán do tamaño e velocidade de maduración das externalidades.

2. OS INVESTIMENTOS DO FEDER E DO FSE DURANTE O PERÍODO 2007-2013

Dado que tanto a Contabilidade Rexional de España (CRE) do Instituto Nacional de Estatística (INE) como EUROSTAT toman o ano 2000 como ano base para calcular as magnitudes a prezos constantes, o cadro 1 ofrece as estimacións para o deflactor do produto interior bruto (PIB) que se utilizaron para expresar as magnitudes nominais en reais. Cómpre sinalar que os datos para 2000-2005 son os que derivan directamente da CRE, mentres que os correspondentes aos anos 2006-2013 se basean nas proxeccións do modelo.

A conversión de euros 2007 a euros 2000, efectuouse deflactando polo factor correspondente a cada ano dende o 2007 ao 2000 os importes correspondentes a cada tipo de actuación: infraestruturas, investimento produtivo e recursos humanos, e sumando estes cálculos, tal como se reflicte no cadro 2.

Cómpre sinalar nese sentido que a proxección para 2006 do total do Estado utilizando a mesma metodoloxía replica exactamente o deflactor implícito do PIB español adiantado polo INE na súa Contabilidade Nacional Trimestral de España, o cal outorga certa confianza na proxección do PIB galego ata 2013. Ademais as cifras de inflación calculadas co deflactor do PIB galego ofrecen unha senda razoable do comportamento dos prezos durante a senda 2007-2013.

Cadro 1: Evolución do deflactor do PIB galego

Ano	Deflactor do PIB
2000	100.00
2001	103.93
2002	108.33
2003	112.94
2004	117.30
2005	122.21
2006	126.25
2007	130.19
2008	133.86
2009	137.65
2010	141.53
2011	145.53
2012	149.64
2013	153.87

Cadro 2: Conversión de euros 2007 a euros constantes de 2000

	Infraestruturas	Investimento produtivo	Recursos humanos	TOTAL
2007	383.884.079	90.657.623	60.569.364	535.111.067
2008	391.387.865	95.143.528	62.303.333	548.834.726
2009	399.703.096	96.613.570	63.540.382	559.857.048
2010	408.801.638	97.565.176	64.790.752	571.157.566
2011	418.082.146	98.535.817	66.066.130	582.684.093
2012	427.548.259	99.525.876	67.367.015	594.441.150
2013	412.118.178	122.809.130	69.158.099	604.085.407
2007-2013	2.841.525.262	700.850.720	453.795.076	3.996.171.059
Euros correntes				3.996

	Infraestruturas	Investimento produtivo	Recursos humanos	TOTAL	deflactor
2007	294.873.623	69.637.016	46.525.263	411.035.902	1,30
2008	292.381.517	71.075.809	46.542.943	410.000.269	1,34
2009	290.386.767	70.190.355	46.162.480	406.739.601	1,38
2010	288.835.271	68.933.833	45.777.347	403.546.452	1,42
2011	287.275.777	67.706.678	45.395.861	400.378.316	1,46
2012	285.708.903	66.508.115	45.017.973	397.234.991	1,50
2013	267.832.369	79.812.690	44.945.306	392.590.365	1,54
2007-2013	2.007.294.227	493.864.496	320.367.173	2.821.525.896	
Euros constantes de 2000				2.822	

O cadro 3 recolle as cifras anuais dos investimentos realizados en Galicia durante o período de programación comunitario 2007-2013, expresadas en euros de 2000. Estas cifras contemplan tanto as axudas recibidas da Unión Europea como o correspondente cofinanciamento por parte das autoridades estatais ou rexionais e preséntanse desagregadas nas categorías que se empregan na avaliación e que se mencionaron anteriormente (investimento público en infraestruturas, axudas ao investimento produtivo privado e investimento en recursos humanos). Como se aprecia no mencionado cadro, o total de investimentos elévase a 2.822 millóns de euros de 2000, que corresponden a 3.996 millóns a euros correntes de 2007, utilizando o deflactor do PIB galego.

Cadro 3: Detalle anual dos investimentos programados con axuda cofinanciada con fondos europeos por categorías

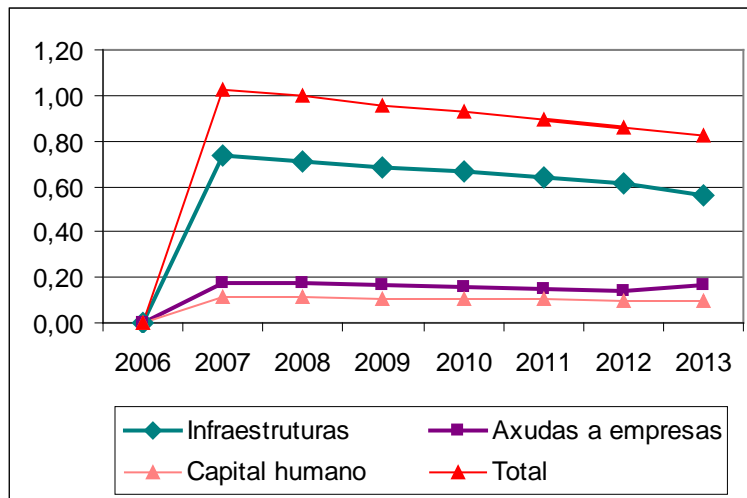
	Infraestruturas	Axudas a empresas	Capital humano	Total
2007	294.874	69.637	46.525	411.036
2008	292.382	71.076	46.543	410.000
2009	290.387	70.190	46.162	406.740
2010	288.835	68.934	45.777	403.546
2011	287.276	67.707	45.396	400.378
2012	285.709	66.508	45.018	397.235
2013	267.832	79.813	44.945	392.590
Total 07-13	2.007.294	493.864	320.367	2.821.526

Nota: Custo total en miles de euros de 2000

Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

No gráfico 1 amósase a participación dos investimentos recollidos no cadro 2 no PIB galego, ambas as dúas magnitudes expresadas en euros de 2000. Como pode apreciarse nese gráfico, os investimentos que se van avaliar supoñen un impacto inicial sobre a produción real do 1,03 por cento en 2000, diminuindo logo gradualmente ata situarse nun 0,82 por cento en 2013. Por termo medio, os investimentos examinados representan un 0,93 por cento do PIB real de Galicia durante o período 2007-2013. Como se aprecia claramente no gráfico, os investimentos en infraestruturas supoñen, en media para o período 2007-2013, o 71,18 por cento do impacto total (0,66 por cento do PIB), contribuíndo as destinadas a empresas cun 17,47 por cento do estímulo total (0,16 por cento do PIB) e as dedicadas ao capital humano o 11,35 por cento restante (0,11 por cento do PIB).

Gráfico 1: Montantes dos investimentos programados con cargo a axudas cofinanciadas con fondos europeos como porcentaxe da produción real galega

Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

Nota: Porcentaxe do montante do custo total dos investimentos do FEDER e FSE en relación ao PIB, ambas as dúas magnitudes en euros de 2000

3. RESULTADOS DAS SIMULACIÓNS

Neste apartado preséntanse os resultados da avaliación dos efectos dos investimentos contemplados no FEDER e o FSE sobre a economía galega durante o período 2007-2013. Os seus efectos compáranse coa situación que prevalecería no caso da completa ausencia destes investimentos (escenario de referencia ou escenario sen axudas).

A realización deste exercicio de simulación requiriu a estimación e proxección dun gran número de variables económicas, que podemos clasificar en dous grandes grupos: variables macroeconómicas e variables demográficas.

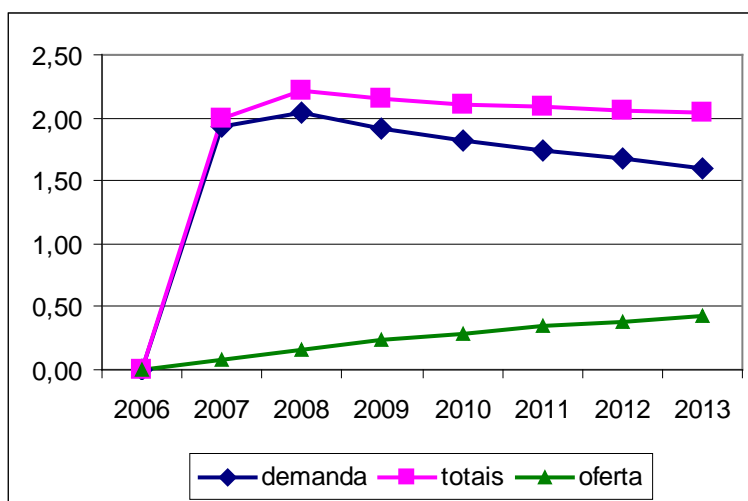
En canto ás variables macroeconómicas (produción, prezos, etc.), estas foron xeradas polo modelo HERMIN-Galicia da seguinte maneira. En primeiro lugar, para o período 1980-2005, impúxose que o modelo dese xerado exactamente os datos históricos dispoñibles, mediante a incorporación de axustes constantes nas ecuacións de comportamento. En segundo lugar, para o período 2007-2013, procedeuse a proxectar as variables esóxenas baixo un escenario de "ausencia de cambio" e de "política económica neutral", un contorno internacional non inflacionario e a evolución das economías española e europea contemplada nos documentos Actualización do Programa de Estabilidade (2004-2008) e European Economy. Economic Forecasts. Autumn 2006 (elaborados, respectivamente, polo Ministerio de Economía e Facenda e a Comisión Europea), completados con escenarios prospectivos máis afastados no tempo elaborados pola Organización para a Cooperación e Desenvolvemento Económico (OCDE) e o Fondo Monetario Internacional (FMI).

Respecto á poboación, para o período 1996-2006, utilízanse as cifras oficiais de poboación que ofrece o INE a través do padrón municipal, mentres que para o período 2007-2013, se aplican ao dato oficial de poboación a xaneiro de 2006 as taxas de crecemento interanuais das proxeccións intercensais a un de xaneiro (escenario 1) para Galicia calculadas polo INE a partir do Censo de 2001.

3.1. EFECTOS SOBRE A PRODUCCIÓN E A RENDA POR HABITANTE

Dado que o interese primordial é o papel desempeñado polos fondos europeos examinados á hora de promover a cohesión económica, centrarémonos nos impactos sobre o PIB a prezos constantes de 2000 (PIB real). No gráfico 2 preséntanse os resultados en termos desta variable para tres simulacións: a primeira amosa unicamente os efectos de demanda; a segunda ten en conta unicamente os efectos de oferta; e a terceira considera os efectos totais (tanto de demanda como de oferta).

Gráfico 2: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a produción real galega (detalle por tipos de efecto)

Nota: Desviación porcentual do PIB en euros de 2000 respecto ao escenario de referencia (sen axudas)

Fuente: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

Como se aprecia no gráfico 2, as simulacións realizadas suxiren que os efectos de demanda ou keynesianos incrementarán inicialmente o PIB real galego para logo reducirse progresivamente o seu efecto, observándose un incremento inicial dun 1,93 por cento sobre o escenario base (sen axudas europeas) en 2007 e, tras aumentar ata un 2,05 por cento en 2008, diminuír paulatinamente dende un 1,92 por cento en 2009 ata un 1,60 por cento en 2013. Pola súa banda, os efectos de oferta maniféstanse progresivamente, dado que se impuxo (como é habitual na literatura) que as externalidades se recollen gradualmente, observándose un aumento en 2007 dun 0,07 por cento sobre o escenario base (sen axudas), incrementándose logo pouco a pouco ata un 0,43 por cento en 2013. Por último, e tal como se aprecia no gráfico 2, estímase que os efectos totais (keynesianos e de externalidades) darán lugar a un PIB real un 2,00 por cento superior ao que se rexistraría no escenario base (sen axudas) en 2007, aumentando en 2008 ata un 2,21 por cento, para diminuír posteriormente pouco a pouco dende un 2,15 por cento en 2009 ata un 2,03 por cento en 2013. **Por termo medio, os resultados indican que os efectos de demanda derivados dos investimentos examinados suporán, no período 2007-2013, un estímulo da produción real do 1,82 por cento, mentres que os efectos de oferta incrementarán o PIB real nun 0,27 por cento, polo que se estima que o efecto medio conxunto ascenda ao 2,09 por cento.**

Cómpre sinalar por último que os efectos das axudas 2007-2013 se acumularían aos rexistrados sobre a produción galega como consecuencia dos anteriores períodos orzamentarios (1989-1993, 1994-1999 e 2000-2006), polo que o impulso total podería ser aínda maior ao engadirse o efecto das externalidades xeradas por este programa aos anteriormente executados.

O cadro 4 ofrece os resultados da simulación en termos do nivel de PIB real. Como se aprecia no cadro, o escenario sen axudas supón que, durante o período 2007-2013, a economía galega rexistrará unha taxa media de crecemento real anual (TCA) do 2,66 por cento (escenario sen efectos totais), fronte a un crecemento do 2,96 por cento que experimentaría de recibir as axudas cofinanciadas (escenario con axudas). **Este diferencial de 0,30 puntos porcentuais sería o plus de crecemento derivado da execución dos investimentos previstos para o período 2007-2013.** Pola súa banda, se só se tivesen en conta os efectos de oferta (excluíndo polo tanto os de demanda), as simulacións realizadas suxiren que a economía galega crecería a unha taxa real acumulativa do 2,72 por cento. Cómpre sinalar por último que, tal e como recollen a última columna do cadro 3 e o gráfico 3, a diferenza no valor da produción real entre os escenarios con axudas e sen efectos totais se sitúa en 800 millóns de euros de 2000 no ano 2007, aumentándose logo paulatinamente dende os 910 millóns de euros de 2000 en 2008 ata os 970 millóns de euros de 2000 no ano 2013, situándose a diferenza no valor medio do PIB real entre ambos os dous escenarios durante o período 2007-2013 en 914 millóns de euros de 2000.

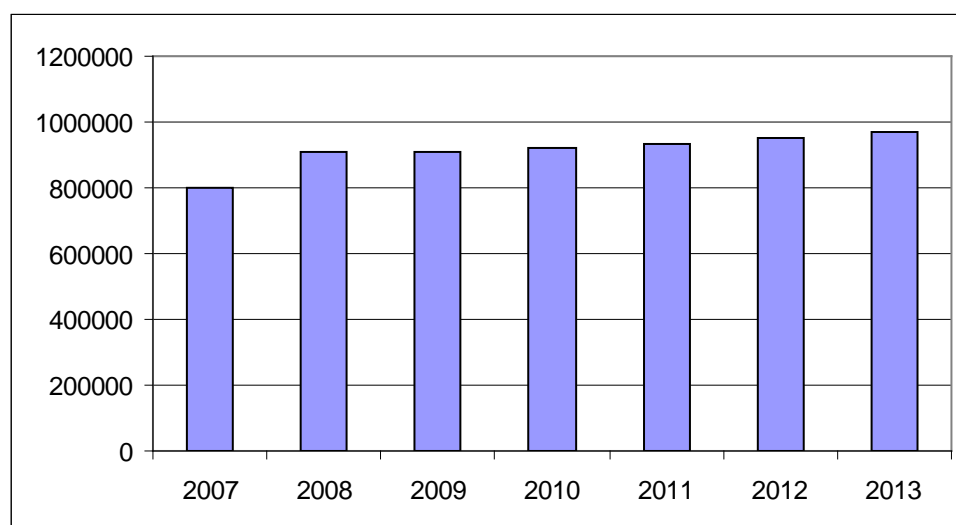
Cadro 4: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a produción real galega

	Con axudas (1)	Sen efectos demanda	Sen efectos totais (2)	Diferenza (1)-(2)
2006	38847347	38847347	38847347	0
2007	40010357	39240035	39210779	799578
2008	41216550	40372454	40306774	909776
2009	42423097	41610610	41512714	910384
2010	43668847	42873945	42747137	921709
2011	44954964	44171999	44018795	936170
2012	46282651	45507998	45332864	949787
2013	47653149	46888820	46683480	969669
TCA 06-13	2.96	2.72	2.66	0.30
Media 07-13	43744231	42952266	42830363	913868

Nota: Miles de euros de 2000

Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

Gráfico 3: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a produción real galega

Nota: Diferenza no PIB real entre os escenarios con e sen FEDER en miles de euros de 2000

Pola súa banda, o cadro 5 presenta os resultados en termos de renda por habitante, aproximada como PIB real per capita. Como pode observarse no cadro, **entre 2007 e 2013, estímase que a renda por habitante será, en media, 331 euros de 2000 maior da que se rexistraría en ausencia dos investimentos cofinanciados con cargo ás axudas europeas.** Así mesmo, a última columna do cadro 4 e o gráfico 4 indican como a diferenza en renda per capita entre os escenarios con e sen axudas pasa de 289 euros de 2000 en 2007 a 352 euros de 2000 en 2013.

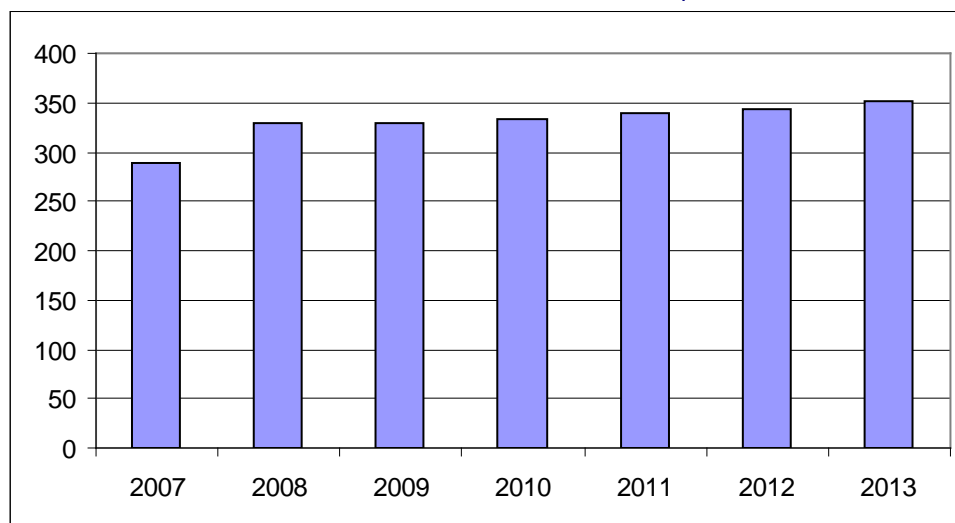
Cadro 5: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a renda por habitante en Galicia

	Con axudas (1)	Sen efectos demanda	Sen efectos totais (2)	Diferenza (1)-(2)
2006	14037	14037	14037	0
2007	14450	14172	14161	289
2008	14885	14580	14556	329
2009	15326	15033	14997	329
2010	15788	15501	15455	333
2011	16271	15988	15932	339
2012	16772	16491	16428	344
2013	17292	17014	16940	352
TCA 06-13	3.02	2.79	2.72	0.30
Media 07-13	15826	15540	15496	331

Nota: Euros de 2000

Fonte: Proxeccións de poboación sobre a base do censo 2001 e estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

Gráfico 4: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a renda por habitante en Galicia

Nota: Diferenza no PIB real por habitante entre os escenarios con e sen FEDER en euros de 2000

O cadro 6 amosa a situación relativa da renda real por habitante de Galicia respecto á media dos quince países que formaban a UE antes da ampliación de 2004 (EU-15), expresadas en número índice con valor 100 para a media UE-15 de cada ano e calculada en termos de paridade do poder adquisitivo. Como pode apreciarse, a diferenza neste índice entre os escenarios con e sen axudas cofinanciadas situaríase en dous puntos ao rematar o período orzamentario, **facendo posible unha converxencia real máis rápida, chegando acadar en 2013 o 80 por cento da renda media por habitante da UE-15.**

Cadro 6: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a posición relativa da renda por habitante en Galicia respecto á media da Unión Europea dos quince

	Con axudas	Sen efectos totais
2006	73	73
2007	74	73
2008	75	74
2009	77	75
2010	78	76
2011	79	77
2012	80	78
2013	81	79

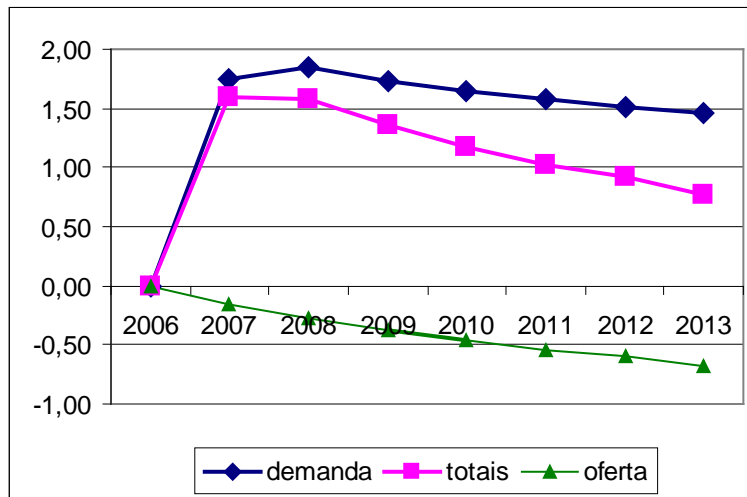
Nota: Renda por habitante en termos de paridade do poder adquisitivo con e sen axudas europeas, Índice EU15=100

Fonte: Proxeccións de poboación sobre a base do censo 2001 e estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

3.2. EFECTOS SOBRE O MERCADO DE TRABALLO

En canto ao emprego, o gráfico 5 ofrece as desviacións porcentuais no número de empregados respecto ao escenario de referencia (sen axudas). Como se aprecia neste gráfico, os resultados das simulacións suxiren que os efectos de demanda ou keynesianos incrementarán o emprego en 2007 nun 1,75 por cento, aumentando ata un 1,85 por cento en 2008, caendo entón de xeito progresivo dende un 1,73 por cento no ano 2009 ata un 1,46 por cento en 2013. Estímase así mesmo que os efectos totais (keynesianos e de externalidades) suporán un estímulo na ocupación do 1,60 por cento en 2007, para logo diminuír paulatinamente ata un 0,77 por cento no 2013. Isto débese a que se agarda que a maior dotación de infraestruturas públicas, de capital privado e de capital humano logrado cos investimentos cofinanciados con axudas europeas faga máis produtivos os factores privados e, entre outros efectos, se requiran menos cantidades de traballo. **Por termo medio, estímase que os efectos de demanda das axudas europeas suporán, no período 2007-2013, un incremento do emprego do 1,65 por cento, mentres que os efectos de oferta o reducirán nun 0,69 por cento, polo que esperamos que o efecto medio conxunto se sitúe nun 1,20 por cento.**

Gráfico 5: Efectos das axudas cofinanciadas sobre o emprego galego (I)

Nota: Desviación porcentual do emprego respecto ao escenario de referencia (sen axudas)

Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

No cadro 7 preséntanse os resultados en termos de número de empregos xerados baixo distintos escenarios. Como pode observarse, estímase que as axudas europeas farán posible que o emprego creza a unha taxa acumulativa anual do 2,03 por cento durante o período 2007-2013, fronte a un crecemento do 1,92 por cento que se rexistraría en ausencia dos devanditos investimentos. O gráfico 6 amosa as diferenzas en miles de empregos xerados ou mantidos no caso dos investimentos cofinanciados con axudas europeas (con axudas) fronte ao escenario de

referencia (sen efectos totais). Como se observa neste gráfico (e na última columna do cadro 6), os resultados das simulacións suxiren que os efectos totais das axudas europeas crearán, en 2007, 18.970 empregos máis que os que se rexistrarían no escenario de base (sen axudas), descendendo logo paulatinamente esa diferenza dende 19.170 empregos en 2008 ata os 10.333 empregos en 2013. **En termo medio, durante o período 2007-2013, os efectos totais das axudas europeas manterían ou xerarían 15.070 empregos máis ca os que se observarían no escenario de base (sen axudas).** Por último, cómpre salientar o feito de que durante o período 2007-2013 a suma acumulada de empregos creados polas axudas cofinanciadas ascende a 105.488.

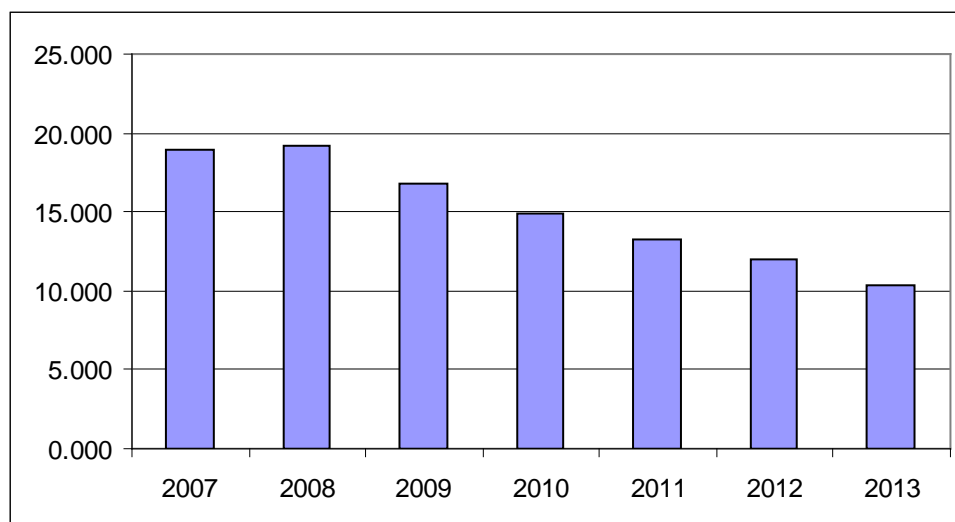
Cadro 7: Efectos das axudas cofinanciadas sobre o emprego galego

	Con axudas (1)	Sen efectos demanda	Sen efectos totais (2)	Diferenza (1)-(2)
2006	1164	1164	1164	0
2007	1188	1167	1169	19
2008	1213	1190	1194	19
2009	1237	1216	1220	17
2010	1262	1241	1247	15
2011	1288	1267	1274	13
2012	1314	1294	1302	12
2013	1340	1321	1330	10
TCA 06-13	2.03	1.82	1.92	0.11
Media 07-13	1263	1242	1248	15

Nota: Miles de empregados

Fonte: EPA e estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

Gráfico 6: Efectos das axudas cofinanciadas sobre o emprego galego (II)

Nota: Diferenza en emprego entre os escenarios con e sen axudas, en persoas

O cadro 8 presenta os resultados obtidos nas simulacións en termos da taxa de emprego ou ocupación. Como se aprecia no cadro, no ano 2007 a taxa de emprego resultante do escenario con axudas cofinanciadas é superior á derivada do escenario sen axudas en 0,82 puntos porcentuais, aumentando esa diferenza a 0,86 puntos porcentuais en 2008, para diminuír logo gradualmente ata 0,52 puntos porcentuais en 2013, situándose a diferenza media durante este período de 0,70 puntos porcentuais. **Deste xeito, para o período 2007-2013, a taxa de emprego efectivamente observada rexistraría unha taxa do crecemento medio do 4,71 por cento, mentres que, baixo o escenario base (ausencia de axudas cofinanciadas) se observaría una taxa de crecemento do 4,59 por cento.** Aínda así, en 2010 non se acada o obxectivo establecido na Axenda de Lisboa relativo a obter unha taxa de emprego total do 70 por cento nese ano, malia que si se acada a do 66% presentada no PO para 2013.

Cadro 8: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a taxa de emprego galega

	Con axudas (1)	Sen efectos demanda	Sen efectos totais (2)	Diferenza (1)-(2)
2006	49.07	49.07	49.07	0.00
2007	51.58	50.68	50.75	0.82
2008	54.16	53.16	53.31	0.86
2009	56.73	55.75	55.96	0.77
2010	59.37	58.40	58.67	0.70
2011	62.08	61.10	61.44	0.64
2012	64.85	63.87	64.26	0.59

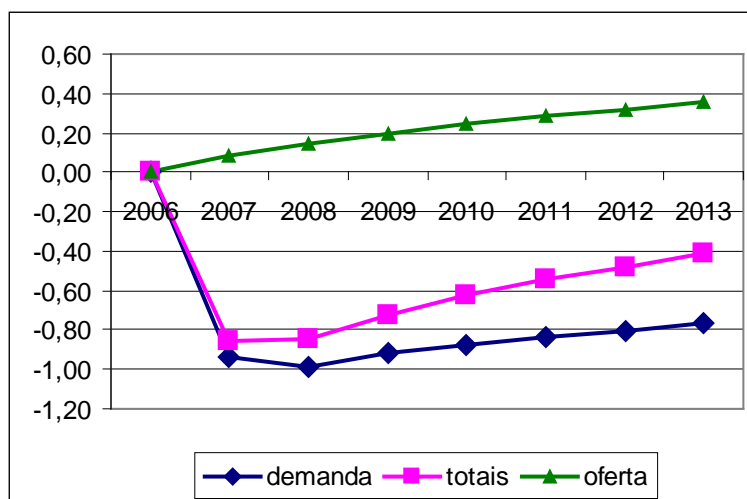
2013	67.70	66.71	67.18	0.52
TCA 06-13	4.71	4.49	4.59	0.12
Media 07-13	59.50	58.52	58.80	0.70

Nota: Empregados como porcentaxe da poboación en idade de traballar

Fonte: EPA, Proxeccións de poboación sobre a base do censo 2001 e estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

No gráfico 7 ofrécese a diferenza entre as taxas de paro que se agarda que se obteñan baixo os diferentes efectos das axudas europeas. Como pode apreciarse, estímase que os efectos de demanda ou keynesianos reducirán a taxa de paro en 2007 en 0,93 puntos porcentuais e, tras incrementarse esa caída ata 0,98 puntos porcentuais en 2008, diminuír pouco a pouco posteriormente dende 0,92 puntos porcentuais en 2009 ata situarse en 0,77 puntos porcentuais en 2013. Pola súa banda, as simulacións indican que os efectos de oferta incrementarán progresivamente a taxa de paro a medida que van madurando as externalidades, dende 0,08 puntos porcentuais en 2007 ata a 0,36 puntos porcentuais en 2013. Como consecuencia, a taxa de paro resultante dos efectos totais é relativamente maior ca a obtida cando só operan os efectos de demanda. Por último, o cadro 9 presenta as taxas de paro que se rexistrarían con e sen axudas cofinanciadas. Para o ano 2007, a diferenza entre a taxa de paro resultante do escenario sen axudas resulta ser superior á derivada do escenario con axudas en 0,85 puntos porcentuais, diminuíndo gradualmente ata 0,41 puntos porcentuais en 2013. Así pois, para o período 2007-2013, o termo medio de diferenzas entre a taxa de paro que se agarda que se observe cos efectos totais das axudas europeas e a que se rexistraría baixo o escenario base (ausencia de axudas) sitúase en -0,64 puntos porcentuais. Como resultado deste comportamento, **prevese que a taxa de paro da economía galega experimente unha caída media anual do 1,99 por cento entre 2006 e 2013, fronte a unha redución do 1,23 por cento que rexistraría en ausencia das axudas cofinanciadas** (sen efectos totais).

Gráfico 7: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a taxa de paro galega

Nota: Desviación da taxa de paro respecto ao escenario de referencia (sen axudas)

Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

Cadro 9: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a taxa de paro galega

	Con axudas (1)	Sen efectos demanda	Sen efectos totais (2)	Diferenza (1)-(2)
2006	8.48	8.48	8.48	0.00
2007	8.32	9.25	9.17	-0.85
2008	8.16	9.15	9.00	-0.84
2009	8.00	8.92	8.73	-0.72
2010	7.84	8.72	8.47	-0.63
2011	7.69	8.52	8.23	-0.55
2012	7.53	8.33	8.01	-0.49
2013	7.37	8.14	7.78	-0.41
TCA 06-13	-1.99	-0.59	-1.23	-0.76
Media 07-13	7.84	8.72	8.49	-0.64

Nota: Parados como porcentaxe da poboación activa

Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

3.3. EFECTOS SOBRE A PRODUTIVIDADE DO TRABALLO

O cadro 10 presenta os resultados en termos de produtividade aparente do traballo (PIB real por ocupado), expresada en euros de 2000. Como se desprende deste cadro, as simulacións suxiren que, baixo o escenario das axudas cofinanciadas con cargo aos fondos europeos, **a produtividade aparente do traballo rexistrará unha taxa media de crecemento do 0,91 por cento entre 2006 e 2013, fronte a un crecemento do 0,72 por cento en ausencia devanditas axudas, o que representa unha ganancia de 0,18 puntos porcentuais**. Así mesmo, e tal como se aprecia na última columna do cadro 9, espérase que a diferenza en produtividade do traballo entre os escenarios con e sen axudas cofinanciadas aumente pouco a pouco dende 138 euros de 2000 no ano 2007 ata 453 euros de 2000 no ano 2013, sendo 312 euros de 2000 a diferenza media durante o período.

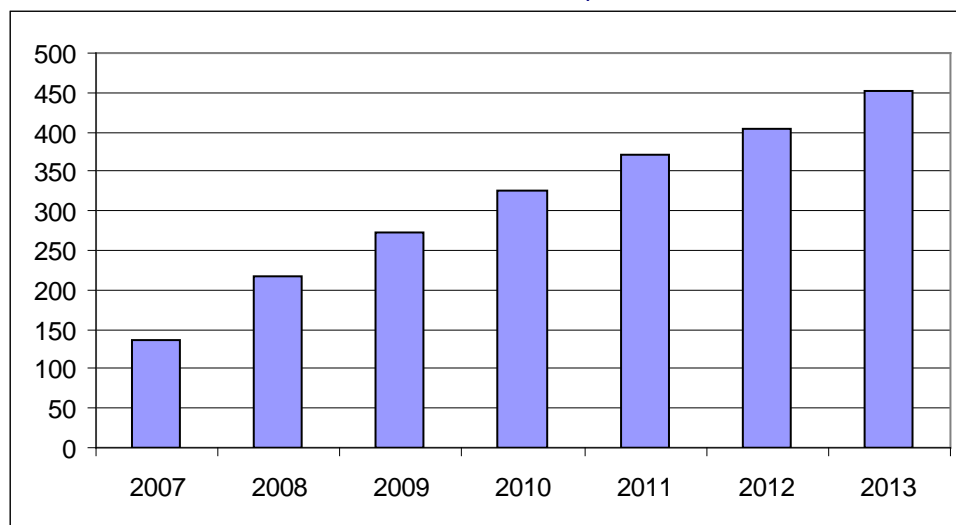
Cadro 10: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a produtividade do traballo en Galicia

	Con axudas (1)	Sen efectos demanda	Sen efectos totais (2)	Diferenza (1)-(2)
2006	33.368	33.368	33.368	0
2007	33.674	33.613	33.537	138
2008	33.986	33.917	33.770	216
2009	34.291	34.226	34.018	274
2010	34.601	34.539	34.275	325
2011	34.913	34.854	34.542	371
2012	35.230	35.175	34.826	404
2013	35.550	35.497	35.097	453
TCA 06-13	0.91	0.89	0.72	0.18
Media 07-13	34.607	34.546	34.295	312

Nota: Produtividade aparente do traballo expresada en euros de 2000

Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

Gráfico 8: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a produtividade do traballo en Galicia

Nota: Diferenza no PIB real por ocupado entre os escenarios con e sen axudas, en euros de 2000

3.4. EFECTOS SOBRE A CAPITALIZACIÓN DA ECONOMÍA

O cadro 11 amosa os resultados obtidos para o stock de capital privado baixo distintos escenarios. Como pode observarse, as simulacións indican que as axudas cofinanciadas con fondos europeos darán lugar a un incremento do stock de capital privado no ano 2007 en 529 mil euros de 2000 (diferenza entre os escenarios con axudas e sen efectos totais das axudas), aumentando esa diferenza paulatinamente ata 2,86 millóns de euros de 2000 en 2013, situándose a diferenza media en 1,80 millóns de euros de 2000 para o período 2007-2013. Como consecuencia, espérase que o stock de capital privado rexistre unha taxa media de crecemento anual do 2,37 por cento durante o período 2006-2013, fronte a un crecemento do 2,01 por cento que se daría en ausencia das axudas cofinanciadas, o que representa unha ganancia de 0,36 puntos porcentuais.

Cadro 11: Efectos das axudas cofinanciadas sobre o capital privado da economía galega

	Con axudas (1)	Sen efectos demanda	Sen efectos totais (2)	Diferenza (1)-(2)
2006	99.076	99.076	99.076	0
2007	101.950	101.419	101.420	529
2008	104.600	103.556	103.551	1.050
2009	107.006	105.520	105.502	1.504
2010	109.360	107.493	107.457	1.903
2011	111.766	109.570	109.514	2.252
2012	114.225	111.805	111.727	2.498
2013	116.738	113.983	113.874	2.864
TCA 06-13	2.37	2.02	2.01	0.36
Media 07-13	109.378	107.621	107.578	1.800

Nota: Stock de capital privado en miles euros de 2000

Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

Por último, o cadro 12 ofrece os resultados en termos do stock de capital público xerado baixo distintos escenarios. Como pode observarse, as simulacións suxiren que os investimentos previstos con cargo ás axudas cofinanciadas con fondos europeos incrementarán o stock de capital público no ano 2007 en 403 mil euros de 2000 (diferenza entre os escenarios con e sen axudas), aumentando esa diferenza gradualmente ata situarse en 2,55 millóns de euros de 2000

en 2013, sendo a diferenza media de 1,49 millóns de euros de 2000 para o período 2006-2013. Como resultado, estímase que as axudas cofinanciadas farán posible que o stock de capital público creza en Galicia a unha taxa media anual do 4,68 por cento durante o período 2006-2013, fronte a unha taxa media do 3,78 por cento que se rexistraría en ausencia destes investimentos, o que supón unha ganancia de 0,90 puntos porcentuais.

Cadro 12: Efectos das axudas cofinanciadas sobre o capital público da economía galega

	Con axudas (1)	Sen efectos demanda	Sen efectos totais (2)	Diferenza (1)-(2)
2006	31.514	31.514	31.514	0
2007	32.989	32.587	32.586	403
2008	34.533	33.744	33.742	791
2009	36.149	34.989	34.986	1.163
2010	37.841	36.323	36.317	1.524
2011	39.612	37.747	37.738	1.874
2012	41.466	39.320	39.309	2.158
2013	43.407	40.877	40.862	2.546
TCA 06-13	4.68	3.79	3.78	0.90
Media 07-13	38.000	36.512	36.506	1.494

Nota: Stock de capital público en miles euros de 2000

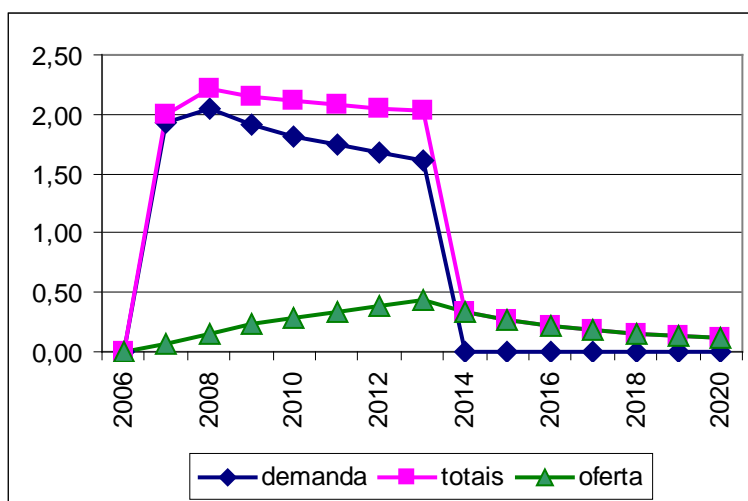
Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

3.5. EFECTOS DE ARRASTRE ATA 2020

Co obxecto de avaliar os efectos de arrastre das axudas cofinanciadas sobre a produción agregada real unha vez rematado o período orzamentario 2007-2013 e supoñendo que nese último ano se executa todo, procedeuse a realizar simulacións ata o ano 2020, cuxos resultados sobre o PIB a prezos constantes de 2000 se presentan no gráfico 9.

Para os efectos comparativos, vólvense presentar os resultados en termos desta variable para tres simulacións: a primeira amosa unicamente os efectos de demanda; a segunda ten en conta unicamente os efectos de oferta; e a terceira considera os efectos totais (tanto de demanda como de oferta). Como pode apreciarse, a partir de 2014 unicamente operan os efectos de oferta dos investimentos realizados, que van descendendo progresivamente dende 0,33 puntos porcentuais en 2014 ata 0,11 puntos en 2020. **Por termo medio, os resultados indican que estes efectos de oferta operativos no período 2014-2020 suporán un estímulo da produción real galega dun 0,20 por cento.**

Gráfico 9: Efectos das axudas cofinanciadas sobre a produción real galega ata o 2020

Nota: Desviación porcentual do PIB en euros de 2000 respecto ao escenario de referencia (sen axudas)

Fonte: Estimacións propias baseadas na adaptación do modelo Hermin a Galicia

4. CONSIDERACIÓNS FINAIS

Neste traballo ofreceuse unha estimación cuantitativa da orde de magnitude verosímil dos efectos que os investimentos, que Galicia espera cofinanciar con cargo ao FEDER e ao FSE durante o período de programación comunitario 2007-2013, poden ter sobre variables macroeconómicas claves como o PIB, a renda por habitante, o emprego, a taxa de paro, a produtividade do traballo e o stock de capital privado e público. Para isto, utilizouse unha adaptación á economía galega do modelo macroeconómico HERMIN-España, o que permite comparar a súa evolución con e sen os devanditos investimentos.

Moi resumidamente, os resultados das simulacións suxiren que a economía galega rexistrará unha taxa media anual de crecemento real durante o período 2006-2013 do 2,96 por cento coas axudas europeas, fronte a un 2,66 por cento que se rexistraría en ausencia desas axudas. Estímase que iso suporá un aumento medio de 331 euros de 2000 na renda real por habitante de Galicia durante o período de vixencia dos investimentos, facendo posible que en 2013 acade o 81 por cento da renda media da UE15. Así mesmo, o efecto agregado das axudas europeas sobre o mercado de traballo cífrase nun incremento acumulado durante o período 2007-2013 de preto de 106 mil postos de traballo, o que á súa vez supón unha redución media na taxa de paro en 0,64 puntos porcentuais nos anos 2007-2013 en comparación da situación que se daría de non se recibiren as axudas europeas. Pola súa banda, estímase que a taxa de emprego se incrementará ata o 67,67 por cento en 2013 con axudas europeas, mentres que, baixo o escenario sen axudas europeas só aumentaría ata o 67,18 por cento. Respecto á produtividade do traballo, agárdase un incremento medio de 312 euros de 2000 respecto á que se rexistraría sen os investimentos previstos con cargo ás axudas europeas. Por último, o efecto medio estimado sobre o stock de capital privado ascende a 1,80 millóns de euros de 2000, mentres que o impacto medio sobre o stock de capital público se sitúa en 1,49 millóns de euros de 2000.

Ao estender a análise ata o ano 2020, permitindo que se manifesten os efectos de oferta dos investimentos realizados máis aló do período orzamentario 2007-2013, obtense un estímulo medio sobre a produción real galega dun 0,20 por cento no período 2014-2020.

Aínda que como en todo traballo empírico, as limitacións derivadas dos distintos supostos que se foron adoptando ao longo do traballo levan que os valores obtidos deben interpretarse con cautela (especialmente cando se expresan como “contrafactuais” de situacións que non ocorreron aínda), dos resultados das simulacións dedúcese que os investimentos en infraestruturas, axudas a empresas e capital humano que se prevé cofinanciar con cargo ao FEDER e o FSE para o período orzamentario 2007-2013 constituirán un elemento dinamizador da economía galega, coadxuvando significativamente á creación de riqueza e emprego na rexión.

5. CADROS FINAIS

Achéganse finalmente os cadros de resumo final coas principais variables e magnitudes máis relevantes.

Cadro 13 Resumo dos efectos das axudas cofinanciadas sobre as taxas de crecemento das principais magnitudes (2007-2013) Variación porcentual

	con axudas	sen axudas
PIB real	2.96	2.66
Emprego	2.03	1.92
Renda por habitante	3.02	2.72
Renda por habitante (converxencia con Europa. Índice EU-15)	1.49	1.20
Stock de capital privado	2.37	2.01
Stock de capital público	4.68	3.78
Produtividade	0.91	0.72
Taxa de paro	-1.99	-1.23
Taxa de emprego	4.71	4.59

Cadro 14. Resumo dos efectos das axudas cofinanciadas sobre os niveis das principais magnitudes (media 2007-2013)

	con axudas	sen axudas
PIB real	43.744.231	42.830.363
Emprego (miles)	1.263	1.248
Renda por habitante (euros correntes)	15.826	15.496
%renda europea EU-15=100.	78	76
Stock de capital privado	109.378	107.578
Stock de capital público	38.000	36.506
Produtividade aparente	34.607	34.295
Taxa de paro	7.84	8.49
Taxa de emprego	59.50	58.80

Nota: PIB real e stocks de capital en miles de euros de 2000, Emprego en miles de persoas, Renda por habitante e produtividade en euros de 2000, Taxa de paro en parados como porcentaxe de poboación activa e Taxa de emprego en ocupados como porcentaxe de poboación en idade de traballar

Resumo dos efectos totais das axudas cofinanciadas sobre o PIB real galego

	2007-2013	2014-2020	2007-2020
PIB real	2.09	0.20	1.14

Nota: Desviación porcentual do PIB en euros de 2000 respecto ao escenario de referencia (sen axudas)